

1 SAMUEL

Diosan 'amikëxun Anan achúshiokin tuá ñuikë bana

1 ¹Anua Efraínën me aín, bashi 'ikë Ramá kakë anu ka achúshi uni Suf kakë aín aintsi tsóa ax ka Elcaná kakë 'iakëxa. Ax ka Jeroham aín bëchikë 'ianan Elihú ain xuta 'iakëxa. 'Imainun ka ain xuta itsi Tohu kakë, Sufnën bëchikë ax Efraínën aintsi 'iakëxa. ²Elcaná ax ka rabé xanuñu 'iakëxa. Bëtsíxa Ana kakin anëké 'imainun ka bëtsiribi Peniná kakin anëké 'iakëxa. Usa 'ain ka Peniná kakë an tuamainun Ana kakë ax tuakëma xanu 'iakëxa.

³Usa 'ain ka kamabi baritia 'ikëbë Elcaná ax aín ëmanuxun rabianan Nukën 'Ibu kamabi kushiñu a Silónuxun ñuina xaroxuni chikiákëxa. Elí kakë sacerdote ain bakë bëchikë rabé Hofní 'imainun Finees kakin anëké 'iakëxa, usa 'ain ka a rabëtaxbi sacerdoteribi 'iakëxa. ⁴Usa 'ain ka uínsaran kara ñuina xaroti 'ia anun Elcaná an ñuina nami anbia 'anun, aín xanu Peniná 'imainun aín bakë bëchikëkama 'inánkëxa, ⁵aínbi ka Ana a ira, nami 'itsaira an nuibakin 'inánkëxa, Nukën 'Ibun ax tuáñu 'iti kuëñxunkë 'ikëmabi. ⁶Usokin 'akëbë ka Peniná ami 'itsaira nishakëxa, nishi ka a istisama tani Nukën 'Ibun a tuánun 'imikëbëma

ami kuaiakëxa. ⁷Kamabi baritia anuxun Nukën 'Ibu rabiti xubunu kuankëtibi ka Peniná ami nishakëxa; usaía ami nishkëxun 'unankin ka Anan masá nuituti inkin piisama tankëxa. ⁸Usai 'ia iskin ka aín bënë Elcanánën kakëxa: Ana, ¿uisa kupín kaina inin? ¿uisa kupín kaina masá nuitukin piisamatanin? ¿'Ëx karana mapai rabé bakë tuá bëbu kamasamaira minan 'ain?

⁹Bëtsi nëtën ka Silónu kuanx, pííkin sënëontankëx Ana niruakëxa. Anu ka sacerdote Elí kakë ax anu tsóti 'akënu anuxun Nukën 'Ibu rabiti xubu xëkuë anun atsínti 'urama tsókë 'iakëxa. ¹⁰Usa 'ain ka Ana 'atima okin sinani nishi iankëxa, ini ka Nukën 'Ibubë bana-këxa, ¹¹banakin ka ësokín kakëxa: Min asérabi 'ëx tëmëraia 'unánkin kamina an mi ñu 'axunkë xanu 'ikë 'ëmi sinanakin, achúshi tuá 'ë 'inánti 'ain, 'inánkëxun kana kaníkia an mi ñu 'axúnun 'unánmiti 'ain, 'imainun kana 'unántio-kin aín bu tëatima 'ain.

¹²Usa 'ain ka Anan Nukën 'Ibu basipain ñukatia, Elínën aín kuëbí isakëxa; ¹³aínbi ka aín sinanëinshi ñukákëxa. Usakin ñukatia ka aín bana kuama 'ikën; kuakëxumabi ka aín kuëbishi shaikakëxa. Shaíkaia iskin ka Elínën ñu paë xëax sapi ka paëanxa kixun sinánkëxa, ¹⁴sinánkin ka kakëxa:

—¿Uínsaran kaina min paéñkë énti 'ain? ¡Uvas baka paëokin 'akë 'uran xëaxuma ka at!

¹⁵Kakëxunbi ka Anan kakëxa:

—Usama ka 'ën kana uvas baka paëokë 'anan uisa ñubi paë 'itánun 'akëbi xëakëma 'ain, 'aínbi kana 'itsaira masá nuituti paëanan Nukën 'Ibun ismainunbi têmërain. ¹⁶Usa 'ain kamina min 'ëx kana bëtsi xanusa 'ai kixun sinántima 'ain, 'ën kana kamabi nëtën Dios ñukatin, 'imainun kana 'itsaira ñu sinani masá nuituti têmërain.

¹⁷Kixun kakëxun ka —chuámarua kamina kuantu 'ain —kixun Elínën kakëxa—, 'imainun ka Israelkaman Diosan ka min ñukákësabi okin mi 'inánti 'ikë kixun kakëxa. ¹⁸Kakëxun ka asábi ka kixun Anan kakëxa:

—Usakin kabiani ka Ana anúan ukë anunbi kuankëxa, kuanxun ka piakëxa, usai ka uínsaranbi masá nuitutëkëntimoi 'iakëxa. ¹⁹Usaia 'ión pëkarakëma 'aínshi nirutan-këxun Nukën 'Ibu rabibiani ka anuaxa ukë Ramá kakë ëmanu 'ikë aín xubu anubi kuantëkëankëxa.

Kuanx ka anuax Elcaná aín xanu Anabë 'iakëxa, 'ikë 'unánxun ka Nukën 'Ibuan an ñukákin kakë-sabiokin 'axuankëxa. ²⁰Usokëx ka Ana tutankëx anun bakënti nëtë 'ikëbë bëbu tuá achúshi bakëan-këxa, bakënxun ka Samuel kakin Nukën 'Ibun 'inánkë kupín anëa-këxa. ²¹Anëan ka Elcaná aín aintsikamabëbi Silónu kuankëxa, kuanxun ka anuxun ax kikë-sabiokin 'akin, rëtankëxun 'aímai këñutanun baritia tibi 'akësabi

okin ñuina xaroi kuankëxa; ²²usai kuankëbëbi ax kuankinma ka Anan aín bënë kakëxa:

—'Ëx kana 'ën tuakënpán xuma ëntamainun kuanima. Usa 'ain kana xuma 'akë ënia kuni Nukën 'Ibu 'ën kakësabiokin 'axunia anubi 'inun ëni kuantu 'ain. ²³Kakëxunbi ka aín bënë Elcanánën kakëxa:

—Uisokin 'ati kaina sinanin usakin kamina 'ati aín. Usa 'ain kamina an pain xuma ëntamainun bërúti 'ain. 'Ëx kana kuëënin Nukën 'Ibun ax kikësabiokin 'anan mi 'akinti. Ësokian kakëx kuanima bërúxun ka 'ain tuákën xuma 'akë ëntanun 'ikiankëxa.

²⁴'Ikinkëxua 'ain xuma 'akë ënia ka chukúmara 'ikëishi anbi anuxun Nukën 'Ibu rabiti xubu Silónu 'ikë anu buánkëxa. Buánkin ka vaca bakë rabé 'imainun achúshi këñun veintidos litro trigo bimi 'imainun achúshi ñuina xakánu 'arukë uvas bakaribi buánkëxa. ²⁵Buánxun ka achúshi vaca bakë buánkë a 'aímai këñutanun xaronan 'ain tuá buánkë a Elí 'urama an isnun buánkëxa. ²⁶Buánxun ka Anan kakëxa:

—'Ën 'Ibu 'ë kamina uisabi otima 'ain, mix kamina bërí ënu 'ain, 'ëx kana an mi rapasunuxun Nukën 'Ibu ñukákë xanu a 'ain. ²⁷'Ën kana Nukën 'Ibu ënë tuá 'ë 'inánun ñukan, usa aín ka 'ë 'inánxa. ²⁸Usa 'ixun kana 'ën Nukën 'Ibu Diosan ñu mëëti 'anun 'imian, usa 'ain ka ainan 'iti 'ikën. Ësakin kakëx ka Elí 'ain bëmánanën me tikai tsóbukin Dios rabiakëxa.

**Anan kantakin Dios
rabia ñuikë bana**

2 ¹ Ësai ki ka Ana Diosbë bana-
këxa:

Nukën 'Ibu 'ëx kana 'ën
nuitunënbi mi sinani
kuëënin,

min kamina amiribishi
kushiñu 'inun 'ë 'imian.

Usa 'aish kana axa 'ëmi
nishkë unikama ñui banati
'ain, min kamina 'ë 'akian.

¡Usa 'ain kana bërí kuëënin!

² ¡Nukën 'Ibu uixi ka upíra
misaribi 'aíma 'ikën!

¡Uínbi ka min 'akësa okin
bërukankin nu 'akinima,
Nukën 'Ibu!

Uixi ka misaribi 'aíma 'ikën.

³ Uinu 'ikë uníxbi ka ax
kuëënkësa oi banatima
'ikën,

'imainun ka uixi 'itsaira
rabiakati banatima 'ikën,
Diosan ka ax Dios 'ixun
kamabi ñu 'aia,

an ka kushiira 'ixun kamabi
unin 'akë ñu 'unankin
'atima oia.

⁴ An ka kamabi uni kushiirabu
atun piakama 'imainun
aín kantikama tsasipanan,
kushiñumakama ax kushiñu
'inun 'imia;

⁵ 'imainun ka axa 'aisamaira
pitiñu 'iakama,
an bërí piti chukúmara kupí
aín ñu bëtsi 'inania;
'aínbi ka axa numin 'iakama
an,

bërí numi tanima.

'Imainun ka axa tuáñuma 'ia
xanukama,

an mapai achúshi 'imainun
rabé okin tuaxa,

'aínbi ka ax paia 'itsa tuáñu
'iakama ax,

bërí tuáñuma 'ikën.

⁶ Usa 'ain ka Diosan uni
tsónun 'imianan bamanun
'imia;

'imianan ka anu uni
mainkënu 'imixunbi,
anuabi uni baískimi tékënia.

⁷ Nukën 'Ibun ka nu ñuñu
'imianan ñuñuma 'inun
'imia;

'imainun ka nu 'uchaiabi,
nuibakin 'akinia.

⁸ Nukën 'Ibun ka ñuñuma uni
ñuñu 'inun 'imia
'imianan ka kuaínbëkini

nitsi ñu ñukákanankë uni,
atúxribi ñuñu unikamabë
ñuñu 'i 'apu 'inun 'imiti

'ikën 'imikín ka,
atux tsókë anuribi tsónun
'imiti 'ikën;

Dios ax ka kamabi ñun 'ibu
'ianan kamabi men 'Ibu
'ikën,

usa 'ixun ka an me uniokín
anubia 'itínu nankëxa.

⁹ An ka aín unikama uinu kara
nitsia anuabi bërun oia,
'aínbi ka an ñu 'atima 'akë

unikama Dios 'unánkëma
'aish bëánkibukënu
bamaia,

usa 'ain ka uínbi ax kushi
'ikë a uisabi oima.

¹⁰ Nukën 'Ibun ka axa ami
nishkë unikama këñunun
'imiti 'ikën,
'imikin ka nañkamë 'ëonuax
kanákamë 'ëo banarui
'ikin
atunu 'ibúkin këñunun 'imiti
'ikën.

Usakin ka Nukën 'Ibun
kamabi menu 'ikë
unikama 'ati 'ikën;
'anan ka anbia 'apu 'inun
kaiskë 'apu a kamabi
nëtëan kushiñu 'inun
'imiti 'ikën.

¹¹ Ēsai kitankëx sënénkiani
ka Elcaná 'imainun Ana
Ramánua 'ikë
aín xubu anu kuankëxa,
kuankinbi ka aín tuá
sacerdote Elí kakë anu an
bërúanxun Nukën 'Ibun ñu
mëëti 'akinun ëbiankëxa.

**Elínën bakë bëchikë kaman
ñu 'aisama 'a ñuikë bana**

¹² Elínën bëchikë kamax ka
sacerdote 'aíshbi ñu 'atima 'akë
'aish 'atima sinánñubu 'iakëxa,
usa 'ixun ka Nukën 'Ibun kuëënkë-
sama okin ñu 'akëxa, ¹³ 'akin ka
sacerdote unikaman 'akësokin
'akinma; an ñu mëmikë unikaman
uin kara ñuina nami xaronanbi
'aruia a anua an ñu mëëxunkë
unikaman anun nami biti xëta
rabéokin 'akë tuiax kuanxua,
¹⁴ manë kënti 'arukëxa kubinkë-
nuabi nëbikin aín bakanua, biti
tuínxun këntinuabi nami bikë ax
ka, Elínën bëchikë sacerdotekama

ainan 'iakëxa. Usakin ka Silónuax
uxun israel unikaman bëxun 'aia
'akëxa. ¹⁵ 'Anan ka an ñuina xarokë
akaman 'arukëma 'aínshi ukin
kakëxa: 'È kamina Elínën bakë
bëchikë sacerdotekama xuixunu
nami 'inánti 'ain; kixun ka sacer-
dote an ñu 'axunkë unikaman
kakëxa, 'arukë nami a kuëënkima
ka paxaishi sacerdotenën kuëënti
'ikën. ¹⁶ Kakëxunbia an ñuina
xarokë sacerdotenën Dios 'axunkë
ka aín xëni pain kana xaroti 'ain,
sënénkëbëtan kuni kamina uiti
kaina kuëëni ati biti 'ai kixun ka a
ñukákë uni an kakëxa. Kakëxunbi
ka: ¡Usama ka bëríbi kamina 'è
'inánti 'ain! 'Inánkëxuma kana mix
kuëënkëbëtamabi mi bikuanti 'ain.
¹⁷ Usokia Elínën bakë bëchikë-
kaman Dios 'inainshiti 'ikëbi 'akë
ax ka Nukën 'Ibun iskëx 'aisama
'iakëxa, usokian atun 'akëx ka
Nukën 'Ibu 'axunkë ñu ax 'aisama
okin 'akë 'iakëxa.

¹⁸ Usokia atun 'amainun ka, bënë
'ixun Samuelnën efod kakë chupa
upíira lino 'akë a pañukë 'ixun
Nukën 'Ibun ñu mëëti ënkinma abi
'akëxa. ¹⁹ 'Amainun ka baritia 'ikë-
tibi aín tita 'imainun aín papan,
anuxun Dios rabiti xubunu atun
'akësabi okin ñuina rëxun xaroi
kuankin chupa chukúma achúshi
upókin 'axunkë a buánxuanëxa.
²⁰ Buánxunkë 'ain ka Elínën Elcaná
'imainun aín xanu upókin sinán-
xuni ësai kiakëxa: Nukën 'Ibun
ka ënë xanumi bëchitëkënun mi
'akinti 'ikën, an ka aín ñu mëëti
'anun ënë tuá 'imixaxa.

Ësokin 'atankëx ka aín xubunu kuankëxa, ²¹kuankëa Nukën 'Ibun upíokin sinánxunkëx, ka Ana tutankëx bakéankëxa. Usai 'ikinka, Ana rabé 'imainun achúshi bëbu tuá 'anan xanu rabé ribi tuakëxa, usokin 'amainun ka Samuelnëx anuxunbi Nukën 'Ibun ñu mëëti 'ai kaniakëxa.

²²'Imainun ka Elí ax kaniakëké uni 'ixunbi, aín bakë bëchikë-kaman Israelkamabëtan 'atima ñu 'aia 'unánkëxa, 'unánkin ka anuax Diosbë mërananti 'akë xubu chukúma aín xëkuënu a an bërúankë xanukamabë 'uxké aribi 'unánkëxa. ²³Usa 'unánxun ka aín bakë bëchikëkama kakëxa: Kamabi unix ka mitsunmi 'atima ñu 'akëbë 'ëmi banaia. ¿Uisa kupín kaina mitsun usakin ñu 'ain? ²⁴Usokinmi mitsún ñu 'akë ax ka 'ën kuakëx upíma 'ikën, usokin 'akin kamina Nukën 'Ibun unikama mitsún 'uchamin, usa 'ain ka unikamax mitsun 'akë ñu ñui banaia. ²⁵Achúshi uníxa bëtsi unimi 'atimati banakë a ka Nukën 'Ibun mëníoti 'ikën; 'aínbi ka achúshi uníxa Nukën 'Ibu ñui banakë a ¿kara uin mëníoxunti 'ik? Kixun kakëxunbi ka aín papan bana atun kuaisama tankëxa, usai ka Nukën 'Ibunbi usai 'ia atu kënu-miti sinánkë 'ain 'iakëxa. ²⁶Usa 'ain ka Samuel bërnanani kanikin upíokin ñu 'aia Nukën 'Ibun ismainun unikamanribi upí tuá 'ixuan upíokin ñu 'aia 'unánkëxa.

²⁷A nëtën ka a isi achúshi uni an Dios kikë bana ñuixunkë anu

bëbaxun Elí kakëxa: Ësai ka Nukën 'Ibu kiaxa: mitsun rara-kama Egipto menuxun faraón ñu mëëxunkëbë kana 'ëx aséjabi atumi mërakën. ²⁸'Imainun kana Israel unikaman ñaká kamanua 'ën kaískë sacerdote 'ixuan atun anuxun ñuina xaroti 'ën 'amikë anuxun, ñuina xaronan sanuira ro aribi 'anan sacerdote unikaman pañukë chupa upíira a pañunun 'amiakën. 'Amianan kana mitsun rarakama 'imainun mitsuribi 'ë 'inaishikë ñu 'ë rabikin xaroya aín tëxëké pinun 'amiakën. ²⁹¿Mitsun kamina usakin 'anun kakëxuan 'aiabi, 'ë 'inainshikë ñu 'atimon? ¿Uisati kaina min bakë bëchikë-kama usakin 'ëmi manuxun ñu 'anun 'amiti 'ain? ¿Mitsux kamina 'ë 'inainshiti Israel unikaman bëké piti ñu upíbu a pibi xuátima 'ai kiax ka Dios kiaxa? ³⁰Usa 'ain ka Israel unibunën Dios an mi 'imainun min aintsi aín ñu mëëti 'axúnun 'inánkë ax bërí kiaxa: Uinsaranbi kana atun ësokin, 'ë ñu 'axúnun 'amitima 'ain, 'akinma kana an 'ë nuibakë aribi nuibati 'ain, 'anan kana 'ëmi kuaikin ñu 'akë a nuibatima 'ain. 'Ëx min 'Ibuira 'aish kana ësai kin. ³¹Anun 'ën min kushi 'imainun min rara-kama 'aisama oti nëtë ka 'urama 'ikën. Usa 'ain ka uinu 'ikë mitsun aintsixbi kaniakëti tsótima 'ikën. ³²Usa 'ain kamina 'aisamaira nitëxëti Israel unikama upíokin 'ën ñu 'axunkëbë atumi nish-tima 'ain, 'imainun ka uinsaranbi min aintsi 'ibukama kaniakëtira

tsótima 'ikën. ³³'Aínbi kana 'ën min rëbúnki achúshi an sacerdote 'ixun 'ë ñuina xaroxunun 'imiti 'ain, ax ka bëskuni bëkaniakati 'iskasmati 'ën mi kakësabi oi tëmërati 'ikën, usai 'imainun ka min rëbúnki raírinëx bëtsi unikaman 'akëx këñuti 'ikën. ³⁴Usai 'imainun ka min bakë bëchikë rabé, Hofní 'imainun Finees minmi 'ë kakësabi oi ka 'ia kixun mi isnun a nëtënbi a rabëtaxbi ñuti 'ikën. ³⁵Usai 'ikëbëtan kana 'ënbi achúshi sacerdote min aintsima bëtsi uni 'ën kakësabiokin 'aisa uni bariti 'ain, an ka 'ën kakësabiokin 'ati 'ikën, 'ianan kana a asaribi okin aín rëbúnkikamanribi ax kikësa okían 'ën 'imia 'apu ñu mëëxunun 'imiti 'ain. ³⁶Usokin 'akëbë ka, min aintsí axa ñukëmakama ami rantinpurunkin a piti ñukama ñukánan anun ñu maruti kuríki binux tënuxun sacerdotekama ñukati 'ikën.

**Nukën 'Ibuan ain anën
Samuel kuëan ñuikë bana**

3 ¹Samuelnën ka uni bënë 'ixun Elínën 'amikëxun Nukën 'Ibun ñu mëëti 'akëxa. A nëtë kaman ka 'itsaira abë banakin uibi bana ñuixuanan namákësa okían isnun Nukën 'Ibun ismiama 'ikën. ²'Aínbi ka achúshi imé ka Elí bëxuñu 'iakëxa, usa 'ixun ka upíokin isima anua 'iké aín xubunubi 'iakëxa. ³Anuax Nukën 'Ibubë banati xibunua Samuel 'ain ka bunántisa okin Dios 'axunkë anuax. Achúshi tirí anua upíira kakë 'ikë anuax bënátimaira

pékikë 'iakëxa. ⁴Usa 'ain ka Nukën 'Ibun Samuel Samuel kakin kuëankëxa:

—¡Kuënkëxun ka Samuelnën kakëxa! ¡Ënu kana 'ai kixun kakëxa!

⁵Usakian kuënkëx ka an kuënkësa sinani anu abákiani kuanxun Elí kakëxa:

—Ënu kana uan; ¿uisa oti kaina 'ë kuëan?

—Kakëxunbi ka 'ën kana mi kuënkëma 'ai —kixun Elínën kakëxa—. Mix anu 'uxké anubi kamina kuantí 'ai kixun ka Elínën kakëxa. Kakëx kuanx ka Samuel anua 'uxké anubi kuanx 'uxtékëankëxa.

⁶'Uxkébi ka Nukën 'Ibun amiribishi kuëntëkéankëxa:

—¡Samuel Samuel! Kakin kuëntëkénkëx ka anua 'uxké anuax nirukiani kuanxun Elí kakëxa:

—Ënu kana uan. ¿Uisoti kaina 'ë kuëan? kixun kakëxa:

—Kákëxun ka 'ën kana mi kuënkëma 'ain 'ën bakë bëchikë kixun —Elínën kakëxa. Mix anu 'uxké anubi kamina kuantí 'ain kixun katëankëxa.

⁷Usa 'ain ka Samuelnën Nukën 'Ibu 'unánkëma pain 'iakëxa, usa 'ixun ka uisakin kara Nukën 'Ibun uni ñu 'akinia kixun 'unánkëma pain 'iakëxa.

⁸'Aínbi ka Nukën 'Ibun Samuel rabé 'imainun achúshi okin kuëntëkéankëxa, usakian kuënkëx nirukiani kuanxun ka Elí kakëxa:

—Ënu kana 'ain; ¿Uisoti kaina 'ë kuëan? Usakin 'aia ka Elínën Nukën 'Ibun ka bënë uni Samuel

ënë kuëënia kixun sinánkin, 9ësokin kakëxa:

—Anu mi 'uxkënu kamina kuantu 'ain; anuxun kamina mia kuënkëxun, Nukën 'Ibu kati 'ain: Min uni 'ikë kamina kuaisabi 'inun añu 'ati kaina kuëëni 'ë kati 'ain. Ësakian kakëx ka Samuel anua uxxë anubi kuantëkëankëxa.

¹⁰Ësakian kakëx kuanx anu 'uxkënu kuankë ka Nukën 'Ibun bërâma kuënkësabi okin aín anën kuëntëkëankëxa:

—¡Samuel! ¡Samuel! Kakin kuënkëxun ka min unin ka kuation kamina kiti 'ai kixun Samuelnën kakëxa.

¹¹Kakëxun ka Nukën 'Ibun ësokin kakëxa:

—'Ën kana a kuation rakuëtan bamai bërëtanun añu kara Israelkaman menu 'ati 'ain. ¹²A nëtë 'ikëbëtan kana a nëtënbi, uisakin aín aintsu anuxun karana Elí kan usaibia 'inun 'imiti 'ain. ¹³'Ën kana usabi okin aín aintsu-kama tëmëramiti 'ai kixun kana a ñuixuan, usakin kana 'itsaira 'inun ñu 'aisama 'akë kupín 'ati 'ai kixun ka an 'unánxa; aín bakë bëchikë kaman 'ën kuëënkëma ñukama 'aiabi ka usakin kamina ñu 'atima 'ai kixun 'ësëkin kakëma 'ikën. ¹⁴Usa 'ain ka Elínën aintsikama atun ñu 'atima 'akë ax ka uínsaranbi, ñuina xaroxunkë anunbi 'anan ñu 'inainshikë anunbi tërënxunkëma 'iti 'ikë 'ëx kin.

¹⁵Usai kia kuatankëx ka Samuel anua 'ikë anubi pëkaratamainun

'uxakëxa. Anuxun ka pékarakëma 'aínshi anuxun Nukën 'Ibu rabikë aín xëkuë xëókakëxa. Xëókakax ka Samuel namákësa okían iskë ñukama Elí ñuixuntimi rakuéakëxa, ¹⁶'aínbi ka Elínën kuënxun kakëxa:

—¡Samuel, 'ën bakë bëchikë! Kakëxun ka:

—Ënu kana 'ai kixun kakëxa.

¹⁷Kakëxun ka Elínën ñukákëxa:

—¿Uisakin kara Nukën 'Ibun mi kax? 'Ëmi kamina añu ñubi unëtima 'ain. Diosan ka kamabi 'ë ñuixunkimami an kakë ñukama unëia mi tëmëranun 'imiti 'ikën.

¹⁸Kakëxun ka Samuelnën unékinma kamabi ñu ñuixuankëxa, ñuixunkëx ka ratuti Elí munuma kuënkëni kiakëxa:

—¡Ax ka Nukën 'Ibu 'ikën! Usa 'ain kamina uisakin kara mi kaia usakinbi 'ati 'ain.

¹⁹Usa 'ikë ka xura 'aish bërúania ênkinma 'akinkin Samuel ax kikësabiokin Nukën 'Ibun 'akiankëxa. ²⁰'Imainun ka kamabi Israelkaman 'unánmainun Dan kakë ëma anuxun 'unánmainun, Beerseba anuxunribi Samuelnën ka këmëkinma asérabi Dios kikë bana uni ñuixunia kixun 'unánkankëxa. ²¹'Imainun ka Nukën 'Ibun amiribishi abë banakin Siló, kakë ëmanu anuxun Dios rabiti xubu 'ikë anuxun katëkëankëxa. Anuxun ka aín bana 'unánkin Samuel 'unánmiakëxa.

4 ¹Usakia kakëxun ka Samuelnën kamabi Israelkama bana ñuixuankëxa.

**Israel suntárukama 'axun
bunántisa okin 'akë anua
Diosan bana kuënëokë
'arukë a filisteo unikama
bikan ñuikë bana**

Achúshi nètën ka filisteo suntárukamax Israel kamabë 'akánanti sinanx timékankëxa, usaía 'ikëbë ka israel suntárukamaxribi atubë 'akananux mëníokakëxa, mëníokakiani rikianx ka Eben-ézer kakë anu bëbax anu 'ikankëxa. 'Imainun ka filisteo suntárukamaxribi ëma Afec kakë me sapan 'ikë anu timéakëxa, ²anuxun ka filisteo suntárukaman pain israel suntáru 'akin pëuakëxa, pëuax abë 'akanankin ñusma oxun 'akin ka cuatro mil Israel suntáru rëtëkanëxa.

³Usakia 'akëx ka anuaxa 'akanankë anuax Israel suntáru raírinëx rikiankëxa, rikiankëbë ka atun 'apukamax kiakëxa: “¿Uisa kupí kara Nukën 'Ibu bërí filisteo suntárukaman usakin nu 'anun 'amíax? Anu kuanxun kamina Siló kakë ëmanu nankë bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë anua Nukën 'Ibu Diosan bana kuënëokë 'arukë a bitsi kuantí 'ain, axa nu nëbëtsi aín ka Diosan ax numi nishkë unikamanua nu iémiti 'ikën.” ⁴Usai kitankëxun ka Israel 'apukaman an bití suntáru raírí Siló kakë ëmanu xuakëxa, xukëx kuanxun ka bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë anua Dios kamabi kushiñu Querubin samaira ainan a bëakëxa. Bëkëbë ka Elínën

bëchikë Hofní 'imainun Finees a rabëtaxribi atubë uakëxa, ukin ka anua Diosan bana kuënëokë 'arukë bunántisa okin 'akë a bëakëxa.

⁵Usakin bëia isi anua atux bukukë anu bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë a nukukëbë ka, Israel suntárukamax 'itsaira kuëëni me banami chirinkin me shaíkaisa oi 'ikankëxa. ⁶Usai kuëëni sharati 'ia ka filisteo suntárukaman kuakëxa, kuati ka atúxbi ñukákanani kikankëxa. ¿Uisakatsi kara Israel suntárukamax anua atux bukukë anuax 'aisamaira sharatin? Usa 'ain ka Israel suntárukaman bunántisa okin 'akin kurin ratakakakë anu Diosan bana kuënëokë 'arukë anua atux bukukë anu buánkë filisteo suntárukaman kuakëxa, ⁷kuati rakuéti ka kikankëxa: “¡Atun Dios ka anua Israel suntárukama 'ikë anu uaxa! ¡Nun kananuna uinsaranbi uni usai 'ia kuakëma 'ain! ⁸¡Usakin ñu 'akëbëtan kara! ¿Uin atun Dios kushiira an 'atima oia nu 'akinti 'ik? ¡Ax ka an egipcio unikama anu uni 'ikëma menuxun këñumíanan bëtsi bëtsi ñu 'akin atu ismia a 'ikën! ⁹¡Usa 'ain kananuna kana 'aíma kixun sinánkíma abi kushikin filisteo suntárukama 'ixun nun íra 'atí 'ain. Usokin 'akëxuma ka atun ñusma oxun 'atan-këxun nun atu 'akësaribi okin nun atu ñu mëëxunun hebreo unikaman 'imíti 'ikën!”

¹⁰Usa 'ain ka filisteo suntárukaman atubë 'akanankin israel suntárukama ñusma oxun

'aisamaira okin 'akëxa, usaira okían 'akëx ka anuaxa ukë atun 'ikëñubi abákankëxa. Usakia 'akëx ka bamakë unikama ax 'aisamaira 'aish treinta mil suntáru israel rëtëkë 'iakëxa. ¹¹'Anan ka filisteo suntárukaman anua Diosan bana kuënëokë 'arukë bunántisa okin 'akë aribi Israel suntárukama 'akin, bianan ka Elínën bakë bëchikë rabé Hofní 'imainun Finees aribi rëtëkankëxa.

¹²Usokian 'akëbë ka Benjamínën rëbúnkinën aintsi suntáru achúshinëx anuaxa 'akanankë anuax abákëxa, abátankëx ka aín aintsikama Siló kakë ëmanu bukukë a nëtënbi bëbaxun chaniói kuan-këxa. Kuania iskankëxbi ka aín chupa nushi nushira 'ianan aín maxká men chuarukë 'iakëxa. ¹³Usai kuanx bëbakin iskëxbi ka, Elí anu tsóti 'akë achúshinu tsóxun anun ëmanu atsínti xëkuë 'urama ñuítsimarua uni kara 'áíma kixun tania tsókë isakëxa. Anuax ka uisa kara bunántisa okin 'akë anua Diosan bana kuënëokë 'arukë a okanxa kixun sinani 'itsaira masá nuituakëxa. Usa 'ain ka suntáru 'akanankënuaxa abákë an ëmanu atsínkinshi uisai kara 'ikanxa kixun unikama ñuixuankëxa; ñuixunkëxun kuati ka kamabi unikamax munuma kuënkëni sharáti kikan-këxa. ¹⁴Sharákania kuati ka Elí anua tsókë anuaxbi sinani kialekëxa: ¿Uisakatsi kara unikamax xumatira sharati banain? kixun sinánkëbëbi ka, suntáru abákë ax

bënëtishi abákiani kuanxun Elí tsókëbi kai kuankëxa, ¹⁵anu ka Elí noventa 'imainun ocho bari-tiañu 'iakëxa, usa 'aish ka kania-këti bëxuñu 'iakëxa. ¹⁶Usa 'ikë ka uni an nukúkin kakëxa: Bërfbi kana anuaxa 'akanankankë anuax uisaibi kara 'iakë kuatsini bamati 'aishi aín. ¿Uisai kaina 'ikan 'ën bakë bëchikën? kixun ka Elínën ñukákëxa.

¹⁷—Israel suntárukama nux kananuna filisteo suntárukaman 'aisamaira okin uni 'akëbë kana abán, —kixun ka ax abákë uni an kakëxa—. Kanan ka nun suntárukama ka kupitanunma 'itsaira rëtëkanxa, usokin 'akin ka min bakë bëchikë Hofní 'imainun Finees a rabéribi 'axa 'anan ka bunántisa okin 'akë anua Diosan bana kuënëokë 'arukë aribi filisteo suntárukaman biaxa kixun kakëxa. ¹⁸Usakin nu 'akin ka suntárukaman bunántisa okin 'akë a biaxa kixun ñuia kuitira ka, Elí anun ëmanu atsínti xëkuë rapasu tsótaxbi kaniakëkëira 'aish aín ratúkënanbi kaxutan nipa-këti tëtssakikiti ñuakëxa. An ka cuarenta baritia Israel unikama atun 'apu 'ixun 'akiankëxa.

¹⁹Anu ka aín bakë bëchikë Finees aín xanu aín piaka ax ñuítsikë 'aish anúan bakënti nëtëishi 'ia kainkë 'iakëxa, usa 'ixun ka filisteo suntárukaman bunántisa okin 'akë anua Diosan bana kuënëokë 'arukë a bikankë kuakëxa, kuanan ka aín bënë Finees aribia 'akankë kuanan aín

bënën papa axribia pakëti tëtúki ñukë kuati ratuti masánuitutia ka anuxuinshi aín tuákën paëokëxa, usakia 'aisamaira paëokëx tënëti-samaira tani ka anuaxëshi aín tuá bakëankëxa. ²⁰Usai 'ibia bënania iskin ka an bakënmikë xanukaman kakëxa; kamina rakuétima 'ain achúshi bëbu tuá kamina bakéan, usakian kakëxunbi ka an kuashikin uisakinbi káma 'ikën. ²¹⁻²²Usai 'ixun ka ashikin aín tuá Icabod kakin anëakëxa. Anëi ka ashiti ësai kiakëxa: “An Israel kama 'akinti ka 'aíma 'ikën, bunántisa okin 'akë anua Diosan bana kuënëokë 'arukë a bikanxa.” Èsai ka xanu ax kiakëxa, usa 'ixun ka bunántisa okían 'akë a bianan filisteo suntárukaman aín bënë rëtëkë kuanan aín kuku ñukë añui kiakëxa.

**Bunántisa okin 'akë
a bibiankin filisteo
suntárukaman atun menu
buankan ñuikë bana**

5 ¹Usakin atu 'axun bixun ka bunántisa okin 'akë anua Diosan kushi 'ikë a filisteo unikaman Eben-ézer anuxun bibiankin atun ëma Asdod kakë anu buánkëxa; ²buánxun ka Dagón kakë diosan xubunu atsímiakëxa, atsímixon ka a díos rapasu nankëxa. ³Nónkë a pëkarakëma 'aínshi anuxun Dagón rabikë xubunu kuankinbi ka Asdodnu tsókë unikaman pakëax menu anua Nukën 'Ibun bana kuënëokë 'arukë bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë a bëtánain rakákë

mërai ratúkankëxa, ratúkin ka biruxun anua 'ikë anubi nitsintë-këankëxa.

⁴Usakin nitsinbiani koonx rikua-tsintëkëkinbi ka Asdod ëmanu tsókë filisteo unikaman amiribishi pakëax atun dios Dagón kakë ax bunántisa okin 'akë kurin ratakakë bëtánain menu rakákë mërätëkëankëxa. 'Aínbi ka aín maxká 'imainun 'ain mëkën rabé xubu xëputi 'akin tarakankë ami 'i tøkëax anubi rakákë mërakëxa. Mëramainun ka 'ain namishi uisaibi 'ikëma rakákë 'iakëxa. ⁵Usa 'ain ka bëríbi uinsaran kara Dagónën sacerdotekama ax anuxun Asdod rabikë xubunu atsinia anun ka akaman atsínkin xëputi 'akin tarakankë 'i akama amátima 'ikën.

⁶Usokin 'akë aín ka Nukën 'Ibun 'aisamaira ku 'irumikin Asdod ëmanu 'ikë 'imainun a menu tsókë filisteo unikama 'aisamaira tëmërai rakuénun 'imiakëxa. ⁷Usai 'ia isi ka Asdod ëmanu tsókë unikama kikankëxa: “Israel unikaman Diosan bunántisa okin 'akë ax ka nun menu 'itima 'ikën, a diosan ka nu 'atima okin tëmëramianan nun dios Dagón aribi 'atimoia.” ⁸Kikankëbëtan ka anu 'ikë 'apun kamabi filisteo 'apukama timëti unun kamiakëxa, kamikë uax timékë ka ësokin atu ñukákëxa:

—¿Uisa karanuna Israel unikaman Diosan bunántisa okin 'akë ënë oti 'ain? Kixun ñukákëxun ka Gad kakë ëmanu

buántanun kamina xuti 'ai kixun axa timékë 'apukaman kakëxa.

Kakëxun ka Gad kakë anu filisteo unikaman buánkëxa. ⁹Usakin buánkë aínbi ka Nukën 'Ibun Gad kakë ëmanu tsókë unikama 'insíni ku 'irumainun tuákamaribi ku 'iruax têmëranun 'imiakëxa.

¹⁰Usokëbëtan ka filisteo unikaman bunántisa okin 'akë anua Diosan kushi 'ikë a ëma itsi Ecrón kakë anu buántanun xuakëxa, xutia buánxun bëbarukinkëbëbi ka anu tsókë unikama munuma sharati kikankëxa; “Nua këñununbi ka bunántisa okin 'akë anua Diosan bana 'ikë a nunu bëkania kiox kikankëxa.” ¹¹Kamabi unikama axa Diosan ka nu 'aisama okin bamanun 'atima okë 'ainshi ka bëtsi ëmanu 'ikë filisteo 'apukama kamikëxa anu rikuantsikë kakan-këxa: “¡Nukamaxnu 'aisamaira këñúkëma 'ainshi kamina anua Israel unikama Diosan bana kuënëokë nankë bunántisa okin 'akë ënë xukanti 'ain!” ¹²Usai 'ikëbëtan ka nañnuxunbi kuaisa 'itánun an 'akinun kixun aín nami ankëti ku 'iruaxia ñukëmakama an atun dios ñukákëxa.

**Filisteo unibunën Israel
unikama bunántisa okin
'akë kurin ratakakakë
anua Diosan ñukama
'arukë 'inantëkéan bana**

6 ¹Anua bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë anua Nukën 'Ibun ñukama 'arukë ax ka mapai

achúshi 'imainun rabé 'uxë filisteo unikaman menu 'iakëxa. ²Usa 'ain ka filisteo unikaman sacerdote 'imainun an ñunshina 'amikëxun ñu tankë unikama ñukánun timénun kakëxa:

—Kakëxa timékë ka ñukákëxa, ¿Uisa karanuna anua Diosan ñukama 'arukë bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë ënë oti aín? Uisokin karanuna anua bëkë anubi buántëkënun xuti 'ain kamina nu kati 'ai kixun ñukákëxa. ³Ësokia ñukákëxun ka atún kakëxa: Israel unikaman 'Ibun bana anu 'arukë bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë a 'inantëkënkín ka usabi xutima 'ikën, uisabi oxuma ka nukama ka 'atima oxa usa kupí Diosan bana anu 'arukë bunántisa okin 'akë a numa 'atima otëkënia ñu anu 'aruxun xukë 'iti 'ikën. Usokin 'akëbëa mitsun ku 'irukëkama a pëxkukin kamina Diosan ka nu ënkinma 'atima oxa kixun 'unánkanti 'ain. ⁴Kakëxun ka atun kakëxa. —¿Añu karanuna nua nishkin 'atima oxunma 'anun 'axúnti 'ain? —kixun ka filisteo unikaman ñukákëxa.

—Ñukákëxun ka mapai achúshi kuri ku tankin 'axúnun —kixun sacerdote unikama kakëxa—, kanan ka achúshi achúshi mitsun 'apu 'axuanan ka mapai achúshi makún tankinribi a manëbi 'ati 'ain, mitsux kamina a 'insínan mitsun 'apubëbi têmërakani kixun kakëxa. ⁵Usokin kamina ku tankin kuri 'anan makún tankinribi 'ati 'ain, nun menu ñu

'apákëkamama këñuia 'ati 'ain, usokin kamina Israel unikaman Dios rabiti 'ain; usokin 'akëbëtan sapi ka nu 'atima okë ëanan nun diosribi 'anan me 'atimokë a ënti 'ikën. ⁶Uisa kupí kaina mitsun bana kuakëmasa oi egipcio unikama 'imainun faraón 'iasai 'ikanin, atuxka Israel unikama Diosan 'atimokëxun aín menua chikinuxun bana kuatima 'ia usai 'ikanin. ⁷Usa 'ain kamina mitsun carreta ió achúshi 'anun 'amiti 'ain; 'amikëxun sënëon kamina vaca 'arakakë tuá achúshiocë rabé únsaranbi me tukamikin tankëma bixun a rabébi 'ain manchanmi i térékatankëxun amibi carreta tékërekati 'ain; 'aínbi kamina aín tuákën vaca nuibianun 'amikinma anuxun pimikë xubunubi aín tuá xëputi 'ain. ⁸Usokin 'atankëxun kamina bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë anua Diosan bana 'ikë a carretanu 'aruti 'ain, 'aruanan kamina achúshi caja kuri ñu tankin 'akë aribi bunántisa anua Diosan bana 'ikë amo upíokin 'aruti 'ain, Diosan nishkin nukama 'atimokin tëmëramitima kupín 'axunkë a 'aruti 'ain. 'Aruxun kamina axia carreta kuantanun ënti 'aín. ⁹Aínbi kamina ësookin 'unánti 'ain: vaca rabé axa Bet-seses anua Israel unikama me sënënkë anu kikiankin carreta uankë ax ka Israel unikama aín Diosan nu 'atimokin nu tëmëramikë 'ikë kixun 'unánti aín; 'aínbia vaca rabé ax anua aín tuá 'ikë xubu ami kikian kuankëbëtan

kananuna, ax ka an nu tëmëramikëma, nuxnu usai 'iti 'ain ka 'ia kixun 'unánkanti 'ain.

¹⁰Usokin kakëxun ka filisteo unikaman usabi okin 'akëxa. 'Akin ka vaca rabé bitankëxun aín tuá pain anuxun pimiti xubunu xëpúakëxa, xëpúxun ka rabébi tékërekaxun ami carretaribi tékërekakëxa; ¹¹tékërekaxun ka carretanu bunántisa okin anua Diosan bana 'arukë kurin ratakakakë a 'aruanan bunánti chukúma anua kuri makún tankin 'anan ku tankin 'akë aribi 'aruakëxa. ¹²'Arukin sënëonkëbë ka vaca rabé ax Bet-seses kakë menu anun kuantu bain ami kikian 'ain tuá kuëni vaca 'inkësa 'ikiani kuani, amo pátsinima a puntëishi kuankëxa. Kuamainun ka mapai achúshi filisteo 'apukama ax, a kaxú kuani Bet-seses kakë me sënënakëkë anu a nuibiani kuankëxa. ¹³Usokin 'abiani kuanmainun ka Israel unikama Bet-seses me sapannu tsókë raírinën trigo bimi biakëxa, bikinbi 'urakëo bunántisa okin 'akë anua Diosan bana 'ikë a buánkania mërai ka 'itsaira kuëenkankëxa. ¹⁴Kuëenkëbë ka carreta anua Josuénen me Bet-seses 'ikë anu nirakëakëxa. Anua maxá chaiira 'ikë anubi nirakëakëxa. Nirakëkëbëtan ka Bet-seses anu tsókë unikaman carreta 'akë 'i abi karuaxun anun vaca rabé a 'aímai këñutanun Nukën 'Ibu xaroxuankëxa. ¹⁵Usokian 'anun ka levita unikaman bunántisa okin 'akë anu Diosan bana 'arukë a

pain nanpanan, bunánti chukúma anua kuri ñu tankin 'akë purukë a maxá chaiira kamanan nanpákëxa; a nētën ka Bet-semes anu tsókë Israel unikaman Nukën 'Ibu ñuina rëxun 'aímai këñutanu xaroxuanan bëtsi ñukamaribi xaroxuankëxa. ¹⁶Ësokin 'aia isbiani ka mapai achúshi filisteo 'apukama ukë ax a nētënbi Ecrón kakë 'ain ëmanubi kuantëkëankëxa.

¹⁷Mapai achúshi okin kuri ku tankin 'akë ax ka filisteo unikaman Nukën 'Ibun atun ëma Asdod, Gaza, Ascalón, Gat, 'imainun Ecrón akama 'atimokin tëmëramitima kupí 'akë 'iakëxa; ¹⁸'imainun ka makún tankin kuri 'akëkama ax ka filisteo unikaman ëma mapai achúshi abëtan sënën 'inánan ëmakama ënënmenma buinarakin kënëkë a 'imainun ëma chukúma kënëkëma akamabëtan sënën 'akë 'iakëxa. Maxá chaiira akamanan bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë nan ax ka anua Josuéñën me 'ikë, Bet-semes anua bër'ibi istisa 'ikën.

¹⁹'Aínbi ka Nukën 'Ibun Bet-semes anu tsókë unikama raíri bunántisa okin 'akë 'ain namë isia bamanun 'imiakëxa. Usokin 'akin ka setenta nukëbënë uni Nukën 'Ibun këñuan ka anun rabanan anu tsókë unikama inkankëxa Diosan usakin atu 'imikë 'ain. ²⁰Usokin an ka Bet-semes anu tsókë unikama kiakëxa: ¿Uin kara anubi nixun Nukën 'Ibun ax upíira 'ixun 'atimokëxun tënëti 'ik? ¿Uimi okin karanuna

bunántisa okin 'akë anua Diosan bana 'ikë ënë numa 'atimoia xuti aín? ²¹Ësai kitankëxun ka anu 'ikë unikaman Quiriat-jearim anu tsókë unikama ësokin kamiakëxa: filisteo unikaman ka bunántisa okin 'akë anua Diosan bana 'ikë kurin ratakakakë a bëtëkëanxa, usa 'ain kamina bitsi 'ukanti 'ain kixun kamiakëxa.

7 ¹Usa 'ain ka Quiriat-jearim ëmanu bukukë unikama raírinën utankëxun bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë Nukën 'Ibunan a bibiankin aín bashi anua Abinadabnën xubu 'ikë anu buáruxun mëníokin nankëxa, usakin nantakëxun ka Eleazarnën bëchikë an bërúanun kixun upíokin 'esëkin katankëxun ëankëxa.

**Samuelnën aín 'apu
'ixun Israel unikama
'akian ñuikë bana**

²Usa 'ain ka Quiriat-jearimnu 'ikë ëmanu veinte baritia 'imikin bunántisa okin 'akë anua Diosan bana kuënëokë 'arukë a bixun, 'arakamainun Israel kamax uisakin kara Nukën 'Ibun atu 'akinti 'ikë kixun 'itsaira sinani masá nuitukankëxa. ³Usa 'ain ka Samuelnën kamabi israel unikama kakëxa: “Mitsun aséra-bi mitsun nuitubëtanbi sinánkin a rabikin kamina bëtsi menu tsókë unikaman rabikë diosmi rabikankë a ënkin mitsun 'arakakë Astarté tankin 'akë a bixun nikanti 'ain, usakin 'atankëxun kamina Nukën

'Ibu rabikin ax kuënkësabi okin 'akánti 'ain. Usakin 'akëxun ka mitsu filisteo unikama 'atima oia chikínti 'ikën.”⁴ Usakia kakëxun ka israel unikaman atunbia Baal 'imainun Astarté tankin 'akëa rabikë ñukama a putankëxun Nukën 'Ibu ishi rabitëkënkankëxa.⁵ Usokin 'atankëxun ka Samuelnën, an timékanun kixun kati uni xua-këxa: “Xukëxun kakëx uax Mispá kakë émanu timékankëxa, anuxun ka Nukën 'Ibu 'akinun ñukáxuan-këxa.”

⁶Usakin kamikëx ka israel unibu Mispá kakë émanu timékankëxa, anuxun ka raíri unikaman 'umpax bitankëxun a 'inaishikësa 'itánun menu ampénkakëxa. Usakin 'akë ax ka Nukën 'Ibu 'inaishiti nankë ñu 'iakëxa. Usakin 'atankëxun ka a nètën unikama añu ñubi pima samákin atun 'uchakëkama Nukën 'Ibu chikinaxunkankëxa. Anuxun ka Samuelnën Mispá kakë émanuxun Israel unikama aín 'apu 'ixun atu 'akinkin pëuakëxa.⁷ Usai 'ia israel unikama Mispá kakë émanu timékankë ka filisteo 'apukaman kuakëxa, kuabiani ka atu 'atëkënkatsi kix afn suntárukama buani rikiankëxa. Usai rikiania kuati ka israel unikama 'itsaira atumi rakuéakëxa,⁸ usai 'ikin ka Samuel kakankëxa: “Nukën Ibu nu ñukaxunkin kamina éntima 'ain, an ka filisteo unikaman 'ati 'ikëbi nu iémiti 'ikën.”

⁹Usakin kakëxun ka Samuelnën achúshi oveja 'ain tuá bërí kanikë bitankëxun Nukën 'Ibu 'aímai

këñutanun raroxuankëxa; xaroxunkin ka Israelkama 'akinun Nukën 'Ibu ñukáxuankëxa, usakin 'akëxun ka Nukën 'Ibun an ñukákësabi okin 'akiankëxa.¹⁰ Usakian Samuelnën oveja tuá bërí kanikë 'aímai këñutanun xaromainun ka filisteo suntárukamax israel unikama 'akatsikixax atu 'urama obëtsini ukankëxa; usai 'ikëbëtanbi ka Nukën 'Ibun naínuax kanákamë 'ëo kushiira banai sharákirui atu rapasu 'ibúnun 'imikëbë ratúkankëxa, usai 'ikëbë ratuti ka filisteo suntárukamax anuaxbi abákankëxa, usakin 'akëx ka israelnën suntárukaman 'akësa 'inun filisteo unikama abákëxa.¹¹ Usai abákëbë ka israel suntárukama Mispá kakë éma anuaxbi kuankin nuibiankin abë 'akanankin nukuxun filisteo unikama atu kupitanuma 'akin, Bet-car kakë éma anu bërúkin 'akëxa.

¹²Usakin 'an ka Samuelnën achúshi mapara chaiira bixun Mispá kakë éma bëa Sen kakë me sënënakëkë anu nitsiánkëxa, nitsintankëxun ka Eben-ézer kakin anëakëxa anëi ka ésaí kiakëxa: “Bërí ka énuxun Nukën 'Ibun nukama 'akianxa kix kiakëxa.”

¹³Usakin ka Israel suntárukama filisteokaman 'akëxa, usakian 'akëx ka amiribishi Israel kaman menu kuantëkëama 'ikën; usa 'ain ka Samuel atubë tsókëpan 'ain filisteo unikaman atu ubioxuma 'anun Nukën 'Ibun 'imiakëxa.¹⁴ Usakin ka filisteo unikaman

'ibua 'ikēbi israel suntárukaman atubē 'akanankin 'atankēxun, Ecrón anuxunbi Gat kakē ëma anu sēnēnbi bitēkēánkēxa, bix ka a menu Israel kama tsótēkēankēxa. Usakin atu 'axun ka israel unikaman amiribishi filisteo unikaman bia 'ikēbi atun me bitēkēánkēxa, bitankēx ka israel unikama Amorreo unikamabē nishananima upitax tsóakēxa.

¹⁵Samuel an ka Israel kama atun 'apu 'ixun aín ñuti nētē 'itá-mainun 'akiankēxa, ¹⁶usa 'aish ka baritia tibi Betel ëmanu kuanan, Guilgal 'imainun Mispá kakē ëma anuribi kuankin usai kara Israel kama 'ia isanan atux anua tsókē ëmakamanu kuankin bana ñuixuni niakēxa. ¹⁷Usai akama oi nikin atu istánkēx ka anua aín xubu 'ikē Ramá kakē anubi utēkēankēxa, anuxun ka Israel kama atun 'apu 'ixun 'akiankēxa. 'Anan ka anuxun ñuina xaroti achúshi maxax bukunrukin Nukēn 'Ibu 'axuankēxa.

Israel unibu 'apuñu 'iti kuëen ñuikē bana

8 ¹Kaniakēkin ka Samuelnēn 'apu 'ixun Israelkama 'akinti aín bakē bëchikēkama anēakēxa. ²Aín rēkuén bakē bëchikē, Joel kakin anēkē 'imainun ka aín bëchikē itsi Abías ax Beerseba anu 'apu 'iakēxa. ³Usa 'aínbi ka aín bakē bëchikēkaman aín papa 'akēsokin ñu 'aíma, 'itsaira ñuñu 'iti kuëenkin, unikama bëtsibē 'atima onankē a mēníoxunkinma

a kupiónun kixun 'amikin upíokin ñu 'ama 'ikēn. ⁴Usa 'ain ka kamabi Israel kaman 'apubu ax timékiani Ramá kakē anuax Samuelbē mēranax banai rikiankēxa, ⁵anu rikianxun ka ësakin kakēxa: “Mix kamina kaniakēkē uni xénira 'ain, usa 'aínbi ka min bakē bëchikēkaman min 'akēsabikin ñu 'aima; usa 'ain kamina achúshi 'apu axa nukaman 'apu 'iti nu anēxunti 'ain, bëtsi menu tsókē unikaman 'akēsaribi okin.”

⁶'Aínbi ka Samuelnēn atun 'apu achúshi anēxunun kixun kakēxunbi atu kuëenxuama 'ikēn, kuëenkinma ka abē banakin Nukēn 'Ibu kakēxa. Israel kamax ka atun 'apu achúshiñu 'isatania kixun kakēxa; ⁷kakēxunbi ka Nukēn 'Ibun ësakin kakēxa: “Añu 'axúnun kara Israel kaman mi kaia usakinbi kamina 'axúnti 'ain, atúan min kakēxun kuaisama tankē ax ka min banama 'ën bana kuaisama tankē 'ikēn, usai 'ikin ka atun 'ëx aín 'apu 'ixun 'akinti kuëenkanima. ⁸Anun Egipto menua 'ën chikía a nētēn usakin 'ë 'a 'ixun ka usaribi okin mi bērí 'aia, usa 'ixun ka bëtsi dioskama rabin 'ë manuaxa. ⁹Usa 'ain kamina, añu 'axúnun kara mi kaia a 'axúnti 'ain; 'aínbi kamina ësokin pain atu katí 'ain, axa atun 'apu 'iti uni an kara uisokin atu 'anuxun 'aia kixun ñukáti 'ain.”

¹⁰Usa 'ain ka Samuelnēn atun 'apu achúshi kuëenkēbētan Nukēn 'Ibun usakin 'anun kakē a Israel unibu ñuixuankēxa. ¹¹Ñuixunkin ka ësakin kakēxa:

—Axa mitsun 'apu 'iti an ka ësokin mitsu 'ati 'ikën: Mitsun bakë bëchikëkama ka ësakin 'ati 'ikën, anuax 'akánanti caballonën nikinkë carreta anu rairi 'imainun ka, axa suntáru 'ikësaribiti cabaillonuax 'akánanti raíri 'imiti 'ikën, 'imainun ka aín patsan an 'apu 'ikë suntáru 'ixun a bërúanan 'imiti 'ikën. ¹²'Imainun ka raírinëxribi aín 'apu 'ixun an mil suntáru 'imainun cincuenta suntárunën kushi 'inun 'imiti 'ikën. Usakin 'anan ka raíri mikama an me manë paránën tukaxun anu ñu 'apákë aín bimi binun bimiti 'ikën, bimianan ka anun 'akanankë ñu caballonën nikinkë anun mëníoti ñukama aribi unionun 'amiti 'ikën. ¹³'Imainun ka mitsun 'ini bëchikë xanukamaribi ñu mëëxunun 'imianan raíri an aín ro sanuira anuan 'iti 'axúnti 'imianan an ñu 'aruxuanan an pán 'axúnti akamaribi xanu 'imiti 'ikën. ¹⁴Usakin 'anan ka aina 'inun me aín upíra kaístankëxun 'ibuati 'ikën, 'imainun ka ñu 'apákëkamaribi aín upíbu kaísun 'ibuati 'ikën, 'ibuanan ka mitsun olivos 'imainun uvas 'apákë kamaribi biti 'ikën. Bixun akama 'ain uni an ñu mëëxunkë aín unikama 'inánti 'ikën. ¹⁵'Inánan ka ñu 'apáxunmi aín bimi bikë aribi mapai rabé okin nankin bikëbi achúshi bixun, aín uni an ñu mëëxunkë a aín suntárunën kushikama a 'inánti 'ikën. ¹⁶Usakin 'anan ka mitsun ñu mëmikë unikama 'imainun an mi ñu 'axunkë xanukamaribi mi

bikuanan, min burro aín upíbu 'imainun vaca bënëkamaribi kaís-kin ainan 'inun biti 'ikën. ¹⁷Usakin 'anan ka min 'arakakë ñuina-kama mapai rabé 'ikëbi achúshi ainan 'inun biti 'ikën. 'Imainun kamina mitsunbi atu tëmëra-kin ñu mëëxunti 'ain. ¹⁸Usokin mitsúnbi kuëënxun anëkëxun 'apu an 'atima okin tëmëramikëxun, an 'akinun ñukákëxunbi ka Nukën 'Ibun mitsun bana kuatima 'ikën.

¹⁹Aínbi ka Israel kaman Samuel an kakëxun kuakinma ësakin kakëxa:

—Usama ka. Nuxribi kananuna nun 'apuñu 'iti kuëënin kixun kakëxa, ²⁰nuxribi kananuna bëtsi menu 'ikë unikama 'ikësaí 'apuñu 'isatanin, an ka nukama axa numi nishkë unikamabë 'akanania nu 'akinti 'ikën.

²¹Ësaia Israelkama kánani kikanía kuatankëxun ka Samuelnën a bana kamabi ñuixunkin Nukën Ibu kakëxa, ²²kakëxun ka ësakin Nukën 'Ibun kakëxa:

—Atun mi kakësabíokín kamina atun 'apu achúshi anëxunti 'ain. Usa 'ain ka Samuelnën anuaxa ukankë atun ëmanubi kuantëkëntanun Israelkama xuakëxa.

Saúlbea Samuel mëranan ñuikë bana

9 ¹Anua Benjamín kakë uni aín rëbúnki tsókë anu ka achúshi uni Quis kakín anëké 'iakëxa, ax ka Abiel kakë uni 'ain bakë bëchikë 'ianan Seror kakë aín xutaribi 'imainun; ka aín xuta

itsi Becorat ax Affah aín bëchikë 'iakëxa. Quis ax ka unin uisakinbi kakëma uni 'iakëxa, ²ax ka aín bakë bëchikë achúshi bënë uni a iskësabi 'ikëa Saúl kakin anëké 'iakëxa. Usa 'ain ka uinu 'ikë israel uni achúshibi a iskësaribi 'ianan, 'ain chaxkébëtan sënë 'aíma 'iakëxa.

³Achúshi nëtën ka Quis kakë uni aín burro xanukama nëtëakëxa. Nëtékë 'ain ka ain bëchikë Saúl kakëxa:

—Mënioka kiani kuanxun kamina nun burro xanukama raíri nëtékë a bari kuantí 'ain. Kuankin kamina an nu ñu mëëxunkë uni achúshi buánti 'ain. ⁴Usakin kakëx mëníoka kiani ka Saúl Efraínën rëbúnki 'ain bashi a inubiani kuankin Salísá kakë me 'unánkë a inubiankëxa; inubiani kuankinbi ka aín burro xanukama mërama 'ikën. Mërakinma Saalim kakë me a inubiani kuanxun Benjamínën rëbúnkinën me anuaribi barikinbi 'aíma okëxa. ⁵'Aima obiani Suf kakë me anuribi kuani bëbakin ka an ñu mëëmikë uni abë kuankë a Saúlnën kakëxa:

—'Aima ka usa 'ain kananuna ënushi bërukiani kuantëkënti 'ain, 'ën papa sapi ka numi 'aisamaira sinania burro xanukamami 'ikësamaira usa 'ain kananuna kuantëkënti 'ain. ⁶Kakëxun ka an ñu mëëxunkë uni abëa kuankë an kakëxa:

—Ënë ëmanu ka uni achúshi an Dios kíkë bana uni ñuixunkë kamabi unían aín bana tankë

'ikën, usa 'ain ka ax kikësabi oi ñu 'ia. Anu kananuna kuantí 'ain, an sapi ka anun a bari kuantí bai nu ñuixunti 'ikën.

⁷—Asabi ka anu kananuna kuantí 'ain kixun ka —Saúlnën kakëxa—. ¿'Aínbi karanuna añu uni a buánxunti 'ain? Nun a piti ñubi ka pishanu 'aíma 'ikën. Añu karanuna an Dios kíkë bana uni ñuixunkë a 'inani kuantí aín. ⁸Kakëxun ka an ñu mëëxunkë unin kakëxa:

—Ëx kana manë kuríki chukúma achúshiñura 'ain. A kananuna an Dios kíkë bana uni ñuixunkë uni anun kuantí bai nu isminun katan-këxun 'inánti 'ain. ⁹(Bëramaira ka israel unikamax Diosbë banatisa tani kiakëxa.) “An Dios kíkë bana uni ñuixunkë kananuna isi kuantí 'ain.” “Usa 'aínbi ka bërí usa unikama an Dios kíkë bana uni ñuixukë kakin anëia” (bëramaira ka an Dios kíkë bana uni ñuixunkin kakin anëké 'ikankëxa).

¹⁰—Asabi ka kixun ka —Saúlnën kakëxa—. Anu kananuna kuantí 'ain. Kanantankëx ka a rabëtabi anua an Dios kíkë bana uni ñuixunkë uni 'ikë ëma anu kuan-këxa, ¹¹kuani mapërakëkiani ëma ami kikiani kuankëbëbi ka 'umpax bitsi rikuatsinia mëra kin xanu chipashkama ñukákëxa:

—¿Ënua karana an Dios kíkë bana uni ñuixunkë uni a mërati 'ain? ¹²Kakëxun ka xanu chipashkaman kakëxa:

—Anu ka 'aínbi ka 'uripain kuankënu 'ikën. Usa 'ain kamina

bënëkiani kuanxun ënë ëmanu 'ikë unikaman Dios ñuina rëxun xaroxunkë anua bërí kuankëmashi isi kuantí aín. ¹³Usa 'ain kamina anu nukúkinshi mitsun uinu kara ax 'ia bariti 'ain, anuxua ñuina xarokin piti 'akë anu kuankëmashi. Unikaman ka axa kuankëmapan 'ain masima pitima 'ikën. An pain upíokin sinánxunia ka unikaman ñuina nami xarokë a piti 'ikën, usoia ka axa kamikëx rikuatsinkë unikaman piti 'ikën. Usa 'ain kamina bënëkiani kuanxun anua mërari kuantí 'ain.

¹⁴Usakian kakëx ka mapërakëkiani ëma 'ikë ami kikiani kuanxëxa. Kuani bëbai kuankëbëbi ka Samuel ami kikuatsini, anua pinux timëkankë anu kuani chikíkuatsini uakëxa.

¹⁵A pëkarakëbë Saúl a ëmanu bëbanun ka Nukën 'Ibun namámikësokin Samuel ësokin kakë 'iakëxa: ¹⁶“Iméishi ënë horanbi kana achúshi, Benjamínën rëbúnki aín menu tsókë xuti 'ain, akamina 'ain maxkánu xëni chikukin mamëti 'ain, ax ka Israel unikaman 'apu 'iti 'ikën. An ka filisteo unikaman 'atimoiabi 'ën uni Israelkama 'akinti 'ikën, 'ënbi kana 'itsaira tëmërai kikanía kuakin atu 'akinti sinan.”

¹⁷Usa 'ain ka Samuel, Nukën 'Ibun Saúl kuanía isia kakëxa: “A ñuikin 'ën mi koonkë uni a ka aia. Ax ka 'ën unikaman 'apu 'iti 'ikën.” ¹⁸Usa 'ain ka anun ëmanu atsintimi kikuatsini ukin 'urama okëxun Saúlnën Samuel kakëxa:

—'Ë kamina min uinu kara an Dios kikë bana uni ñuixunkë uni ain xubu 'ikë kamina 'ë kati aín.

¹⁹—“'Ëx kana an Dios kikë bana uni ñuixunkë a 'ain —kixun ka Samuelnën kakëxa—.” Anua timëkankënu kamina kuantí 'ain, bërí kamina anuxun 'ëbëtan piti 'ain. Iméishi pëkarakëma 'aínshi kana 'ë katimi sinánkë bana-kama a mi kati 'ain, katankëxun kana mi xuti 'ain. ²⁰Min burro xanukama axa nëtékë ka rabé 'imainun achúshi nëtë 'ikën, usa 'aínbi kamina ami 'itsaira sinántima 'ain, akama ka bëtsi unin mëraxa. Kamabi Israel kamax ka min xubunu mibë 'ikë min aintsi achúshinëx 'apu 'iti kuëënia. ²¹Kakëxun ka Saúlnën kakëxa:

—¡'Ëx kana Benjamínën rëbúnki 'ain, usa 'aínbi kana 'ëx Israelkaman 'anákaíra 'ain! 'Imainun ka 'ën aintsikama Benjamínën rëbúnki 'ikëbi ñuumara 'ikë unin isia. ¿Uisa kupí kaina ësokin 'ë kain?

²²Ësokin kakëxun ka Samuelnën Saúl an ñu mëëxunkë uni akëñun bibiankin, anua pinux timëkamë 'ëokankë anu buánxun nuküakëxa, nukuxun ka Samuelnën Saúl abëa kuankë an ñu mëëxunkë uni akëñun, anua ñuina xarokë pinux uni timékë aín kataitsi anu buánkëxa, buánxun ka anua treinta uni ain kushibu tsókë 'ikë anu upí ñunu tsónpankëxa: ²³Usoxun ka Samuelnën an piti 'arukë uni a kakëxa: 'Ën mi nanxunun mi 'inánkë nami a kamina 'ë bëxúnti

'ain. ²⁴Kakëxun ka bënëkinshi an ñu 'arukë unin ñuina 'arukë aín kisi achúshi bitsínkin bëxun Saúl 'inánkëxa. 'Inánkëxun ka Samuelnën kakëxa:

—Ënëx ka 'ën mi nanxunkë 'ikën. Unikama kamikin kana mi pikinti a amo nan. Usakin ka Saúlnën a nètën Samuelbëtan piakëxa.

²⁵Usokin piíkin sënëobëtsini ka anuax Saúl uakëxa, ukë ka anua 'uxti xubu manámi Saúl mënío-xuankëxa, ²⁶mënío-xunkëx ka anu Saúl 'uxakëxa. 'Uxnétia pékarakë ka Samuelnën xubu manánua kuënxun Saúl kakëxa:

—Kamina mi kuanun mënío-kati 'ain. Kixun kakëx ka Saúl abëa kuankë an ñu mëëxunkë uni a 'imainun Samuelbë ëman chikíakëxa chikíkiani ka ëma uri kuankëxa, ²⁷kuankëbë abë ëmanuax chikíkiani kuankin ka Samuelnën Saúl kakëxa:

—Mín ñu mëëmikë uni a kamina axpain rëkuéñkianun xuti 'ain, 'ë pain kamina kaínti 'ain, 'ën kana Diosan usakin mi kanun 'ë kakë bana mi kaisatanin.

**Samuelnën Israel
unibunën 'apu 'inun
Saúl 'imia ñuikë bana**

10 ¹Usa 'ain ka Samuelnën ñunu 'arukë a xëni bikin anun 'ikúkin aín maxkánú tutukakin Saúl kakëxa:

—Nukën 'Ibu ka mixmi bërí Israelkaman 'apu 'inun 'imiti 'ikë kixun ka kakëxa. Mix atun 'apu

'ixun kamina a 'urama 'ikë ami nishkë uni kamabë 'akananun 'imitima 'ain. 'Imainun ka aín unikaman 'apu 'imikëx kaina uisai 'i tantia Diosan mi 'imikë 'ikën.

²Bërí kamina 'ëbë ënananin usa 'ain kamina, anu Raquel maían 'urama anuax uni rabëbë mërananti 'ain, ax ka Selsah anua Benjamínën rëbúnkinën me 'urama anu 'ikën. Atun ka ami barikë burro aín xanukama ka mëraxa ka mi kati 'ikën, usa 'ain ka burro aín xanukama ami sinanima mitsumira bërí sinania kixun ka mi kati 'ikën, uisa kara 'ën bakë bëchikë 'i axa kix kia. ³Ënuax kuanxmi anua Tabor kakë menu i pëñanakëkë nikë anu bëbakëbë ka Betelnuxua Dios rabi kuankë uni rabé 'imainun achúshi uni mibë mërananti 'ikën. Atun ka achúshinëan rabé 'imainun achúshi chibu uamainun bëtsínribi rabé 'imainun pán achúshi uamainun ka bëtsin achúshi ñuina xakánu 'arukë uvas baka xëati 'akë a uanti 'ikën.

⁴Uankin mërai mibë kanankian pán rabé 'inánkankëxun kamina timakinma biti 'ain. ⁵Usokin 'atankëx kamina matá me chai-rukë Diosan me 'ikë, Guibeá kakë anua filisteo unikaman suntáru 'ikë anu bëbati 'ain. Bëbax a ëmanu atsini kamina an Dios kikë bana uni ñuixunkë unikamabë anuxun Dios rabiti 'akë anuax rikuatsinkëbë atubë mërananti 'ain. Mëranankin kamina atux kuanmainun rëkuéñkiani kuankin mëkën rëbun mëëkin banamikë,

'imainun arpakëñun, xunkakin banamikë ñukama, a banami-biani kuania isti 'ain. ⁶Usakin a iskëbë ka Nukën 'Ibun Bëru Ñunshin mibë 'iti 'ikën, 'imainun ka mibë 'ikin an bana ñuixunkë unikaman sinánsaribi 'imikin bana ñuixunun mi 'imiti 'ikën. ⁷Uínsaran kara Diosan 'imikëx minu usai ñu 'ia anun kamina Diosanbi mi 'akinkëxun sinánti 'ain. ⁸Usa 'ain kamina ënuax kuantankëxun Guilgal bëmánon, anuax 'itsama nëtë 'ikëbë mër-ananxun ñuina 'axun 'aímai këñutanun xaroi ñu 'atima 'akëkama mëníonanux timéti anu bëbaia 'ë kaínti 'ain. Anuxun kamina mapai achúshi 'imainun rabé nëtë 'imikin 'ë kaínti 'ain. Anuxun kana ami 'ati ñu ñuikin mi kati 'ain.

⁹Usakin kakëx Samuelbë ënanankiani kuani ka Saúl Diosan 'imikëx aín nuitu bëtsikë upí tani chuámarua 'iakëxa. Usakin chuámarua tankëbë ka a nëtënbi a ñuikian Samuelnën kakë ñukama usaibi 'iakëxa. ¹⁰Usai 'ikiani kuanxa Saúl aín unibë Guibeá, anu bëbakë 'ain ka, an Dios kikë bana ñuixunkë unikamax atubë mëranani kuanjëxa. Kuanjë 'ain ka Diosan Bëru Ñunshin upitan abë 'ixun 'amikëxun Saúlnën atun 'akësaribi okin bana ñuixunkin uni kuëñmiakëxa. ¹¹'Aínbi ka an bëráma 'unan akamax, an Dios kikë bana uni ñuixunkë unikamabë timéxun bana ñuixunia isi ami banai bëtsibë bëtsibë kánani kikankëxa. “¿Uisai kara Quisnën

bëchikë ux 'iax? ¿Saúlnëxribi kara an uni bana ñuixunkë unikama achúshi 'ik?”

¹²'Aínbi ka atubë 'ikë Israelkama achúshinëx ësai kiakëxa: “¿'Imainun kara uix 'ain papa 'ik?” An ka 'unánxa anun uni banakë bana kikësabi oi 'ia. “¿Usa 'ain kara Saúlríbi an uni bana ñuixunkë unikama achúshi 'ik?”

¹³Usakin bana ñuixunkin sënëónbiani kuanx ka Saúl anua 'ikë aín xubunu bëbakëxa. ¹⁴Usaia bëbakë 'ikë ka ain kukun an ñu mëxunkë uni akëñunbi ñukákin kakëxa:

—¿Uinu kaina kuankan? Kakëxun ka Saúlnën kakëxa:

—Burro aín xanukama nëtékë barí kananuna kuan. 'Aínbi kananuna mërákëbëma, Samuel isanan abë banakuatsini ain.

¹⁵Ësakian kakëxun ka aín kukun an ñu mëëmikë uni 'imainun Saúl kakëxa:

—¿Uisakin kara Samuelnën mi kax? Akamina 'ë bëri ñuixunti 'ain.

¹⁶Kixun kakëxun ka Saúlnën aín kuku kakëxa:

—Nun kuamainubi ka ësokin nu kaxa burro aín xanu akama ka mërakanxa kixun ka nu kaxa. 'Aínbi ka Saúlnën abë banakian Samuelnën Diosan Bëru ñunshin upitan ka mi 'apu 'imiti 'ikë kakë ashi ñuixuanma 'ikën. ¹⁷Usakin kakë 'ixun ka Samuelnën israel unibu abëtan Nukën 'Ibu Mispá kakë ëmanuxun rabi unun kixun kamiakëxa; ¹⁸anuxun ka ësakin kakëxa:

—Ĕsai ka israel unibunĕn Dios kiaya: “Ĕn kana Egipto menu 'iabi israel unibu 'ikĕ mitsu chikiankĕn; chikínkin kana egipcio unibunĕn tĕmĕramikin ñu mĕmiabi 'anan bĕtsi unikamaribi ñu mĕĕxuniabi chikiankĕn.”¹⁹ 'Aínbi kamina mikaman bĕrĭ Diosma 'ikĕ 'akĕsa okinra kuĕĕnkima rakan, an kamabi ñu 'aisama 'anan tĕmĕrakin ñu mĕi atsánkĕ 'ikĕ chikían 'ixunbi. 'Imainun kamina ami manúkin a rakani axa mitsun 'apu 'iti achúshi uni anĕxunun kikan. Usa 'ain kamina bĕrĭ Nukĕn 'Ibu rabi anu ukanti 'ain, 'aínbi kamina, atun bananbi banakĕ akama abiribi ñaká, umainun ka ñakátibi aín aintsibĕ aintsibĕ uti 'ikĕn.

²⁰ Usakin katankĕxun ka Samuelnĕn kamabi uni ñaká achúshi achúshi a 'urama rikuatsinun kakĕxa. Usakin kakĕxa rikuatsini timĕkĕ 'ain ka ñura rabĕ kuĕĕnoxun anun tankĕxi ka Benjamínĕn rĕbúnkinĕn ñakámi oi nipakĕakĕxa. ²¹ Usakin a maxá bikĕbi ka amiribishi Samuelnĕn a 'urama unun Benjamínĕn, rĕbúnkíkama kakĕxa, kakĕx uaxa timĕkĕ 'ain ñu rabĕra 'unánti okin kuĕĕnoxun anun tankĕxa, tankĕxa atumi ki nipakĕtia ka Matrínĕn, rĕbúnkíkaman biakĕxa, anuax ka Saúl, Quisnĕn bĕchikĕ ami kiribi nipakĕakĕxa. Nipakĕkĕ barikinbi ka a mĕrakanma 'ikĕn, ²² mĕraima ka atux amiribishi Nukĕn 'Ibubĕ banatĕkĕánkĕxa, anu kara Saúl 'ikĕ 'unánkatsi kiya. Ñukákĕxunbi ka Nukĕn 'Ibun kakĕxa Saúl ka ĕnu

'iaya, 'aínbi ka anu chupa 'arukĕ ñu bukunkĕmi unĕaxa kixun ka kakĕxa. ²³ Usakin kakĕx ka raírĭ unix abákiani anua unĕkĕ anua Saúl bitsi kuanĕakĕxa. Kuaxun bitsínkin bĕkĕxa atu nĕbĕtsi nira-kĕtia iskĕxbi ka Israel kaman a tupuma 'ixun atu rapĕskakĕ 'ikĕ iskankĕxa. ²⁴ Usa 'ikĕa iskaniabi ka Samuelnĕn atu ñukákin kamabi kakĕxa:

—¿Nukĕn 'Ibun mitsun 'apu 'inun kaískĕ uni a kaina iskanin? jĔĕĕ unisaribi israel uni achúshi ka 'aíma 'ikĕn! jAxĕshi ka nun 'apu 'iti 'ikĕn! Kixun ka israel unibunĕn kakĕxa.

²⁵ Usakin kakĕxun ka Samuelnĕn anuxun ax kikĕsaibi 'iti Nukĕn 'Ibun banakama a unikama ñuixuankĕxa, 'imainun ka usakin ñuixuntankĕxun achúshi kirikanu kuĕĕnoxun anuxun Israel kaman Dios rabikĕ a mĕu mĕníokin nankĕxa. Usakin 'axuan Samuelnĕn anuaxa ukĕ anu kuantanun kakĕx ka Israel kama anua 'ikĕ 'ain xubunubi rikiankĕxa. ²⁶ Atux kuantainun ka Saúlĕxribi aín xubunu kuanĭ, Guibeá ĕmanu kuankĕxa, kuankĕbĕtan ka Diosan Israel uni aín sinan kushibu raírĭ abĕ kuantian uantanun kixun sínánmiakĕxa. ²⁷ 'Aínbi ka Israel uni aín patsan axa ñu upĭ kuĕĕnkĕma ax ami 'atimati banai ĕsai kikankĕxa:

—“¿Ĕĕĕĕ kara an nu iĕmiti a 'ik? Ĕsai kanankin a timai ka ax ka nun 'apu 'ikĕ kisama tankankĕxa; usaĭ kikaniabi ka Saúlĕn atu kuakĕmasa okĕxa.

**Saúlñen amonita unikama
abë 'akanankin 'a ñuikë bana**

11 ¹Nahas kakë 'apu Amón ëmanu tsókë ax ka, Jabés anua Galaad 'ikë anu kuanxun 'ain suntárukama a ëmanu 'ikë unikama 'anuxun mëníokamia-këxa. 'Aínbi ka Jabésnu tsókë unikaman usaía 'ikëbi kakëxa:

—Nukamabëtan kamina achúshi ñu mëníoti 'ain, usa 'ain kananuna uisai 'inun kaina nu kai usaibi 'iti aín. ²Ësokin kakëxun ka Nahas amonita an kakëxa:

—Mitsubëtan kana achúshi ñu mëníoti 'ain, 'aínbi kamina 'ën suntárukaman mitsu achúshi achúshinën bëru mëkeu 'ikë ëchipanun 'amiti aín, usakin 'axun kananuna Israel unikama tëmëramiti 'ain. ³Usakin kakëxun ka Jabésnu 'ikë 'apukaman kakëxa:

—Nukamina mapai achúshi 'imainun rabé nëtë anun kamabi menu tsókë Israel unikama chanio-tanun uni xunun 'amiti 'ain kixun kakëxa; usa 'ain kananuna nu 'akini uixi ukëbëtama min kakë-sabiokin 'ati 'ain.

⁴Usokin akama katankëxua xukëx kuanx ka bana chanio-tia xukë unikama ax Guilbeá, anua Saúl 'ikë anu bëbakëxa, bëbaxun ka anu 'ikë unikama bana ñuixuankëxa. Usokin a bana ñuixunkëx ka anu 'ikë unikama 'aisamairai nishkankëxa. ⁵Usai nishkankëbë ka Saúl ain pasto-nuax vaca bënë raíri bëi ukinbi usaía inkania iskin ñukákëxa:

—¿Uisai kara unikama 'iax? ¿Uisai 'iax kara kamabi unikama inin? Kia ka Jabésnu 'ikë unikaman kuanxua ñuikë bana a ñuixukin kakëxa. ⁶Kakëxun kuakëbëshia Diosan bëru ñunshin anu 'irukëbë ka; 'aisamairai Saúl nishakëxa.

⁷Usai nishkin ka vaca bënë rabé 'atankëxun tukapaxun, uni raíri an kamabi menu 'ikë Israel kama nami paná 'inantanun xua-këxa. Xukin ka a xukë unikama a kakëxa: Ësokin kana Israel kama axa 'ë 'imainun Samuel 'akanani kuania nuibiankëma ain vaca bënëkama 'ati 'ai kixun katánun kakëxa.” Usakin kamikëxun kuati 'itsaira rakuéti ka uixi bërútima Saúl 'imainun Samuelbëtan amia nishkë uni a 'anux timéti rikua-tsiankëxa. ⁸Usa 'ain ka Saúlñen aín unikama tupunkin, Bézec 'ikë anu ka trescientos mil Israel 'imainun treinta mil Judánu 'ikë unikama timéaxa kixun kakëxa.

⁹Katankëxun ka axa bana chanioi Jabésnuax kuanx bëbakë unikama an ësokin kakëxa:

—Jabésnu 'ikë unikama kamina kai kuantu 'ain, iméishi bari xamarukëbëtan kananuna atu iémiti aín. Ësokin Saúlñen kakëx kuantë-këxua a unikaman ñuixunkëxun ka Jabésnu tsókë unikaman, 'itsaira kuëenkin. ¹⁰Nahas ësokin kakan-këxa:

—Iméishi kananuna nukamax minu 'inámëti 'ain, usa aín kamina min uisakin karamina nu 'aisatani usakin nukama 'ati 'ain.

¹¹Usokin 'akë a pëkarakëbëtan ka Saúlnën ain suntárukama rabé 'imainun achúshi okin amo sëtëna-këxa, usakin 'axun ka pëkarakëma 'aínshi abë 'akanani ukë bëtsi unikama bëararatanun xuakëxa, xukëxun bëaraxun ka amonita suntárukama bari xamarutamainun 'aisamaira okin kupitanuma 'akëxa. Usokin 'akëx ka axa bamakëma-kama ax uinu 'ikë uníxbi rabëtax abátima achúshi achúshi unix anua 'ikë anuax unékiani abati amami amami kuankëxa.

¹²Usakin 'an ka a ëmanu 'ikë uni raírinën Samuel kakëxa:

—¿Uikamax kara Saúlnëx ka nun 'apu 'iti 'ikë kixun sinánti-sama tanx? A unikama kamina nun 'anun nu 'inánti 'ain kixun ka kakëxa. ¹³Aínbi ka Saúlnën ësokin atu kakëxa: —Ënë nëtën ka uixi bamatima 'ikën, Nukën 'Ibun ka Israel kama iémikin 'akianxa usa 'ain. ¹⁴Kakëbëtan ka Samuelnën kamabi unikama kakëxa:

—Guilgalnu kananuna Saúl 'itabatia 'apu 'inun atsinmi kuanti aín.

¹⁵Usa 'ain ka kamabi uni Gilganu kuankëxa, anuxun ka Nukën 'Ibun ismainunbi ax ka 'apu 'ia kixun timékamë 'ëoxun Saúl anëakëxa. Usakin anëtankëxun ka nuibanankin ñuina rëxun xaronan pi 'itsaira israel unikama Saúlbëbi kuëenkankëxa.

**Samuelnën ax 'apu 'inun
Saúl anëa ñuikë bana**

12 ¹Usa 'ain ka Samuel kamabi israel unikama timékë a kai kiakëxa:

—Mitsun kamina isin aínu 'axúnun kaina 'ë kai a kana mitsu 'axuan, 'ianan kana achúshi 'apu anëxunun kia mitsu anëxuan. ²Ënu ka 'apu an mitsu bërí 'akinti anékë a 'ikën. Bëná 'aíshbi mitsun 'apu 'ia 'ixun kana bërí nëtënbi mitsu 'akinin. Usa 'ain kana bërí kania-këké 'aish 'itsaira 'ën bu uxua 'irua, 'imainun kamina 'ën bakë bëchi-këkamaribi mitsubë tsotia uisa uni kara kixun 'unánkan, ³ënu kana bërí mitsubë 'ain: Usa 'ain kamina uisai karana 'ia 'ë kakanti 'ain, bëtsin 'arakakë vaca 'anan karana aín burro 'ënamabi mëkamaxun 'ibuanan, karana ami kuaikin 'ën kuëenkësa okin an a unikaman ka bëríbi Nukën 'Ibun ismainun kanan anbia kaískë mitsun 'apu ënën kuamainunbi 'ë kati 'ikën, bërí kana ui karana ribini a kupióti 'ain. ⁴Ësokian kakëxunbi ka timékë unikaman kakëxa:

—Uínsaranbi kamina nun ñu mëkamanan nu paránan usokinbi 'akin këmënxun nun kuríki bianan uisokinbi nu 'akëma 'ain. ⁵Usai kia ka Samuelnën atu kakëxa —Nukën 'Ibu 'imainun anbia kaískë mitsun 'apu an ka mitsux mi kikë bana 'unánxa, usa 'ain kamina 'atimai banakin 'ë 'ucha okankëma 'ain —kixun ka Samuelnën unikama kakëxa.

—Asérabi ka usa 'ikë —kixun atúnribi kakëxa.

⁶Kakëxun ka Samuelnën kamabi Israel kama kakëxa:

—Nukën 'Ibu an ka kamabi ñu 'anun Moisés këñun ain xukën

Aarón a rabé 'amiakëxa, usakin 'amikin ka nun chaitiokëkama Egipto menua chikínbëtsinkin bëakëxa. ⁷Usa 'ain kamina bërí mëníokakanti 'ain, 'ën kana Nukën 'Ibun ismainunbi mitsu uisakin kara an mitsu 'akianxa kanan, uisakin kara nun chaitiokë 'akiankëxa akama mitsu ñuixunti 'ain. ⁸Jacob 'imainun aín aintsikamaxa Egipto menu tsóti kuankë ka a menuxun egipcio unikaman nun chaitiokëma 'aisamaira okin ñu mëemikëx Diosan 'akinun kiox kikankëxa, usai 'ikëbëtan ka Nukën 'Ibun Moisés 'imainun Aarón an atu Egipto menua chikínun kixun 'amiakëxa, usakin 'akëx ka utankëx anunu bërí nux tsókë ënë menu atux pain tsókanëxa. ⁹Usokin 'akinkëxbi ka Nukën 'Ibu Diosmi atux manúkankëxa, usai 'ia okin ka ax atumi nishkë unikaman abë 'akanankin kupimi-kinma 'anun Hasor ëmanu 'ikë 'apu Jabín aín suntárunën kushi Sísaranën an bërúankë suntárukamabëtan 'anun 'amiakëxa, 'aia ka filisteo unikama 'imainun Moabnu 'ikë 'apu anribi atubë 'akanankin 'akëxa. ¹⁰Usokian 'akëx ka atúxbi sinanati Nukën 'Ibumi 'uchakin kananuna ami manutankëxun bëtsi unikaman rabikë Baal 'imainun Astarté tankin 'akë atun dios a rabi 'ucha kixun ñukákin, axa numi nishkë unikaman mëkënu kamina, mi rabikin aña 'anun kaina nu kai ashi mi 'axúnun chikínti 'ai kixun kakëxa. ¹¹Usakin ñukákëxun ka

Nukën 'Ibun Jerubaal, Barac, Jefe 'imainun ka Samuel mitsu 'akinun kixun xuakëxa, xukëxun kananuna axa mitsumi nishkë unikaman 'ibuakë 'ikëbi mitsu 'akiankën upitaxmi bukukanun. ¹²'Aínbi kamina Nahas amonitakaman 'apu axa mitsu 'anux kuankëbëtan atumi rakuékin achúshi 'apu an mitsu 'akinti anëxunun kiox kikankën Diosmi katamëti sinanima.

¹³Ënu ka bërí mitsun kaiskankë 'apu a 'ikën; Nukën 'Ibu Diosan ka mitsun mi kuënkë 'apu a mikama 'inánxa. ¹⁴Bërí kamina mitsun aña 'anun kara Nukën 'Ibun mitsu kaia a 'anan ashi rabikin ax kikë-sabiokin 'akin aín bana kikë sama oi kamina 'itëkënkantima 'ain, usai 'ima kamina mikamax an mitsu 'akinkë 'apu abëbi Nukën 'Ibu kikë-sabi 'oíshi 'ikanti 'ain, usai 'ikëbë ka mitsun 'akë ñukamax-ribi upí 'iti 'ikën. ¹⁵Usai 'ikinma ax kikë bana kiásabiokin 'akëbëtan ka an mitsun 'apu këñunbi uisa kara oisatania usokin 'ati 'ikën.

¹⁶“Usa 'ain kamina anumi bukukë anuax kuainkima pain uni itsin 'akëma ñu Nukën 'Ibun mitsun ismainun 'aia iskanti 'ain. ¹⁷Mitsúnbi kamina 'unan bërí ka anun trigo bimi bití 'uxë 'ikën, 'aínbi ka 'uñe 'ibutíma, ¿asé-ri bi kara usa 'ik? Usa 'aínbi ka 'ën ñukákëxun Nukën 'Ibun ka kaná banamianan uñeribi 'ibúnun 'imiti 'ikën, usokin 'akëbëtan kamina mitsun sinanakín 'unánti 'ain, nun kananuna Nukën 'Ibu kuënkëma

ñu 'akin achúshi 'apu nu 'inánun ñukákën kixun.”¹⁸ Usakin atu katankënxun ka Samuelnën Nukën 'Ibu ñukákëxa, ñukákëxun ka an bënëkinshi uñe 'ibúmianan kanáribi banarunun 'imiakëxa; usai 'ia isi ka kamabi uni timékë atux 'itsaira Nukën 'Ibumi rakuëanan Samuel mi ribi rakuëkankëxa.

¹⁹Usai 'ikin ka kamabi unikaman Samuel kakëxa:

—Min kamina Dios ñukáti 'ain, an mi ñu mëëxunti unikama nu kupí, an ka nu këñunun 'imitima 'ikën; nun kananuna ami 'aisamairai 'uchakë 'ixunbi amiribishi achúshi 'apu nu 'inánun kixunribi ñukan.

²⁰Kikania ka Samuelnën atu kakëxa:

—Kamina rakuëkantima 'ain. Ax ka aséribi 'ikën mitsúnbi kamina 'aisama ñuira 'an; usa 'ain kamina bërí an kakësokin 'aisamatankinma aséribi ashi min nuitunënbí sinánkin Nukën 'Ibu rabikanti 'ain. ²¹Usa 'ain kamina bërí unin diosmabi rabikë ñukama a ënti 'ain, an ka mitsu uisa ñu kara inutiabi 'akianan uisakinbi iémitima 'ikën, ax ka unin këmëkinshi 'akë 'ikën. ²²Nukën 'Ibu an ka aséribi nukama kaisakëxa. Usa 'ixun ka uínsaranbi nukama ënuxunma 'aia, anbi ka mitsu aín uni 'iti kaisakëxa. ²³Ën kana mitsu Nukën 'Ibu ñukaxunkin ëntima 'ain, mitsu ñukáxunima kana ami 'uchakë 'iti 'ain. 'Ianan kana uisai kaina mitsux an kuënkësabi 'oíshi tsóti 'ain akama 'unánmiti

'ain. ²⁴Mitsun kamina Nukën 'Ibun kakësokinshi 'akin aséribi kuëenkin ashi rabikanti 'ain, an ka nu upíokin 'itsaira 'akinia kixun ami sinánkin. ²⁵Usokin 'akinkëxunbi mitsun amiribishi 'aisama ñu 'akin ismikëxun ka mitsun 'apu këñunbi axa mitsumi nishkë unikaman këñukin 'anun 'amiti 'ikën.

**Filisteo suntárukama
Israel unibubë 'akananux
ami 'ikuaian ñuikë bana**

13 ¹Usa aín ka Saúl uni apan 'aish Israel kaman 'apu 'iakëxa; usa 'ixun ka 'apuirá 'inun anëtisama pan 'aish 'itsama barí 'apu 'ixun, ²tres mil suntáru Israel kaisakëxa. Kaístankëxun ka dos mil suntáru Micmás kakë Betel nu 'ikë aín bashi anu abë bërúmainun, mil suntáru Jonatán Guibeá kakë Benjamínën rëbúnkinën me 'ikë anu bërúakëxa. Bërúmainun ka suntáru raíri aín xubunu kuantanun Saúlnën xua-këxa.

³Usa 'ain ka Jonatán 'imainun suntáru raírinën filisteo suntárukama Guibeá kakë me anua bukukë anubi bëbakin 'akëxa, 'akë ka filisteo unikama raírinën kuanmainun Saúlnënríbi kuakëxa. Kuati ka Saúl kiakëxa, kamabi israel unikaman ka 'unánti 'ikën ësaia 'ikë ënë. Usa 'ain ka aín suntáru raíri uinu 'ikë menu kara israel unikama tsótaxa abu kuainakëkian aín manë banoti, a kuation timékanun banotanun kixun

xuakëxa. ⁴Usa 'ain ka Saúlnën bakë bëchikë Jonatán an filisteo suntárukama usakin këñukin 'akë a kamabi israel unikaman kuakëxa, usakin 'an ka filisteo-kamax israel unikama istisama tani ami nishakëxa, usa 'ain ka israel suntárukama Guilgal kakë anu Saúlbë timéakëxa.

⁵Usai 'imainun ka filisteo suntárukamax, israel unikamabë 'akánanti sinanx timëkamë 'ëökëxa. Anuaxa 'akanankë caballonën nirinkë ax treinta mil 'imainun ka axa caballonuax 'akanankë suntárukamax seis mil 'imainun, axa men kuani 'akanankë suntárukama masi bëru iskësaira 'aish tupuntisamaira 'iakëxa. Usa 'aish ka Micmás 'ikë anu atun 'iti xubusa okin 'ai ami axa bari urukë Betavén 'ikë anu timëkamë 'ëökëxa.

⁶Usa 'ain ka Israelnën suntárukama 'aisamaira filisteo suntáru 'ain, atun 'atimi rakuéti abátankëx aín bashi kininu unëmainun me nankékënu 'ianan bëtsi bëtsi maparanu 'imainun bëtsi bëtsi xëxanu 'ikë me rënankekënu 'imainun me kininuribi unëkankekëxa. ⁷Usai raíri 'imainun ka ain patsan atux Jordán kakë baka sikarakë kiani Gad 'imainun Galaad anu kuankëxa.

Usaía 'imainun ka Saúl Guilgal kakë ëma anubi pain 'ain, Jonatán aín bakë bëchikë abëa 'ikë aín suntárukama 'itsaira rakuëkankëxa. ⁸Anuxun ka mapai achúshi 'imainun rabé nëtën, 'ati nëtëa kaínun kakësabiokin

Samuel kaíankëxa; 'aínbi ka bënëti Guilgalnu bëbaima Samuel basi-këbë ka suntárukama achúshi achúshi abati kuani pëukuakëxa. ⁹Usai 'ikëbëtan ka Saúlnën raíri kakëxa:

—'Ë kamina ñuina 'aímai këñutanun xaronan këñutanuma xaronun bëxúnti 'ain. Kakëxua bëxunkëxun ka anbi ñuina 'aímai këñutanun xarokëxa.

¹⁰Xarokian Saúlnën ñuina-kama 'aimakin këñumikin sënëonkëbëshi ka Samuel bëbakëxa. Bëbakëbë ka Saúl aia kuëenkin bitsi chikíakëxa, ¹¹chikíkin bikin kakëxunbi ka Samuelnën ësakin kakëxa:

—¿Uisa kupí kaina 'atimakin ñu 'an? Kakëxunbi ka Saúlnën kakëxa:

—'Ën suntárukama abáti kuania iskin 'anan kana, mixmi anun ukatsi kikë nëtë 'inunmi panákëbëtan 'an, 'imainun ka filisteo suntárukama 'aisamaira Micmás kakë anu timëkamë 'ëokë 'ain kana 'an, ¹²'ën kana sinánkë 'ian atux ukian Guilgal ënuabi, Nukën 'Ibu 'akinun ñukákëmabi nukama 'aisa kana sinan; usa 'ain kana 'ënbi nua 'akinun Dios 'aímai këñutanun ñuina xaroxunti sinánxun 'axuan. ¹³Kakëxunbi ka Samuelnën kakëxa:

—¡Usakin mi 'akë ax ka ñunshin bakékin 'akë 'ikën! 'Ën kana mi kan, 'ëx kana basikëbë pain Guilgalnu mibë timéti 'ian, usa 'ain kamina Nukën 'Ibun 'ë kakësokin 'anuxun kaínti 'ian,

usa 'ain ka xëñibua 'aínbi Diosan mi 'imainun min rëbúnkikama Israel kaman 'apu 'imitsianxa. ¹⁴Usa 'aínbi ka mi 'imainun min rëbúnkikama uínsaranbi 'apu 'inuxuma 'aia. Usa 'ain ka Nukën 'Ibun achúshi uni an kuëenkësabi okin an 'ati barixun aín unikama 'apu 'inun 'imiti 'ikën, min kamina an kakësokin ain bana kuaisama tan.

¹⁵Ësokin kaxun ëbianishi ka Samuel Guilgalnuax kuani kuan-këxa. Kuamainun ka suntáru raíribë Saúl anuaxa 'akananux mëníokatinu atúxribi Guilgalnuax kuanx Guibeá Benjamínën ëma kakë anu kuanx bëbakëxa. Anuxun ka Saúlnën aín suntáru abëa 'akanani kuankekama tupuankëxa, 'aínbi ka seiscientos mil unibëtan sënénsa 'iakëxa. ¹⁶Usa 'ain ka Saúl 'imainun ain bakë bëchikë Jonatán abë kuanke ain suntáru-kamabë Guibeá Benjamín aín ëma kakë anu bërúakëxa, bërúmainun ka filisteo suntárukama Micmás kakë anu atu 'urama obëtsini uakëxa, ¹⁷'aínbi ka achúshi 'imainun rabé ñaká filisteo axa 'akanankë unikama ax atun 'ikë-nuax ñu mëkamati chikiakëxa; usai 'i chikiti ka achúshi timékë ax Ofrá kakë ëma 'ikë abu kikiani, Saúlnën me 'ikë anu kuanankëxa, ¹⁸kuantamainun ka bëtsix Bethorón 'ikë abu kikiani kuankexa, bëtsix ka anua me sapan 'ianan 'ain bashi chairukë Seboím kakin anékë anu uni 'ikëma me abu kikiani kuankexa.

¹⁹Kamabi Israel unikaman menu ka an manë uniokë uni achúshirabi 'aíma 'iakëxa, filisteo unikaman ka sinánkëxa, Israel unikaman manë uniotti 'unánmi-këxun ka hebreo unikaman manë xëtokin 'anan masibun 'ati 'ikë kixun sinánkin ka manë uniotti 'unánmisama tankëxa. ²⁰Usa 'ain ka israel unikama achúshi achúshi, an manë uniokë filisteo uninu kuanxun anúan me tukakë manë parókë aín xëta kuënuanan manë pará 'anan aín manë ruë 'anan, manë tëntuñu xëtokë akama kuënuakëxa. ²¹Kuënuia ka filisteo unikaman manë kuríki 'akë rabé manë parókë kuëñia kupíomianan, manë kuríki achúshi manë ruë 'imainun manë sëbía chaxké aín rëbu mëníokin xëtokë aribi kupíonun 'amiakëxa. ²²Usa 'ain ka uinu 'ikë suntáru axa Saúlbë kuanke achúshibi an manë xëtokë tuinkë 'aíma 'iakëxa, usa 'aínbi ka Saúl 'imainun aín bakë bëchikë Jonatán ax kuni ka aín manë xëtokëñu atux 'akánanti nëtë 'itámainun 'iakëxa. A rabëtax kuni ka 'ain manë xëtokë tuinkë 'iakëxa. ²³Usai atux 'imainun ka filisteo suntáru raírikama anua 'ikë anuax Micmás 'ikë ami kikiani kuankexa.

**Jonatánën abë
'akanankin filisteo
unikama 'a ñuikë bana**

14 ¹Bëtsi nëtën ka Saúlnën bakë bëchikë, Jonatánën aín uni an 'akinkë a kakëxa:

—Baka shitákiani kuanxun kananuna 'ukëmanan filisteo unikama ka uaxa abë 'akanankin 'ai kuantí 'ain. 'Aínbi ka Jonatánnën ëné ñuikin aín papa usai kana 'inuxun 'ai kixunbi káma 'ikën, ²anuxua anu tēkē unin trigo tákanan mēníokē, menu níkē in papa chaiira granado kakē a tēmú ka anu uax seiscientos aín suntárukamabē buküakëxa. ³Siló kakē menu 'ikē sacerdote Ahías ax ka anbia usakin 'akē 'ixun lino 'akē chupa efod kakē a uankē 'iakëxa.

Ax ka Ahitud aín bakē bëchikē Icabodnën piaka 'iakëxa, 'imainun ka Fineesnën bakē bëchikē Elí, Nukën 'Ibun sacerdote Silónu 'ikē aín baba 'iakëxa. Usa 'aínbi ka aín unibē ka Jonatán kuanxa kixun unin 'unánma 'ikën. ⁴Usakian unin 'unanima 'imainun ka a rabëtax anua filisteo unibunën suntárukama uax bukukē anu bëbakatsi bënëakëxa. Usai bënëkiani kuani ka anua xaxun papa chaiira rabé, 'ikē bëtsi Bosés kanan bëtsiribi Sene kakē anun kuankëxa, ⁵bëtsix ami baka kuabúkē aín tsipumi Mícmás; abu 'imainun ka bëtsix amia bari kuabúkē Guibeá bémánon ami 'iakëxa. ⁶Anuxun ka Jonatánnën abëa kuankē aín uni kakëxa:

—'Ukëmanan kananuna kuantí 'ain, uínua karanuna uni 'aisama kamanuaxa ukē suntárukama a mērai anuishi kananuna bërúti 'ain. Nux anun 'akamati ñu ka 'aíma 'ikën, usa 'ain ka Nukën 'Ibun 'itsa unibëtanmabi, 'itsamara 'ixunbi 'anun nu 'amiti 'ikën.

⁷—Ësakin kakëxun ka abëa 'ikē unin usakin 'atimi sinámkē usabi okin kamina 'ati 'ain, 'ëx kana minmi 'aia mi 'akini uan —kixun ka abëa kuankē aín unin kakëxa. ⁸Ësakin kakëxun ka Jonatánnën ësaki kakëxa:

—Ka kuat, 'ukëmanan anua unikama 'ikē anu kananuna kuantí 'ain. Anu kuanxun kananuna anu ka kixuan nu istánun mēramiti 'ain. ⁹Mēramikëxua anuxunbi kamina nux kuamainun kaínti 'ain, kakëx kananuna anua bukukē anu kuantima 'ain. ¹⁰'Aínbia atun kuanun nu kakëxpain kananuna atunu kuantí 'ain, usakin kakëx anu kuanxun nun atu 'akëx sapika nua Nukën 'Ibun atu usakin 'anun 'amikëxun 'akē 'iti 'ikën.

¹¹Usa 'ain ka a rabëtax, anua 'ikē anuxubia filisteo unikaman iskanun usai 'iakëxa. 'Imainun ka usai 'ia isi filisteo unikama kánani kikankëxa: Ka kuat, hebreos unikama ka numi kuai anua unēkē bashi kini tēmúnuax chikirabatia kix kiakëxa. ¹²Usai 'imainun ka usai 'ia mērakín Jonatán këñun abëa níkē aín uni kuënkëonkin kakëxa:

—¡Nuxnu anu 'ikē ënu kamina uti 'ain! Ësai kikëbëtan ka Jonatánnën an 'akímkē aín uni kakëxa:

—'Ë kamina nuibëtsinti 'ain, Nukën 'Ibun ka israel unibu ax numi nishkē unikama 'anun nu 'amiti 'ikën.

¹³Ësai kikiani Jonatán aín taëbëtan aín mēkënan mēxukiani

kuankëbë ka aín uni an 'akinkë axribi a katíkabiani kuankëxa. Kuankin ka Jonatánñen 'amainun 'akian têtsikin 'akëxa bamatisa menu rakákë akama an 'akinkë unin ténankin ténankin 'anan kupitanuma këñukin 'akëxa. ¹⁴Ësai 'akanantabati atubë 'akanankin ka Jonatánñen an 'akinkë unibëtan basikinma bënëkinshi mapai rabékëñun mapai rabéribi filisteo unikaman suntáru 'akëxa.

¹⁵Usakin 'an ka aín xubunu 'ikë unikama 'imainun suntáru emanu 'ikë filisteokama rakuéakëxa. Rakuémainun ka aín patsan axa 'akanani mëkó unikama a kamaxribi rakuéakëxa. 'Aínbi ka Diosan 'imikëx 'aisamairai me shaíkikëbë 'itsaira unikama rakuëxa. ¹⁶Guibeá anuxun an bërúanti Saúlnën, nankë suntárukama an Benjamínën menu 'ixun filisteo suntárukama, amo amotan upiti kuanima 'ukëmanan shítarabata isakëxa. ¹⁷Usai 'ia iskëbëtan ka Saúlnën aín suntáru abëa 'ikë akama kakëxa:

—Uíkama kara nunu 'aíma 'ikë isti kamina timéti 'ain. Kakëxa timëtia iskinbi ka an 'akinkë unibë Jonatán 'aíma okëxa. ¹⁸'Imainun ka a nètën lino 'akë chupa efod kakë Diosnan an uankë sacerdote Ahías ax anua Israelnën suntárukama 'ikë anubi 'iakëxa, anu 'ikë ka Saúlnën kakëxa:

—Ënu kamina efod kakë chupa Diosnan a bëti 'ain kixun kakëxa. ¹⁹'Aínbi ka Saúl sacerdote Ahíasbë banamainun, filisteo suntárukama

tsuákiruax 'atimonani masákëxa. Usaia filisteo unikama 'ia iskin ka usai 'iashi 'akatsi kixun Saúlnën sinánkëxa. Sinánkin ka sacerdote Ahías kakëxa:

—Efod kakë chupa a kamina bëtima 'ain.

²⁰Usakin kakin ka Saúlnën aín unikama kamabi timéakëxa, timëbiankin ka anuax 'akanantinu buankëxa. Usakin uania isi ratuti ka filisteo suntárukama isima 'ikëesai, atuxi 'akanani këñuanankëxa. ²¹Usai 'ikëbë rakuéti ka, filisteo unikamanu kuanxa atubë basi 'ia, aín suntárubëtan israel unikama 'ati filisteonën uankë hebreo unikama ax atu ëni, Saúlbëtan Jonatánñen uankë unikama 'urama atubë biranani rikiankëxa. ²²'Imainun ka Israel unibu axa Efraínën menu abákë atúnribi filisteo unikama ka abatia kixun ñuia kuakëxa, kuabiani nuibiani kuanxun ka abatiabi nukuxun Israel suntárukaman 'akanankiankëxa. ²³'Akëxa kuania 'akanankinkin ka Bet-avén, anubi bëbarukin 'akëxa, ësakian 'anun 'amikin ka a nètëkaman Nukën 'Ibun, Israelkama atuxia upiti tsónun 'imikin iémiakëxa.

**Saúlnën manukinma a
sinani usai 'iti unikama
ká ñuikë bana**

²⁴'Aínbi ka israel suntárukama a nètëan, añu ñubi pima panankë 'aish atun nami kushima 'aish bënainsabu 'iakëxa, ësakian Saúlnën manukinma a sinánun

kikë 'ain: Uin kara bari xupibu-këbëtan 'ën 'ëmi nishkë unikama 'akin pëukë 'aímabi ñu pia ax ka 'atima okë 'iti 'ikë, kiaxa Saúl kikë 'ain ka a nètën ñu pikëma 'aish Israel unikama usai 'iakëxa.

²⁵Usai 'ika Israelnën suntáru-kama achúshi ni anua menu buna rëpa 'ikë anu bëbakëxa. ²⁶Bëbax ninu atsínkibi ka suntárukaman, aín banua 'umpax iskësaira buna rëpa 'ikë mërakëxa; 'aínbi ka uínbi bixun xëakin tainsa 'ixunbi, 'apu Saúlnëa kakë bana a sinánkin bixun xëama 'ikën. ²⁷'Aínbi ka Jonatánnën atun 'akëmabi, manuxunma a sinánua aín papa Saúlnën aín suntárukama kakë bana a kuakëma 'ixun, tuinxuan buánkë tsati rëbun, aín ba pëánkaxun a buna rëpa xëakëxa, xëaxun ka anunbi upí tani kushiakëkin tankëxa. ²⁸Usakin 'akë 'ikëbi ka Israel kama suntáru achúshinën kakëxa:

—Min papan ka a sinánun suntárukama kaxa uin kara bëtsi ñubi pia ax ka 'atima okë 'iti 'ikën. Usa 'ain ka unikaman 'akëñuma panankë 'aish atun nami bamabu kuainkë 'ikën kixun ka kakëxa.

²⁹Ësakin kakëxun ka Jonatánnën kakëxa:

—'Ën papan ka nun me ënë 'aisama 'itánun 'atimoxa. Ka kuat, 'ëx kana buna rëpa chamara uisa kara tankin xëax kushiira 'ain, ³⁰abënu 'akanankë unikaman piti 'imainun ain, ñuinakaman ñu bixun piax kuni kananuna kushibu 'itsían. ¡'Usa 'ixun kananuna

kushiirabu 'ixun filisteo unikama bënëkinshi këñukin 'akë 'itsían! ³¹A nètën ka Israel suntárukaman, Micmás ëma 'ikë anuxun abë 'akanankin 'abianxun Aialón ëma 'ikë anu bëbakin filisteo unikama 'akëxa.

'Aínbi ka Israelnën suntáru-kamax 'akëñuma 'aish pananx atun nami bamax bënainsabu 'iakëxa, ³²usa tankin ka kamaxunbi ami nishkë unikamabë 'akanankin bikë ain ñukama a piakëxa. 'Imainun ka usakin 'anan oveja, vaca 'imainun aín bënábu akama bixun rëxun aín imikë-ñunbi piakëxa.

³³'Aínbi ka usakin 'aia isiani anu kuanxun Israel suntáru raírinën Saúl kakëxa:

—Unikama ka nami paxa aín imikëñun pi Diosmi 'uchaia, kakëxun ka Saúlnën kakëxa:

—¡Mitsux kamina ax kikësabi oí 'ima ami kuai Nukën 'Ibu Diosmi 'uchakanin! Usa 'ain kamina xaxun papa taranbëtsinkin 'ë bëxúnti 'ain. ³⁴Bëtankëxun kamina abë banakin achúshi achúshi unían 'ë atun vacakama, bënë achúshi bëisama 'ain, ain oveja-kama achúshi ënu 'ë bëxunun kati 'ain, a kamina mikaman aín imi këñun pimi Nukën 'Ibumi 'uchakë 'itima kupín, aín imi 'ibúminkin ënuxun 'ati 'ain.

A 'imébi ka achúshi achúshixun uankë vaca bënë a kamaxunbi anuxun rëakëxa. ³⁵Usakin atun 'amainun ka Saúlnën suntáru-kaman 'itánun, abi 'atabakin

anuxun Nukën 'Ibu rabiti 'akëxa.
³⁶Usakin 'atankëx ka Saúl ësai kia-
 këxa:

—Ënë imé kananuna filisteo
 unikama pëkarakuatsintamainun,
 achúshirabi bërutanuma 'ai kuantu
 'ain.

Kia ka kamaxunbi kakankëxa:

—Uisakin kaina 'aisatani usakin
 kamina 'ati 'ain. 'Aínbi ka usai
 kiabi sacerdote Ahíasnën atu
 kakëxa:

—Añu karanuna 'aisatani a
 'anux kananuna Diosbëpan banati
 'ain. ³⁷Usakin kai sënëntankëx ka
 Saúl Diosbë banakëxa:

—¿Filisteo suntárukama karana
 'akanankinti 'ain? ¿Israel suntáru-
 kaman 'aia kaina na 'anun 'amiti
 'ain? 'Aínbi ka Nukën 'Ibun a
 nëtën ësakian ñukákëxunbi kuakë-
 masa okin káma 'ikën. ³⁸Usa 'ain
 ka Saúl ësakin aín suntárukama
 kai kiakëxa:

—Ënu kamina kamabi suntáru
 'apukamax uti 'ain, uxun kamina
 uix kara bérí 'uchaxa isti 'ain kixun
 kakëxa. ³⁹¿'Ëx kana manutima
 okin sínánun an ira Israelkama
 'ikë nukama iémikë Nukën 'Ibun
 kuamainunbi kin, 'ën bakë bëchikë
 Jonatánnëx 'uchakë 'ain ka ax 'akë
 'iti 'ikën! Èsai kia kuakin ka suntá-
 rukaman uisa bananbi káma 'ikën;
⁴⁰usakin kakëxuma ka kamabi
 Israel unikama Saúlnën kakëxa:

—Nëkëmanan 'ikë raíri
 'imainun, raíri 'ukëmanan 'ikë
 mikamax kamina 'ën bakë bëchikë
 Jonatánnën mitsu uamainun
 kuantu 'ain.

—Kia ka uisakin kaina nu
 'aisatani usakin 'ati 'ai —kixun
 unikaman kakëxa. ⁴¹Èsakin
 kakëxun ka Saúlnën kuënkëni
 kushin banakin Dios kakëxa:

—Israel kaman Dios, ¿Uisa
 'ixun kaina bérí min uni 'ikëbi 'ë
 kaisama tan? 'Ëx 'uchakëma 'ain,
 kara 'ën bakë bëchikë Jonatán
 'uchakë 'iti 'ikën, usa 'ain ka
 ñuratsukun tankëxa axa 'uchakë
 mërakëbëtan Urim bëti 'ikën;
 'aínbi ka bëtsi Israel ñuratsukun
 tankëx 'uchakë mërakëbëtan
 Tumim a bëti 'ikën. Usakin
 kakëxun tankëxbia Saúl 'imainun
 aín bakë bëchikë Jonatán 'uchakë
 'ain ka Israel kama 'uchakëma upí
 'iakëxa.

⁴²Usakin 'akë 'aínbi ka Saúl kia-
 këxa:

—'Ë këñunbi kamina 'ën bakë
 bëchikë tanti 'ain. Kikëbëtan
 tankinbi ka Jonatán 'uchakë mër-
 këxa, ⁴³mëran ka a ñuikin Saúlnën
 Jonatán kakëxa:

—'Ëmi kamina min 'akë ñu a
 chikínati 'ain. Kixuan kakëxun
 ka Jonatánnën aín 'uchakë a
 ñuixunkin kakëxa:

—'Atsínxumabi kana buna rëpa
 chamara 'ën tuinbiantkë tsati
 rëbun aín ba pëánkakin bixun 'an.
 Usa 'ain kana 'ëx, 'akë 'iti 'ain.
⁴⁴Usakian ñuixunkëx ka Saúl ratuti
 kuënkëni kushin banai kiakëxa:

—¿Diosan ka uisakin kara 'aisa-
 tania usakin 'aisamaira okin
 Jonatán bamakëbëtan 'ë tëmëra-
 miti 'ikën! ⁴⁵'Aínbi ka usai kiabi
 kamabi uni kaman Saúl kakëxa:

—¡Uisai 'iax kara Jonatán bamati 'ikën, an ka Israel kama nunnu filisteo unibu 'anun nu 'amiaxa! ¡Usakin 'akë a kupíma! ¡Nukën 'Ibu ka ax ñukëma 'aish tsóxun isia, usa 'ain ka Jonatán menu pakëanan. Aín bu achúshirabi nipakëtima 'ikën! Usakian bërí 'akë ax ka Diosan 'akinkëxun 'akë 'iaxa. Ësakin 'akin ka Israel kama raírinën Jonatán 'akë 'iti 'ikëbi iémiakëxa. ⁴⁶Ësakin 'axun ka Saúlnën, atubë 'akanantëkinma aín menubia rikiantanun filisteo, unikama ëankëxa.

⁴⁷Ësakin pain 'atankëx ka, Saúl Israel kaman 'apu 'iakëxa. 'Imainun ka 'apu 'i anëtankëxun kamabi menu 'ikë ami nishkë unikama atubë 'akanankin 'akëxa, akamax ka, Moab, Amón, Edom, Sobá ëmanu 'ikë 'apu, a 'imainun filisteo uni akamaishi 'iakëxa. 'Imainun ka uinu kara kuania anuabi atubë, 'akanankin uni 'akëxa. ⁴⁸Usa 'ixun ka aín suntáru-kama timëxun atubëtan Amalec unibu kupitanuma 'akëxa, usakin 'axun ka Israel kaman ñu an mëkamakë unikama abámiakëxa.

⁴⁹Saúlnën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa: Jonatán, Isví, 'imainun Malquisúa akama. 'Imainun ka aín 'ini xanukama 'iakëxa: Merab, aín apan 'imainun Mical, aín 'anáka ashi. ⁵⁰'Imainun ka Saúlnën xanun anë 'iakëxa Ahinóam kakë, usa 'ain ka Ahimaasnën bëchikë xanu 'iakëxa. Saúlnën suntárukaman 'apu general aín anë ka 'iakëxa Abner Nernën bakë bëchikë,

Nernëx ka 'iakëxa Saúlnën paitsi. ⁵¹Quisnëx, ka 'iakëxa, Saúlnën papa 'imainun ka Ner 'iakëxa, Abnërnën papa. Quis 'imainun Ner a rabé ka 'iakëxa, Abiëlnën bakë bëchikë.

⁵²Anua filisteo unikamabë 'akanankë a bari kaman ka Saúlnën tëira tankëxa; usa 'ain ka Saúlnën aín suntáru 'inun timëkin uni kushibukëñun ax 'akanainsa aín sinan kushibu kamaishi kaísun biakëxa.

**Nukën 'Ibun Saúl
kuëënkima tima ñuikë bana**

15 ¹Achúshi nëtën ka Samuelnën Saúl kakëxa:

—Nukën 'Ibun ka 'ën mi utankëxun anbia kaisa Israel kaman aín 'apu 'inun, mi anënun kixun 'ë kaxa. Usa 'ain kamina, ësoakin mi kanun kikë bana kamainun kuati 'ain. ²Nukën 'Ibu kamabi kushiñuira an ka mi ësoakin kaia: bërí kana amalecita unikamami 'ën 'amikëxun 'anun mi 'amiti 'ain, usa 'aínbi ka atun Israel unikama Egipto menuaxa aia atubë 'akanankin 'akëxa. ³Usa 'ain kamina, min suntárukama buani kuantankëxun; atu 'akin añu ñuñu kara atux 'ikë akamabi masókin 'anan atu nuibakínma kamabi uni 'imainun xanukamaribi 'anan tuá bërunankë akama 'anan bëría bakënkë akamabi 'ati 'ain, 'anan kamina vaca bënë atun oveja camello 'imainun atun burrokama këñukin 'ati 'ain.

⁴Usakia kakëxun ka Saúlnën Israel suntárukama an Telaim

kakë ëmanu timënun kixun xua-këxa, anu timékë ka atun anën kuënkin kamabi suntáru tupuan-këxa, tupúnkëx ka doscientos mil suntáru axa men kuani 'akanankë 'iakëxa, 'imainun ka Judánën rëbúnki kamax diez mil suntáru 'iakëxa. ⁵Usakin 'abiani ka Saúl aín suntárukama buani Amalec kakë aín ëma chaiira anu kuanxun ratu-kinshi 'anux achúshi xëxanu 'ibuax anu unénnun 'imiakëxa, ⁶usokin 'atankëxun ka Saúlnën quenita unikama ësokín kamiakëxa:

—¡Kamikëx kuanxun ka ësokín kakëxa! ¡Anumi Amalecita unika-mabë tsókë ënuax kamina chikín-kanti 'ain ënë unikama 'akin kananuna atukëñunbi mitsuribi 'ati 'ain; mitsun kamina Egipto menuaxa chikíkuatsini aia israel unikama uisabi okinma nuibakën!

Usokian kakëx ka quenita unikamax amalecita unikama-nuax chikikankëxa. ⁷Usa 'ain ka Saúlnën aín suntárukama-bëtan 'akin amalecitakama anua Havilá me 'ikë anuxunbi pëuxun nuibiankin au bari kuabúkë Egipto me sënënakëkë anubi bëbarukín 'akëxa; ⁸'akin ka atun 'apu Agag kakë ashí ñatankankëxa, ñatanan ka atun manë xëtókë aín suntárukama 'akankëxa. ⁹'Anan ka Saúlnën aín suntárukama-bëtan, Agag a uisabi oima 'ianan atun 'arakakë ñuina upíbu oveja, vaca, bënë, carnerokama xuairabu akama bianan ñu upíbu akamaribi 'aisama okinma, ñu kupíkëma kamaishi 'atima okëxa.

¹⁰Usokia 'akë 'ain ka Nukën 'Ibu abë banakin Samuel kakëxa:

¹¹—'Ënbi upí 'iisa sinánkin Saúl 'apu 'inun 'imikëxunbi ka, 'ën 'anun kakësokín 'akinma an kuëenkësokín 'axa. Èsokín kakëx ka Samuel masá nuituti 'itsaira nishakëxa, usai 'iax ka a imé Nukën 'Ibubë bananëakëxa.

¹²Usai 'inëti ka Samuel pëkara-këma 'aínshi nirukiani Saúl bari kuankëxa, kuaniabi ka abë mëra-nankëmabi kakankëxa, Saúl ka Carmel kakë menu kuanxun anu achúshi mapara chaxké a iskin ami unin sinántisa kixun nitsin-tankëx, ami achúshi oi kuainakë-kiani Guilgal kakë ëmanu kuanxa kixun ñuixuankëxa.

¹³Usokian kakëx ka Samuel uimi kara Saúl kuanxa anuabi bari kuankëxa, kuankian nukukëxun ka kakëxa:

—Nukën 'Ibun ka mi 'akinti 'ikën. 'Ën kana kamabi Nukën 'Ibun 'anun kakëkama 'an. ¹⁴Kiabi ka Samuelnën kakëxa:

—¿Uinan kara ovejakama bana maínun vaca bënëkama mankiabatia 'ën kuakë ax 'ik? Kixun ka Samuelnën ñukákëxa.

¹⁵—'Ën kana a ñuinakama békëma 'ain Amalec menua ka suntárukaman bëxa —kixun ka Saúlnën kakëxa—, atun ka min 'Ibu Dios rabikín xaroti bëkanxa. 'Aínbi kananuna raíri ñuinakama achúshirabi nitsinkinma kamabi këñuan. ¹⁶Usokian kakëx ami nishkín ka Samuelnën Saúl kakëxa —¡Nëtéxun kamina usokín mi kanun 'ë kakë mi kamainun kuati

'ain, Nukën 'Ibun ënë imé 'ë kakë kana mi kati 'ain! Ësokin kakin ka kiabi nètémíakëxa. —Asabi ka kamina 'ë kati 'ain —skixun ka an kakëxa. ¹⁷Usa 'ain ka Samuelnën kakëxa:

—Minbi kamina 'apu 'isama 'ixun 'ëx kana añubi 'isama 'ai kixun sinánkën, 'aínbi kamina bërí israel unibunën 'apu 'ain, usaími 'inun ka Nukën 'Ibun mi 'imiaxa. ¹⁸Usa 'ikë ka Nukën 'Ibun, minmi Amalecita 'uchañu unibu abë 'akanankin aín suntárukama këñukinshi 'anun mi kaxa. ¹⁹'Aínbi kaina ¿Uisa kupí an mi kakëso-kinshi 'akinma atu 'axun Nukën 'Ibun ismainun, axa mimi nishké unikaman ñu usokin 'an? ²⁰Kixuan kakëxun ka Saúlnën kakëxa:

—'Ën kana añu 'anun kara Nukën 'Ibun 'ë kaxa a kamabi 'axuan: 'Akin kana Amalecita unikama këñukin 'anan atun 'apu Agag ashí 'akinma bitsínkin usabi bëan. ²¹'Aínbi ka suntárukamainshi atun 'arakakë ñuina aín upírabu a kamabi këñutia Dios kíkë akama bëaxa, a ka Dios Guilgal kakë ëma anuxun xaroxunti bëaxa. ²²Usokin kakëxunbi ka Samuelnën kakëxa:

Nukën 'Ibun ka kuëënia ax kikësokinshi 'axúnti, usa 'ain ka ñuina xaroxuntishi kuëënimá; ax kikësabi okinshi 'ati ax ka ñuina xaroxuanan carnero aín xëni xaroxunkë usamaira 'ikën.

²³ Usa 'aish ka uin kara ax kikësokin 'aima ax

ami 'uchai an ñu tankë unikamasa 'iti 'ikën; usa 'aish ka ñu tankin 'axun rabikë unikamasa 'ixun Diosan kakësokin 'aima ami 'uchaia. Usa 'aínbi kamina min an kikësokin 'akëma 'ain, an kakësokin kamina 'aisama tanin, usa 'ikë ka 'apu 'ikëbi mi 'akintima 'ikën.

²⁴Ësokian kakëxun ka Saúlnën Samuel kakëxa:

—'Ën kana Nukën 'Ibun kakë-sama okin 'ai 'uchan 'imainun kana min kakësokiribi 'akëma 'ain, usa 'ain kana atumi rakuékin añu 'anun kara 'ë kaia usakinbi atu 'axuan. ²⁵'Aínbi kamina usai 'uchakë 'ikëbi 'ë mëníoti 'ain, 'ianan kana 'ëbë mix Nukën 'Ibu rabi kuantí kuëënin.

²⁶—Kixun kakëxunbi ka usama ka, mibë kana kuanima —kixun Samuelnën kakëxa—, min kamina Nukën 'Ibu 'anun kakësokin 'akëma 'ain, usa 'ain ka mixmi Israel unibunën 'apu 'iti kuëënimá.

²⁷Ësokin katankëxa Samuel kuaní anua 'ikë anuax kuainakë-tiabi ka Saúlnën aín pañukë tari a munuma bikin kuëñáraskakëxa. ²⁸Usokin 'akëxun ka Samuelnën Saúl kakëxa:

—Minmi 'ën tari tukakin bikë ësarihiokin ka Nukën 'Ibun ka mix Israel kaman 'apu 'ikëbi. Mi 'imi-kinma bëtsi uni kaístakëxun, an Israel unikama min 'akësamaira okin atu 'akinun 'imiti 'ikën. ²⁹Nukën 'Ibu Dios an ka Israel

kama upí 'inun 'imiti 'ikën, ax ka paránani këmëi banaima, 'ianan ka uni 'ikëσαι ñu 'akatsi kiox kana 'aíma kiox kítëkënimá.

³⁰—'Ëx kana 'uchan —kiox ka Saúl amiribishi kítëkëankëxa—. Usa 'aínbi kana mi amiribishi katëkënin Israel kaman kushi 'imainun kamabi unikaman, ax ka asérabi nun 'apu 'ikë kixun mi sínánun kamina 'ëbë kuantí 'ain. Usa 'ain kamina 'ëbë kuantëkëntankëxun Nukën 'Ibu rabi kuantí 'ain kixun ka katëkëankëxa.

³¹Usai kanankiani ka Samuel 'imainun Saúl anua 'ikë anuax kuankëxa, kuanxun ka Dios rabiakëxa. ³²Usokin 'atankëxun ka Samuelnën kakëxa:

—'Ë kamina Amalecita unikaman 'apu Agag bëxúnti 'ain. Kakëxun bëkëx ka Agag aín bama-tisa inúaxa kiox upitaxëshi kuantankëx Samuel bëmánanu nirakëakëxa, uisabi isa okanima a 'atimisa manukanxa kixun sinani. ³³'Aínbi ka Samuelnën kakëxa:

—Min kamina min manë xëtokën 'akin 'ën aintsi xanun tuákama këñukin 'an. Usaribiti ka min titax tuáñuma bërúti 'ikën. Ësokin kakinshi ka Samuelnën aín manë xëtokë bikinshi anun 'akëxa, Guigal kakë ëma anuxun Nukën 'Ibun kakësbabiokin 'axun ka Agag aín nami chánkapakëxa.

³⁴Usokin 'atankëx ka Samuel Ramá kakë ëmanu kuankëxa. Kuantamainun ka Saúl axribi anua 'ikë aín xubu Guigal kakë ëma anu kuankëxa. ³⁵Usai 'itankëxun

ka Samuelnën uínsaranbi amiribishi Saúl istëkëama 'ikën, a sinani 'itsaira masá nuitukinbi, 'imainun ka Dios anbi Israel kaman 'apu Saúl 'imioxbi kuëanma 'ikën.

David 'apu 'inun anëa ñuikë bana

16 ¹Achúshi nëtën ka Nukën 'Ibun Samuel kakëxa:

—¿Uínsaran kaina Saúl sinani mix masá nuitukë a ënti 'ain? 'Ëx kana abia Israel kaman 'apu 'iti kuëënima. Usa 'ain kamina ñuina manchan anu 'aruti 'akë anu xëni 'arubiani kuantí 'ain, Jesé Belénnu 'ikë ain xubunu, 'ën kana 'ain bakë bëchikë achúshi axa 'apu 'inun kaísan.

²—¿Uisokin karana anu kuanxun 'ati 'ain? —kixun ka Samuelnën kakëxa—. ¡Saúlñën usakin 'akë 'unánkin ka 'ë 'ati 'ikën! Kakëxunbi ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Vaca bërí kanikë ain xanu bibiani iskin uínbi kara mi ñukákëxun kamina 'ë kamina ñuina xaroxuni kuani kixun kati 'ain. ³Usa 'ain kamina ain xubunu bëbakin Jesé mia ñuina xaroiá 'akinun kati 'ain, 'ën kana añu kaina 'ati 'ai kixun mi kati 'ain. Usa 'ain kamina 'ën ui kaina 'apu 'inun anëti 'ai 'ën mi kamainun aín maxkánu xëni tutukati 'ain.

⁴Kakëx ka Nukën 'Ibun kakësbabiokin 'ai kuani Samuel kuantankëxa. Kuani Belénnu bëbaia bikin ka 'apukaman ami chukúmashi rakuékinbi, ñukákankëxa:

—¿Añu 'ai kaina aín añu ñu kara ënu 'ik?

⁵Kakëxun ka Samuelnën —usa ka —kixun kakëxa. —Dios ñuina xaroxuni kana aín. Mënioka kuatsini kamina ëbëtan Nukën 'Ibu ñuina xaroxunkin rabianan pi kamina ukanti 'ain.

Usokin raíri katankëxun ka Jesé 'imainun ain bakë bëchikë bëbu-kama upiti mëniokanun 'imiakëxa, 'imixun ka anuxua ñuina xaroti anuribia ununkixun kakëxa.

⁶Usa 'ain ka anuxun ñuina xaroti anu bëbaia Eliab Jesénën bakë bëchikë apan iskin Samuelnën sinánkëxa: Ënë uni sapi ka Nukën 'Ibun 'apu 'iti káskë a 'ikën. ⁷'Aínbi ka Nukën 'Ibun kakëxa: “Uisa kara kixun ñachanan kamina uiti chaxké kara kixun istima 'ain, 'ëx kana ax 'iti kuë-niman. 'Ëx kana unin iskë ñu ñui kikëma 'ain; unin ka uisa kara bëtsi uni 'ikë kixun isia, usa 'aínbi kana 'ën uisakin kara unin sinania a 'unanin.”

⁸Kakëxun ka Jesénën aín bakë bëchikë Abinadad kuënbiankin, Samuel ismikin uankëxa; 'aínbi ka Samuelnën kakëxa:

—Ënëribi ka Nukën 'Ibun kaiskëma 'ikën. ⁹Kixuan kakëxun ka Jesénën aín bakë bëchikë Samá kakin anékë aribi buánkëxa; aínbi ka Samuelnën kakëxa:

—Ënëribi ka Diosan kaiskëma 'ikë kixun kakëxa. ¹⁰Katëkënxun ka Jesénën mapai achúshi 'imainun rabé ain bakë bëchikë bëbukama Samuel ismiakëxa,

'aínbi ka Samuelnën achúshirabi ka Nukën 'Ibun ënë min bakë bëchikëkama kaiskëma 'ikë kixun kakëxa. ¹¹Usakin pain 'uran ñukátakëxun ka amiribishi kakëxa:

—¿Min bëchikë itsi kara 'aíma 'ik?

—Kixuan ñukákëxun ka anu ka an ñuina 'arakakë bëruánkë aín 'anáka achúshi 'ikë —kixun Jesénën kakëxa.

Kakëxun ka Samuelnën barixua bëtánun kamina —achúshi uni xuti 'ain —kixun kakëxa—, ax ukëmapan 'ain kanaanuna mesanu nami 'ën xuíkë pinux tsóbutima 'ain kixun ka kakëxa.

¹²Kakëxun ka Jesénën an ñu mëëxunkë uni achúshi barixua bitánun xuakëxa xukëx kuanxun bitsínkin bëakëxa. A bënë uni ax ka ain bëmanamíax upí 'ianan ranshin uni 'iakëxa. Usa 'ain ka Nukën 'Ibun Samuel kakëxa:

—Ënë kamina axa 'apu 'inun anëti 'ain. ¹³Kakëxunshi ka ñuina manchanua 'arukë xëni bikin aín xukén apankama ismainunbi David kakë uni bënë aín maxkánu axa 'apu 'inun anëkin xëni tutukaxa. Usokëbëshi ka Nukën 'Ibun bëru ñunshin anu uax 'iruakëxa. Usokin 'abiani ka Samuel kana kuanin kixun atu kabiani Ramánu 'ikë aín xubunu kuantëkëankëxa.

**David Saúl ñu mëëxuni
'ia ñuikë bana**

¹⁴Usa 'ain ka Nukën 'Ibun aín bëru ñunshin Saúl nua, chikinnun 'imianan anbi ñunshin 'atima an

'atimonun Nukën 'Ibun anu xua-këxa, an ka ñunshin bakënnun 'imiakëxa. ¹⁵'Imiakëxa ñunshin bakëia iskin ka an ñu mëëxunkë unikaman kakëxa:

—Minbi kamina 'unanin, Diosan ka mi 'atimonun minu ñunshin 'atima xuaxa an ka mi ubioia. ¹⁶Usa 'ain kamina min an mi ñu mëëxunkë nukama achúshi an arpa 'ati 'unánkë uni achúshi baritanun xuti 'ain, an ka mia ñunshin 'ati-manën bikëbëtan a kuation chuá-marua tani kuëënnun arpa 'ati 'ikën.

¹⁷—Asabi ka usa 'ain kamina an arpa upíokin 'ati 'unánkë uni baribëtsinkin 'ë bëxuni kuantí 'ain, —kixun ka Saúlnën kakëxa. ¹⁸Kakëxun ka an ñu mëëxunkë uni achúshitan kakëxa:

—'Ën kana Jesé Belënnu tsókë aín bëchikë achúshinën upíokin arpa 'aia isan; 'imainun ka ax 'aká-nanti rakuëma 'ianan, asérabi ax kikësabiokin ñu 'aia, usa 'ikë ka Nukën 'Ibun 'akinia.

¹⁹Ësokin kakëxun ka Saúlnën ain unikama Jesé ësokin katánun kamin xua-këxa: “Min bakë bëchikë David an min ovejakama 'arakakë bërúankë akamina 'ë xuxunti 'ain kixun katánun xua-këxa,” ²⁰xukëxua kakëxun ka Jesénën aín bakë bëchikë David Saúlnu xua-këxa. Xukin ka an Saúl buánxuntanun burro achúshinu pán xuanan, ñuina xakánu 'arukë uvas bakakëñun achúshi cabra tuá chukúma xua-këxa. ²¹Usakin uamikëx a uani kuanx ka David Saúlnën xubunu bëbakëxa, bëbax anu 'ia ka Saúlnën

ain ñu mëëti 'axúnun 'imiakëxa, 'imikëxun upíokin ñu mëia 'itsaira nuibakin ka Saúlnën an 'akinun kixun anëakëxa. ²²Anëtankëxun ka achúshi uni abë 'inun kara ain bëchikë David ami ëntima 'ikë ain papa Jesé ñukáxuntanun 'itsaira nuibakin uni xua-këxa. ²³Usa 'ain ka Diosan anu xukëxun ñunshin 'ati-manën bikëx bikëx Saúl ñunshin bakëi 'ikëbëtan, Davidtan ain arpa bikin 'akëxa. Usakin 'akëbë ka Saúl 'ásabi tani kuëënnun ñunshin 'atima anuax chikíakëxa.

David 'imainun Goliat 'iá ñuikë bana

17 ¹Achúshi nëtën ka filisteo suntárukamax Israel kamabë 'akananux Sucó kakë ëma anu timékankëxa, ax ka Judánën rëbúnkikaman me anu 'iakëxa, anuax ka Efes-damim kakë anuax anu atun 'iti 'atankëx 'akananux mëníokakankëxa ax ka Socó 'imainun Azecá a 'urama 'iakëxa. ²Usai atux 'ikëbëtan ka Saúlnënríbi Israel suntárukama me sapan Elá kakë anu timëakëxa, anuax ka filisteo unikamabë 'akananux atúxribi mëníokakankëxa. ³Usai 'ika filisteo unikamaxa aín bashi amo 'imainun israel suntárukamaxribi atu 'ukëmanan bashi kataitsi anu 'ikankëxa.

⁴Anua filisteo suntárukama timékë anu ka achúshi uni 'aká-nanti 'unáira 'iakëxa, ax ka achúshi 'imainun rabé metro chaxkësa 'iakëxa. Aín anëx Goliat kakë 'iakëxa usa 'aish ka Gat

kakë ëmanu tsókë uni 'iakëxa.
⁵Aín maitinëx ka manëbia 'akë
 'imainun ka aín shikan bëpantia
 pañukë axribi manë 'akë 'iakëxa,
 aín 'iëx ka cincuenta 'imainun
 cinco kilo 'iakëxa. ⁶'Imainun ka
 a manëbia 'akë anun aín kisi rabé
 bëpankë a 'imainun an pañukë
 axribi manë 'akë 'iakëxa. ⁷Aín
 manë xëtokë anun tuinti aín taxu
 ax chaira 'iakëxa, 'imainun ka aín
 xëta ax manëbia 'akë 'iakëxa, usa
 'aish ka ain 'iëx mapai achúshi
 'imainun achúshi kilo 'iakëxa.
 Usa 'ikë ka an 'akinkë uni an
 rëkuénkiani kuankin 'akiankëxa.

⁸Usa 'ixun ka Goliatnën atu 'ukë-
 manan nikianxun munuma bana-
 kin israel suntárukama kakëxa:

—¿Mitsux kaina nubë 'akanan-
 katsikixax ënu rikuatsian? 'Ëx kana
 filisteo uni achúshi 'ain mitsux
 kamina Saúlnën suntárukama
 'ain, usa 'ixun kamina achúshi uni
 mitsun kaístankëxun 'ëbëa 'akanani
 unun xuti 'ain. ⁹Ax 'akánanti
 'unánkë 'ixuan 'ë 'akin kanankëbë
 ka filisteo unikamax mitsun ñu
 mëmikë unikama 'iti 'ikën; 'aínbi
 kamina 'ën a uni 'akëbë mitsux nun
 ñumëmikë unikama 'iti 'ain. ¹⁰Bëri
 kana 'ëx Israel kaman suntáruka-
 mabë 'akanainsairatani: ¿Usa 'ain
 kamina achúshi uni 'ëbë 'akanani
 unun xuti 'ain! ¹¹Usai kia ka Saúl
 'imainun aín suntárukaman filisteo
 uni aín bana küakëxa, kuati ka
 kananuna atubë 'akanantima 'ai
 kixax atumi 'itsaira rakuëkankëxa.

¹²Jesé ax ka Belén kakë ëma
 anu tsókë uni 'iakëxa, usa 'ain ka

Saúl axa 'apu 'ain a uni kaniakëti
 uni 'ikësabi apan 'iakëxa. A unix
 ka ocho bakë bëchikëñu 'iakëxa,
 aín bakë bëchikë achúshinëx
 ka David 'iakëxa. ¹³⁻¹⁴Aín bakë
 bëchikë apan achúshi 'imainun
 rabé Eliab, Abinadab, 'imainun
 Samá akamax ka Saúl bë filisteo
 unikamabë 'akanani kuankë
 'iakëxa. 'Aínbi ka David ax xupain
 'aish kuanma 'ikën, ¹⁵ax ka
 uinu kara Saúl 'ia anu kuantan-
 këxbi anu bërútima amiribishi
 Belénnu utëkëankëxa, anu uxun
 ka aín papan ñuina bërúankëxa.
¹⁶Usakia 'amainun ka filisteo uni
 achúshi an Israel suntárukama
 pëkarakëbëtan kanan xupibukë-
 bëtan ribi atu 'akatsikixun nëtë
 tibi cuarenta nëtë sënënmikin
 atu ubiókëxa.

¹⁷Usa 'ain ka achúshi nëtën,
 Belénxun Jesénën aín bakë
 bëchikë 'anáka David a kakëxa:

—Min xukénkama kamina
 anua 'ikankë anuabi veinte kilo
 trigo tutush okë këñun mapai
 rabé pán bëríbi buánxunti 'ain.
¹⁸'Imainun kamina mapai rabé
 queso ënë suntárukaman kushi
 comandante a buánxun 'inánti
 'ain. 'Inánan kamina uisa kara
 min xukénkama 'ikë 'ëmi kaiunun
 isi kuantu 'ain. ¹⁹Usa 'ain ka Saúl
 'imainun Davidnën xukénkamax
 Israel suntárukamabë mësküax
 anua Elá kakë me sapan sënëna-
 këkë anu filisteo suntárukamabë
 'akanantishi 'aish bukukë 'iakëxa.

²⁰Usokia koónkëxun ka pëkara-
 këma 'aínshi, niruxun Davidnën ax

kuantamainua aín papa Jesé aín ñuina bérúanxunti uni barixun ami ëbiani, aín xukénkama 'inántia aín papan 'inánkë piti a buani kuan-këxa. Kuantankëx anua 'ikankë anu bëbakin kuakëxbi ka Israel suntárukamax 'akanani kuanux mëníokati sharatia kananuna atu rëtëi kuantí 'ai kíax kikanía kuakëxa. ²¹Usaia israel suntárukamax atu 'ai kuantishi 'aish sëtërakëan ka filisteo suntárukamaxribi atubë isánani 'ukëmanan sëtërakëkë 'iakëxa. ²²Usai 'ikania iskin ka Davidtan an buánkë piti uni an ñukama anua 'akánanti 'imainun pitikama bérúanti anëkë uni an bérúanxunu kixun ëankëxa, usokin 'abiani abákiani kuantankëx anua suntárukamax sëtékë anu axribi 'irukin, uisa kara aín xukénkama 'ikë kixun ñukákëxa. ²³Ñukati atubë banakin kuakëxunbi ka filisteo uni 'akánanti 'unánkëira Goliat axa Gat kakë ëmanu 'ikë an, anua filisteo suntárukama sëtékë anuax ukin amiribishi atu 'akatsikixun Israel suntárukama an 'akësabikin katë-kënia ka Davidnën kuakëxa.

²⁴Usai kia kuatëkëni ka Israel suntárukamax a uni isi ami 'itsaira rakuéakëxa, rakuéti ka anua sëtékë anuaxbi tsuáki abákankëxa, ²⁵abati ka kikankëxa: ¿Uni ax ka amiribishi chikirakëtia ka iskan? ¿Ax ka nu amiribishi 'akatsikixun katëkëni uaxa! Uin kara a uni 'aia aka, nun 'apun 'itsaira ñu kupíkë 'inánan, aín bëchikë xanuribi aín xanu 'inun 'inánti 'ikën, 'imainun ka aín aintsikaman 'apu kupíokë aribi kupíoxunma 'anun 'amitima

'ikën. ²⁶Usa 'ain ka Davidnën usai kia kuakëma 'ixun a rapasu 'ikë suntárukama ñukákëxa:

—¿Añu kara an filisteo uni axa Israelkama 'akatsikiax xuatemati banakë a nëtétanun 'aia an 'akë uni a 'inánti 'ik? ¿Ax añuira 'ixun kara a filisteo uni upíma 'ixun an Diosan kaískë unikama usokin 'akatsikixun ñuiti 'ik? ²⁷Kíaxa kia ka unikaman an Goliat 'aia uni ñu 'inánti ñuia kikë, bana abi David katëkënkankëxa.

²⁸Aínbi ka Eliab aín xukén apan ax atubëa banaia kuati ami nishkin aín xukén 'anáka David a kakëxa:

—¿Añu 'akatsikiax kaina mix ënu utëkëan? ¿Uimi kaina ñuina-kama 'itsamara 'ikëbi anu uni 'ikëma menu ëbëtsian? 'Ën kana mi 'unan mix kamina këmëax niti 'unan 'ain, usa 'aish kamina uisai kara 'akanania iskatsikiax uan. ²⁹Kixuan kakëxunbi ka Davidnën aín xukén apan kakëxa:

—¿Añu 'aisama karana 'ën 'an? 'ëxribi kana ñu ñui banati 'ain, usa 'ain kamina banaxma ka nëtët kixun min 'ë katíma 'ain Kixun ka Davidnën aín xukén kakëxa.

³⁰Usakin katankëx ka David aín xukén ëbuini anuax kuaiankëxa, kuainxun ka raíri suntárukama ñukákëxa, ñukákëxunbi ka rairinëa kakësokinbi katëkënkankëxa. ³¹Usa 'ain ka suntáru raírinën David banaia kuabianxun Saúl ñuixuan-këxa, ñuixunkëxun ka Saúlnën David anu kuanun kixun kamiakëxa.

³²Kamikëx kuaxun ka Davidnën ñukákëxun Saúl kakëxa:

—Uíxbi ka filisteo uni aín bana kuati ami kana rakuéti kiox kitima 'ikën, 'ëx kana mitsun ismainunbi a unibë 'akanani kuantu 'ain.

³³—Kixun kakëxunbi ka miratsushi kamina filisteo uni a 'ai kuantima 'ain, mix kamina xurapain 'ain kanan ka; ax ka xu 'aishbia 'akanani kanikë 'ikën —kixun kakëxa. ³⁴Kia ka Davidnën kakëxa:

—'Ën kana 'ën papan 'arakakë ñuinakama bërúankin paru 'inúanën bianan xaéonnën achúshi ovejakama anua 'ikë anua bixun buaniabi, ³⁵nuibianxun 'ën ñuina xëñubiankin buaniabi nipamikin rishkixun rëké 'ain. Usokëx 'ë ribi bikatsikiox aiabi kana, aín kuëshánu bixun rishkikin rëtëké 'ain. ³⁶Usokin kana 'ën paru 'inúan 'ananbi xaéón an mi ñu mëëxunti ënën rëtëké 'ikën. Usaribi okin kana filisteo uni an bëtsi ñu rabikë a 'ati 'ain, usa 'aínbi ka an Diosan kaískë unikama 'akatsikiox ami banaia. ³⁷Nukën 'Ibu an 'ë paru 'inúan 'imainun xaéonnën bisa tana nitsiabi 'ë 'akinkë, an ka filisteo uni ënë 'aia 'ë 'akinti 'ikën. Ësai kia kuakin ka Saúlnën kakëxa:

—Asabi ka usa 'ain kamina Nukën 'Ibun mi 'akímainun 'ai kuantu 'ain.

³⁸Usokin katankëxun ka Saúlnën raíri suntárukaman David an pañukë aín chupa abi pañumianan aín mañukë manë maiti aribi 'amianan aín manë chupa anun aín shikan mapumikin pañuminun kakëxa. ³⁹Usokin 'amikëxun ka Davidnën manë xëtökë

aribi anúan tsitëkërikikë anu naxkakëxa, usokin 'atankëx ka kuaintisabi karaisa kixun tankatsikiox kuainibi usakin ñu pañukin 'axëkëma 'aish nikasmakëxa. Usai nikasmakin ka Saúl kakëxa:

—'Ën kana ësokin ñu pañukin tankëma 'ain usa 'aish kana nikasmatin kixun ka Davidtan kakëxa, kakëxun ka a pañumikëkama a pëmiakëxa, ⁴⁰pëmikëxun ka aín tsati bianan, mapai achúshi maxax bëru chukúma upíbu xëxanua biakëxa, bixun ka abia nikinkë aín ñusutinu puruakëxa, usa obiani ka aín shínkati tuiox filisteo uni Goliat au kikiani kuankëxa. ⁴¹Usai kuankebë ka Goliat axribi kuania isbëtsini David 'urama obëtsini ami kikuatsini munu uakëxa. Ukëbë ka an 'akinkë uni ax anpan rëkuén kuatsini utankëx nirakëakëxa.

⁴²Usai ukin ka Goliatnën David isakëxa, iskinbi ka xura 'aísha tunanra 'ikë ami rakuétisamara iskin ami, ⁴³kuaikin kakëxa:

—¿Min tsatin mi 'ë rishkinun karana 'ëx achúshi 'uchiti 'ain? Usokin katankëxun ka aín diosan David 'aisama onun ñukákëxa. ⁴⁴Usokin 'atankëxun ka ësokinribi kakëxa:

—¡Ënu 'ën mi 'axun rakanía ka ñuina pëchiñunën min nami pimainun raëkëma ñuinanënríbi mi piti 'ikën! ⁴⁵Kixuan kakëxunbi ka Davidnën ribi kakëxa:

—Mix kamina 'ë 'akatsikiox min manë xëtökë bëanan min masibu kamabëi aín, usa 'aínbi kana 'ëx mi 'ai kuani uisa ñubi buaniman

'ën 'Ibu kamabi kushiñuira Israel kaman suntárunën Dios a kamina 'akatsikixun kain. ⁴⁶Bëri ka 'ën 'Ibun mi 'ën mëkënanbi 'anun 'ë 'amiti 'ikën, usa 'ain kana mi 'atan-këxun min maxká tëbískati 'ain, 'imainun ka filisteo suntárukama bamakë a ñuina pëchiñu kaman 'amainun raëkëma ñuina kaman-ribi aín nami piti 'ikën. Usokin 'akë ka kamabi menu 'ikë unikaman kuati 'ikën, an Israel kama 'akinkë Dios ax ka aséabi kushiira 'ikë kixun; ⁴⁷'ianan ka kamabi uni timékékama ënënrabi 'unánti 'ikën Nukën 'Ibun ka manë xëtokën 'akananan masibunën 'akanania iénun aín unikama iémima kixun. Nukën 'Ibun ka uisai karanuna nux mitsubë 'akanani anuabi nu bërúanti 'ikën, usa 'ixun ka

kupímikinma mitsu 'anun nu 'amiti 'ikën.

⁴⁸Usakin kakëxa Goliat nirukua-tsini a 'urama obëtsini ukëbë ka David anuxun 'anux abákiani kuanx a 'urama nirakëakëxa: ⁴⁹usai nirakëkinshi ka aín ñusuti nua maxax bikinshi aín shínkatinu 'arukin mañakinshi anun nikin aín bëmánanu Goliat filisteo uni a 'akëxa. Usokin aín bëmanabi pëánkakin 'akëx ka anua nikë anuaxbi aubi bëómëti nipakëakëxa. ⁵⁰Usokin ka filisteo uni a Davidnën 'akëxa. Achúshi shínkati 'imainun achúshi maxax anuinshi ka Davidnën a uni rëtëakëxa. Usakin 'aíkuani ka achúshi manë xëtokëbi buanima kuanxun 'akëxa, ⁵¹usakin 'akëxa nipakëkëbë abákiani kuanx filisteo uni



Davidtan Goliat kakë uni tëbíska.

Goliat a rapasu nirakëkinshi ka aín manë xëtokë aín xakánua ëchikinshi anunbi tarókëxa. Usokin 'akinshi ka anunbi tëbískakëxa. Usokin 'akëbë ka atux ami kata-mëkë, axa 'akánanti 'unáinra ax bamakëbë filisteo suntárukamax anua bukukë anuax tsuakirikiani abákankëxa. ⁵²Usai abákankëbë ka Israel suntáru 'imainun Judánu 'ikë suntárukamax sharati kikan-këxa, kananuna a unikama 'ati 'ain, usai kikiani kuankin ka abatiabi nuixun atun ëma Gat 'imainun Ecrón anun atsínti aín, xëkuë anubi bëbarukin 'akëxa. Usokin 'akëx ka anun Saaraim ëmanu kuantu bai anubi 'ianan Gat 'imainun Ecrón akamanubi filisteo suntárukamaxa bamakë 'aisamaira 'iakëxa.

⁵³Usokin filisteo suntárukama nuibiankin, 'abëtsini uxun ka israel suntárukaman anu 'ikë atun ñu kamabi bikankëxa.

⁵⁴Bimainun ka Davidnën filisteo uni Goliat aín maxxá 'imainun anúan 'akanankë ñukama a bibiankin Belén anua aín xubu 'ikë anu nankin buánkëxa anuxun ka basikëbëtan Jerusalénnu nankin buánkëxa.

⁵⁵Bëramabi ka Saúlnën aín suntárunën kushi comandante Abner a ñukákë 'iakëxa, David axa filisteo uni Goliat a 'anux kuania iskin:

—Abner ¿Uin bëchikë kara uni bëna ux 'ik? ⁵⁶Ësokin ñukákëxunbi ka —kana 'unanimu —kixun ka Abnernën kakëxa.

—Asabi ka min kamina uin kara 'unánxa a ñukáxun 'ë kati 'ain —kixun ka Saúlnën kakëxa.

⁵⁷Usokin rëtankëxun ka aín maxxá bëakëxa, bëia ka Abnernën mërakin Saúlnu David buánkëxa, ⁵⁸anu kuankë ka Saúlnën ñukákëxa:

—'Ë kamina kati 'ain ¿uin bëchikë kaina mix 'ain? Kixuan ñukákëxun ka Davidnën kakëxa:

—'Ëx kana Jesé an mi ñu 'axúnti Belénnua 'ikë uni ain bëchikë 'ain.

Jonatán 'imainun David 'unánan ñuikë bana

18 ¹Usa 'ain ka David 'imainun Saúl banatankëx sënënkëbë, Jonatán upiti Davidbë 'unánankëxa, usai 'iax ka upiti nuibanairakëxa. ²Usai 'ia ka Saúlnën a nëtënbi anuxunbia aín ñu mëtti 'axúnun 'amikin ain papan xubunu kuantanun xuisama tankëxa. ³Anuax ka uínsaranbi ënanantëkënuuxma 'unánankatsi kiox Jonatán 'imainun David kanankëxa, usai kanantankëx ka Jonatán 'imainun David 'itsaira bëruanankëxa. ⁴Bëruanankin ka an pañukë aín tari Jonatánnën pëxun David 'inánkëxa, 'inánan ka aín manë xëtokë akëñun, ain kanti a 'inánan anúan tsitëkërekikë aribi 'inánkëxa.

⁵Usa 'ain ka Saúlnën 'akanantanun xukëtibi Davidnën filisteo suntárukama ainra kanankin kupitanuma 'akëxa, 'aia ka Saúlnën axa 'akanani kuantu suntárukama

uanti aín kushi 'inun anëakëxa. Usokin anëkë 'ain ka suntáru-kama 'imainun ain kushikamax-ribi kuëëankëxa.

**Saúlnëx Israel unikaman
David rabikëbë ami
nisha ñuikë bana**

⁶Usa 'ain ka Israel suntárukama Davidtan filisteo uni Goliat kakë a 'akëbë rikuatsinkëbë, kamabi ëmanuax chikiti Israel xanukamax 'apu Saúl ñui kantai ransai 'ikin kuëënkín bitsi manë sharíkati sharíkanan manë pará okë aribi 'akankëxa. ⁷'Ai kantakëbë ka ransai kamabi xanukama amiribi amiribi kikankëxa:

“Saúlnën ka mil unishi 'axa,
'amainun ka Davidnën diez
mil uni 'axa kiax kiakëxa.”

⁸Ësai kia kuatankëx ka Saúl, 'itsaira nishi kiakëxa:

—Davidnën ka diez mil uni 'axa kiax ka kikanía, 'ën karana mil uníratsushi rëtéan. ¡Usa 'aish ka 'apu 'imikanti 'uramashi 'ikën!
⁹Usaia kikë anuaxëshi ka Saúl David istisama tani ami nishakëxa.

¹⁰A nëtéan aín xubunuxunbi ñu mëëxuni anubi bërunu koonkë a pëkarakëbëtan Diosan anu xukëxun ñunshin 'atimanën anua 'ikë 'apun xubu a 'ukëmëu 'ikëbia bikëx ñunshin bakëkësa 'iakëxa. 'Ikëbëtan ka an 'akësabi okín arpa Davidtan 'akëxa, 'amainun ka Saúl ain manë xëtokë a rapasu nankë 'iakëxa. ¹¹Usa 'ain ka Saúlnën kënëkëñunbi amibi takáshkakin 'ati sinánxun aín manë xëtokën

'akëxunbi Davidtan rabëókin ñanákin 'amiakëxa.

¹²'Amian ka Saúl Davidmi Diosan ka 'akinia kixun 'unani rakuéakëxa, usa 'ain ka Nukën 'Ibun David 'akiankëxa, 'aínbi ka Saúl 'akinti Diosan ënkë 'iakëxa.

¹³Usakin 'axun ka a rapasu 'imi-kima chikíankëxa, chikínxun ka suntárunën 'apu comandante 'inun anëakëxa, anëkëxun ka aín suntárukama 'akanani kuantí 'ain uantankëxun 'akanankuatsinkin bëakëxa. ¹⁴Usa 'ain ka Nukën 'Ibun 'akinkëbë kamabi Davidtan 'akë ñukama asábi 'iakëxa. ¹⁵Usai 'ikëbë ka Saúl Davidmi rakuéakëxa, an 'akë ñukama upíokin 'aia isi. ¹⁶'Aínbi ka Israel 'imainun Judánu 'ikë unikaman an 'akë ñu upíokin 'aia iskin, David kuëënkankëxa, an ka suntárukama 'akánanti uanxun bërúanxun bëtëkëankëxa. ¹⁷Achúshi nëtën ka Saúlnën David kakëxa:

—'Ën 'ini bëchikë apan Merab kakë a kana min xanu 'inun mi 'inánti 'ain, usa 'ain kamina mix 'akanantimi rakuétima Nukën 'Ibu mi 'akinkëx 'akánanti 'ai kixun kakëxa. 'Aínbi ka Saúlnën anbi 'akinma, këmëxun filisteo suntárukama 'amiti sinánxun usakin kakëxa.

¹⁸Kakëxunbi ka Davidtan kakëxa:

—Min kamina 'itsa 'ë nuibatin 'aínbi kana 'ëx añubima 'ain, 'imainun ka 'ën aínsi Israel kaman añubima 'ë isia, usa 'ain kana mix 'apu 'ain min piaka isama 'ëx 'ain. ¹⁹Usakin kakë 'ixun anun Saúlnën ain bëchikë xanu Merab kakin

anékë a aín xanu 'inun David 'inánti nètën, a 'inankima Adriel kakë uni Meholá kakë ëmanu tsókë uni a 'inánkëxa. ²⁰Aínbi ka Mícal Saúlnën 'ini bëchikë xanuitsi a Davidtan mërati okë 'iakëxa. Mërati okë ñuikania kuati ka Saúl asábi ka kixun sinani kuëëankëxa, ²¹kuëënkín ka David aín xanu 'ixun ka an paránxun filisteo suntárúkama 'amiti 'ikë kixun sinánkëxa. Usakin sinánxun ka amiribishi David katëkëankëxa:

—Bëríra kamina 'ën piaka 'inuxun 'ain.

²²Ësokin katankëxun ka Saúlnën an ñu mëëxunkë unikama kakëxa:

—Mitsunribi kamina abë banakin 'apun ka 'ítsaira mi kuëënia kixun kati 'ain, usa 'ain kamina mix 'apun piaka 'iti 'ain kixunribi kanan, an ñu mëëxunkë nukamanribi kananuna mi nuibati kixun kati 'ain, usa 'ain kamina mix aín piaka 'iti 'ain kixuan kanun ka kakëxa. ²³Kakëx anu rikianxun ka Saúlnën kakë bana an ñu mëëxunkë unikaman kakëxa, 'aínbi ka Davidtan kakëxa:

—¿Mitsun sinánkëx kara 'apun piaka 'iti ax tëmara 'ianan uni ñuñumara 'ianan, unin kushibëtan sënénmara 'ësa unix 'iti 'ik?

²⁴Kakëx anu kuantëkënxun ka Saúl an ñu mëëxunkë unikaman usakian Davidtan atu kakë bana ñuikín kakëxa. ²⁵Usakin ñuixunkëxun ka Saúlnën an ñu 'akínkë unikama David filisteo unikama 'amiti sinánkin ësakin kakëxa:

—David kamina 'ën 'ini bëchikë aínan 'iti bikian, añubi 'ë 'inanxuma

'anun kati 'ain, 'ëx kana 'apu 'aish kuëënin 'ëa cien filisteo uni 'axun aín nètökë ñu rëbu maxaka tëakin bixun bëxunun kati 'ain, usakin 'akëbëtan kana 'ëmi nishkë unikama 'atima oti 'ain. Asérabi ka Saúl filisteo unikaman 'ati kuëëankëxa.

²⁶Ësokin kakëxun ka an Saúl 'akínkë unikaman ënë bana ñuikín David kakëxa, kakëxun ka Davidtan asérabi kana 'apun piaka 'iti 'ai kixun sinánkëxa.

Usa 'ain ka Saúlnën usakin 'anun kakë bana sinánkin a nètën bënun kakë a nètë 'ikëma 'aínbi kana aín nètökë ñu rëbu a bëxúnti 'ai kixun sinánkëxa. ²⁷Ësakin sinánkin ka David ain suntárúkama uani kuanx abë 'akanankin doscientos filisteo suntáru 'akëxa.

'Atankëxun bibiankin ka filisteo suntárunën nètökë ñu rëbu maxaka 'apu aín piaka 'isatan-kin, buánxun 'inánkëxa, 'inánkëxun ka Saúlnën aín 'ini bëchikë Milcá 'ain xanu 'inun 'inánkëxa. ²⁸Usakin 'inánkëxun ka Saúlnën Nukën 'Ibun ka David 'akinia, usa 'ikë ka 'ën bëchikë Milcánën kuëënia kixun 'unánkëxa, ²⁹'unani ka bëráma 'ikësamairai ami rakuéakëxa, rakuéti ka abë nuibanantëkënimama ami nishakëxa.

³⁰Usaia 'imainun ka filisteo suntárunën kushikama, Israel suntárubë énananima abi 'akanani chikíakëxa, usai 'iabi ka Davidtan Saúlnën suntárunën kushikaman 'akësamaira okín 'akëxa, usakin 'akëbë ami rakuékin ka Israel kaman uisakínbi David káma 'ikën.

**Saúlnën David 'ati
sinán ñuikë bana**

19 ¹Achúshi nētën ka Saúlnën aín bakë bëchikë Jonatán 'imainun an 'akinkë suntárunën kushikama David isa 'anun kixun kakëxa. 'Aínbi ka Jonatán ax Davidbë nuibanankë 'iakëxa, ²usa 'ain ka karaishikin kuanxun kakëxa:

—'Ën papa Saúlnën ka uisoxun kara mi 'ati 'ikë kixun sinánkin baria. Usa 'ain kamina iméishibi pëkarakëma 'aínshi kuantankëx uínbi anua mi mëratinuma unëti kuantu 'ain. ³'Ëx kana 'ën papabë uinu kaina unëa anu kuantu 'ain. Anuxun kana abë banakin uisai kara kia kuanuxun mi ñuikin kati 'ain. Usokin katankëxun kana uisai kara kiaxa kixun mi 'unánun mi ñuixunti 'ain.

⁴Usa 'ain ka Jonatánën ain papa Saúl, David ñuikin kakëxa:

—Papa ësokin kana mi kain, David kamina 'aisama otima 'ain, an ka mixmi 'apu 'ikë mi uisabi oti sinanima, usa 'ain kamina mix 'apu 'ixun upíokín sinánti 'ain; ⁵an ka filisteo uni achúshi axa 'akánanti 'unánkë 'ikëbi 'akëmasa okinshi Goliat an ira 'aisa 'ixunbi 'axa, usakin ka Israel unikama 'akinun Nukën 'Ibun 'amiaxa, 'aia kamina minbi isan isi kamina 'itsaira kuëan. ¿Usa 'ain kamina ñu 'aisama ka 'akëma 'ikë David 'ati sinántima 'ain? ⁶Ësokian aín bakë bëchikë Jonatánën kakëxun kuati sinanati ka Saúl munuma kuënkëni kiakëxa:

—Asábi ka kana Nukën 'Ibun kuamainun kin David kana uisabi otima 'ain, asérabi ka añu ñu 'aisama 'akëma 'ikën. ⁷Usai kikiania aín papa kuantamainun ka Jonatánën anua unëké anua kuënkëxa aia, usakian aín papa kakë banakama David ñuixuan-këxa.

Usokin ñuixunbiankin ka aín papa Saúlno buánkëxa, buánkëx ka David bërâma 'ikësaibi a ñu mëëxuni aín xubunu 'iakëxa.

⁸Usai anu 'ikëbëbi ka amiribishi filisteo suntárukamax Israel unikamabë 'akanantëkënti sinánkëxa, sinan ka David filisteo unikamabë 'akanani kuankëxa, kuanxun ka Davidnën Israel suntárukamabëtan filisteo unikama raíri abátamainun 'itsa uni 'akëxa. ⁹Usakia 'akë 'ain ka Saúl aín xubunu aín manë xëtokë nanx tsókëbi Nukën 'Ibun amiribishi 'atima sinánun 'imia-këxa, 'imimainun ka Davidtan aín arpa 'akësabi okin 'ai tsóakëxa, ¹⁰tsótan ka Saúlnën aín manë xëtokë bikin, David anua tsókë anuabi xubu chikënkë këñunbi 'ati sinánxun 'akëxa. 'Aínbi ka Davidnën meu kikin 'amikëbëtan ka aín xubu chikën ashi 'akëxa, usakin 'akinbi ñankokëx ka David a 'imëbi abati kuankëxa.

¹¹Abáti kuakin ka Saúlnën bënëkinshi aín unikama, aín xubunu kuanxua David kaixun pëkarakëma 'aínshi chikitia 'atanun kixun xuakëxa. 'Aínbi ka aín xanu Micalnën David ësokin sinánmikin kakëxa:

—Ēnē 'imébi kamina ēnuax abáti 'ain, abákēma 'aish kamina iméishi bamakē pēkarati 'ain. ¹²Usakin katankēxun ka bēnékinshi Micalnēn aín xubu xēkuē chukúma manámia 'akē au bēpaxun abátanun David nanopákēxa. ¹³Usakin 'atankēxun ka Micalnēn uni tankia 'akē a bixun, anua David 'uxkē anu nankēxa, nanxun ka aín maxkánu cabranēn rani bixúan xēokin 'akē a aín maxkánu unin busabi 'itánun nankēxa, nanxun ka a upíokin saba-nanēn mapuakēxa. ¹⁴Saúlneān 'ain unikama David ñatanti xukēbi ka Micalnēn 'ēn bēnē David ka 'isianxa kixun kakēxa.

¹⁵Usokin kakēx rikianxun a unikaman Saúl kakēxa, David ka 'insínkē 'iaxa, kakēxun ka Saúlneān, amiribishi aín unikama David baritēkēntanun kixun ēsokin kaxun xuakēxa:

—¡'Isianxa aín 'uxtinu rakakēbi kamina David 'aminun 'ē bēxúnti 'ain! ¹⁶Kixuan kakēx rikianx ka Saúlneān unikamax Davidnēn xubunu atsiankēxa, atsínkinbi ka anua David 'uxkē anua, uni tankia 'akē ñu ashi cabra rani xēokē a aín maxkánu nankē ashi mērakēxa.

¹⁷Usa 'ain ka Saúlneān Mical kakēxa:

—¿Uisa kupín kaina ēsokin 'ē paránuxun 'ēx ami nishkē uni abámian? Kixun kakēxun ka.

Micalnēn kakēxa:

—An ka abáti 'akinkēxuma kana asérabi mi 'axun rakanin kixun 'ē kaxa, usa 'ain kana kuantanun kixun kan.

¹⁸Usai ka David aín xubunuax abákēxa. Abáx ka Samuel Ramá kakē ēmanua isi kuankēxa, kuaxun ka anu bēbaxun Saúlneān usokin 'akēkama ñuixuankēxa.

Usai banakiani ka anuax David 'imainun Samuel ēma chukúma Naiot anu tsóti kuankēxa.

¹⁹Anu David kuankēbi ka Saúlneān ka Naiot kakē ēma chukúma Ramá 'urama 'ikē anu kuanxa kixun ñuikania kuakēxa, ²⁰kuaxun ka Saúlneān amiribishi aín unikama ñatanxua bētánun kixun xuakēxa. Xukēx kuanx bēbakin, Saúlneān xukē unikaman iskēxbi ka Samuelneān an bana ñuikē unikamabētan Diosan bana unikama ñuixunia nikē mērakēxa. Usakia isia ka Diosan bēru ñunshinan atúxribi an bana ñuikē unikama 'inun 'imiakēxa, usai 'ikin ka bēnékinshi bana ñuikan-kēxa.

²¹Usaia a unikama 'ikē kuaxun ka Saúlneān raíri unikamaribi David bitánun kixun xuakēxa, xukēx kuanxbi ka atúxribi raíri 'ikēsaribiti bēnētishi an Diosan bana ñuikē uni 'iakēxa. Usai 'ian ka amiribishi Saúlneān aín unikama xutēkēankēxa, xukēx kuanxbi ka atúxribi usaribiti 'ikankēxa.

²²Usaia an xukē unikamax 'ikēbē ka Saúl axbi Ramá kakē ēmanu kuankēxa, kuantankēx ka anua 'umpax nunkurukē Secú kakē ēmanu bēbakin, uinu karaisa Samuel 'imainun David 'ia kixun ñukákēxa. Ñukatia ka achúshi unin ñuixuankēxa. Ax ka Naiot,

Ramá kakë ëma 'urama anu 'ia kixun ka kakëxa, ²³usakin kakëx ka Saúl anu kuankëxa. Kuantankëxa bëbaiabi ka aribi Diosan bëru ñunshinan an ribia bana ñuikë uni 'inun 'imiakëxa, 'imikëx ka Saúl axribi kuëëni ransakiani bain kuanx Ramá kakë ëma 'urama 'ikë Naiot ëma chukúma anu bëbakëxa; ²⁴usai 'ika uinu kara Samuel 'ikë anu nukuxun aín chupa pëtan-këxun a nëtënbi pëuxun 'abaikin a iméribi Diosan bana ñuiakëxa. Anuax ka ësai kiakëxa. “¿Saúl axribi kara an Dios kikë bana uni ñuixunkëkama achúshi 'ik?”

**Jonatánnën David
abátanun ka bana**

20 ¹Usa 'ain ka David Naiot kakë Ramá anu abákë 'ain Jonatán anu 'ikë ami kikiani a kai kuanxun kakëxa:

—¿Añu karana 'ën an? ¿Uisa ñu 'atima karana 'ën an? ¿Añu 'ai 'ëx ami 'uchakë kara min papan 'ë 'akatsi kixun barin? ²Kixuan kakëxun ka Jonatánnën kakëxa:

—¿Diosan ka mia 'ati kuëëntima 'ikën! ¡'Ën papan ka mi 'aisatania 'aínbi ka mi 'atima 'ikën! Min kamina 'unánti 'ain, 'ën papan ka añu ñubi 'atima 'ikë, an ka añu kara 'aisa tania axira cha 'ixunbi 'ë kaia. ¿Uisa kupín kara 'ën papan ësakian mi 'akë ënë 'ë ñuixun-tima 'ik? ¡Usa ka 'itima 'ikën! ³Kakëxunbi ka Davidnën munuma banakin katëkëankëxa:

—Min papan ka upíokin minmi 'ë 'itsaira nuibatia 'unánxa, usa

'ain ka min 'unánkimi an 'aisa tankë ñu a kuëënxuntima kuëënia. ¡'Aínbi kana uisaxunbi sinanatima okin Nukën 'Ibun kuamainunbi mi kain, 'ëx kana bamati 'uramashi 'ain! ⁴Usakin kakëxunbi ka Jonatánnën ñukákin kakëxa:

—¿Añu ñuira mi 'axúnti kaina kuëënin? ⁵Kakëxun ka Davidtan kakëxa:

—Ka kuant, iméishi ka 'uxë ió 'ikëbëtan fiesta 'aia, usa 'ain kana 'apubëtan pinux anu 'iti 'ain. Usa 'aínbi kana 'ëx anu 'itima 'ain, kamina iméishi 'ibaitia pékarakë a xupibutamainun unétanun 'ë xuti aín, ⁶usa 'ain kamina min papan 'ë ñukákëxun, 'ën kana mi bënëkiani 'ën ëma Belënnu kuanuxun mi ñukan kixun kati 'ain, anuxun ka 'ën aintsikaman baritia 'ikë-tibi 'akësokin ñuina xaroia anu kana kuan kixun kamina kati 'ain. ⁷Ësokin kakëxua mi asábi ka kixun kakë ax ka asábi 'iti 'ikën; 'aínbia min kakëx nishkë-bëtan kamina 'unánti 'ain, an ka 'ë 'atimoti sinanx ka usai 'ia kixun. ⁸Usa 'ain kamina 'ën mi kamainun usakin 'ati 'ain, 'ëx kana an mi ñu mëëxunkë uni 'ain, 'imainun kananuna Nukën 'Ibun ismainun nux manutibi sinanatëkëntima oi nuibanankatsi kian. Usa 'ain kamina 'atimokin ñu 'aia minbi 'ë 'ati 'ain. Usa 'ain kamina min papanu 'ë buánti sinántima aín. ⁹Kakëxun ka Jonatánnën kakëxa:

—¿Usakin kamina sinántima 'ain! 'Ën papan 'atimokin mimi sinania 'unánkin kana 'ën mi kati

'ain. ¹⁰Kakëxun ka Davidtan ribi ñukákëxa:

—¿Uin kara min papan 'ë 'atimokatsi kixun mi kakëbëtan 'ë kati 'ik? ¹¹Kakëxunbi ka Jonatánnën kakëxa:

—'Ëbë kamina 'urinu kuanun uti 'ain. Kabiani ka a rabëtaxi 'uri kuani kuankëxa, ¹²kuanxun ka anuxun Jonatánnën David kakëxa:

—'Ën kana sinanakinma Israel unikaman Nukën 'Ibu Diosan ismainun mi kain, 'ën papa kana iméishi 'ibaikë a pëkarakëbëtan ënë horanbi, uisa mi oti kara sinania kixun ñukati 'ain. An kara mi upiotti sinania kara mi 'atima oti sinania ñukátankëxun kana an mi kati xuti 'ain; ¹³'ainbi kana 'ën papan mi 'atima oti sinántëkënkëbëtan 'ën mi abátanun kanan upitaxmi kuantanun 'akiniama Nukën 'Ibun uisakin kara 'aisa tania, usakin 'ë 'atima oti 'ikën. ¿Usa 'ain ka Nukën 'Ibun mi 'akinti 'ikën 'ën papa 'akiansaribi okin! ¹⁴'Ëx bamakëmapain 'aish tsókë 'ixun kana usakin mi 'ain, usa 'ain kamina Nukën 'Ibun mi nuibakin 'akinkë usaribi okin 'ë nuibati 'ikën. Usa 'ain kamina 'ëx bamakëbëtan, ¹⁵⁻¹⁶'ën aintsikama uínsaranbi nuibati ëntima 'ain. ¿Nukën 'Ibun ka axa mimi nishkë unikama atun ñu 'atima 'akë 'aíma 'ítánun këñuti 'ikën! Èsai kikin ka Jonatán 'imainun Davidtan uisaxi sinanatëkëntima oi mënionankëxa, ¹⁷ësai ka Jonatán 'itsaira David nuibakë 'ixun, ax 'ikësabiokin nuibakin bërúain, amiribishi

uisaxi sinanatëkëntima oi kítëkëankëxa. ¹⁸Èsakin katankëxun ka Jonatánnën kakëxa:

—Iméishi ka 'uxë ió 'ikëbëtan fiesta 'aia, usa 'ain ka anu mix tsóti anu tsókëma, mi oi uinu karaisamina 'ai kixax ñukákananti 'ikën. ¹⁹Usa 'ainbi ka rabé 'imainun achúshi nëtë 'inukëbëtan mi ëmanua 'aíma oi atian ira uinu karaisamina kuan kixax kikanti 'ikën. Usa 'ain kamina kuantankëx anumi nëtë itsin unëkë anubi unëti 'ain, unëti kamina maxá chairabu ami katomëti 'ain. ²⁰'Ën kana achúshi 'imainun rabé pia anumi unëkë au okin uisa okinra karana pia nikin ñuina 'ati 'ai tankin 'atankëxun, ²¹kana an 'ë ñu mëëxunkë uni kati 'ain: 'ën nikë pia kamina barikin biti 'ai 'urama ka nipakëxa kixun kati 'ain. 'Ën kaia kuati kamina chuámashirua chikiti 'ain, ax ka mix uisaibi 'itima 'ikën. Nukën 'Ibun ka mi asérabi 'akinti 'ikën. ²²'Aínbi kamina 'ën karana uisokin kai kuati 'ain: Karana piakama ka 'uri nikëx pakëxa kixun mi kain, ax ka Nukën 'Ibun ka mix kuanti kuënkë 'ikën. ²³Usa 'ainbi ka nu rabëtax kikë bana ax Nukën 'Ibun 'unánkë 'aish uínsaranbi manukinma ñuikë 'iti 'ikën.

²⁴Èsai kanantakëx ka David unëakëxa, unëan ka 'uxë ió 'iti nëtë sënënkëbë fiesta 'akin pinux 'apu aín mesanu tsóbuakëxa. ²⁵Usai 'ika ax 'ikësabi chikëmi këpiti tsóakëxa. Tsómainun ka Jonatán Abner bëtánain Saúl

rapasu tsóbuakëxa. Tsóbukëbë ka anua David tsókë ax ñankáishi anu úixbi tsókëma 'iakëxa. ²⁶A nètën ka Saúl uisaibi kiama 'ikën, an ka sinánkëxa David sapi ka ñu 'atima 'axa, usa 'aish ka upiti mëníoaka-këmapan 'ikë kixun.

²⁷'Aínbi ka anua fiesta 'ati nètë pëkaratëkënkë anun anua David tsókë ax usabi anu tsókëma 'itë-këankëxa. Usa iskin ka Saúlnën aín bakë bëchikë Jonatán ñukákëxa:

—¿Uisai 'iax kara Jesénën bakë bëchikë David piima 'iónxibi bërí nètënribi ukëma 'ik? ²⁸Ësokin kakëxun ka Jonatánën kakëxa:

—Davidnën ka bënëkiani Belénnu kuankatsi kixun 'ë ñukónxa. ²⁹Ñukákin ka 'ë koonxa aín aintsikamainsa ñuina xaroiá, usa 'ainsa atubëtan fiesta aín ëmanuxun 'ai kuanuinsa aín xukén apanën kamiáxa. Usa 'ain ka ënuxun 'akinma aín aintsikama isanan anuxun 'ai kuankatsia kixun ka 'ë konxa. Usa 'aish ka nubëtan pinux tsóbuti ukëma 'ikën ³⁰Usakin kakëx 'itsaira ami nishkin ka Saúlnën Jonatán kakëxa:

—¡Mix kamina min tita 'atima sinanñunën tuá 'ain, usa 'aish kamina mixribi usarabi 'ain! ¿'Ën karana 'unanima mix kamina Jesénën bakë bëchikë abëira nuibananima kixun, usakinmi 'akë a kupí kara min tita rabintima 'ik? ³¹Usa 'ain kamina axa ënë menu tsókëbë mi 'imainun min aintsikama únsaranbi 'apu 'itima 'ikën. ¡Usa 'ain kamina baribëtsinkin

'ë bëxunun uni xuti 'ain, a kana 'akë istisatanin! ³²Kakëxunbi ka Jonatánën kakëxa:

—¿Uisa kupí kara ax 'akë 'iti 'ik? ¿Añu 'aisama kara ax bamanuxun 'ax? ³³Kixuan kakëxunbi ka Saúlnën 'ain manë xëtökë bikin anun Jonatán 'akatsi 'iakëxa, usakin 'akëxun ka asérami ka 'ën papan David 'akatsi kixun kaia kixun 'unanékëxa. ³⁴Usokin kakëx axribi 'itsaira nishi ka Jonatán mesanuax niruakëxa, usai 'ikin ka masá nuitukin a pëkarakëbëtan fiesta 'akin piti a piama 'ikën, piima ka anuax nirukiani kuanx usakian aín papan David ñuikin ká a sinani 'itsaira masá nuituti nitéxëakëxa.

³⁵Usai 'iónkë a pëkarakëbë ka a hora kaintia David koonkë 'ikëbë Jonatán an ñu mëëxunkë uni bënë achúshi buani anua David 'ikë anu kuankëxa, ³⁶kuanx anu nukuxun ka an ñu mëëxunkë bënë uni a kakëxa:

—'Ën nimaanun kamina pia abákianxun barikin biti 'ain. Katankëxun ka an ñu mëmikë uni bënë ax abákiani kuankëbëtan ka Jonatánën a 'inúmikin 'uri pakëtanun aín pia niakëxa. ³⁷Nikëbë abákianx anua pia pakëkë anu nira-këtia ka bënë uni a Jonatánën, munuma kuënkëni banakin kakëxa:

—¡'Ën nikë pia ka mi 'uri pakëaxa! ³⁸Kakinshi ka amiribishi Jonatánën munuma kuënkëonkin katëkëankëxa:

—¡Nirakëtima ka bënëtishi abákiantan! Kixuan kakëx

abákiani kuanxun bitsínkin ka an ñu mëëxunkë bënë uni an pia bëxúankëxa, ³⁹'aínbi ka uisa kupí kara usakin 'aia kixun 'unánma 'ikën, 'unánkimabi ka an ñu mëëmikë unían 'ashikin 'akësa sinánkëxa, 'aínbi ka David 'axunkian Jonatánnën 'akë ax 'iakëxa. ⁴⁰Usakin 'atankëxun ka Jonatánnën an ñu mëëxunkë bënë uni aín pia ëmanu buaxuntanun kakin 'inánkëx.

⁴¹Usakia kakëxa uni bëna ax kuan-këbë ka David maxá chabu 'ikë a kaxú chikíakëxa, chikiti ka Jonatán bëtánain aín bëmána memi bëtiki rantinpuruni achúshi 'imainun rabé oi 'iakëxa. Usai 'itankëx ka a rabë-taxi bëtsuku kánani iankëxa, ini ka David intëkéinsamaira oi 'inun iankëxa. ⁴²Usai 'itankëx sënënia ka Jonatánnën David kakëxa:

—Chuámashi kamina kuantí 'ain, nu rabëtax kananuna amiribishi bëtsiokin sinántëkëntima oi, Nukën 'Ibun ismainunbi kian, 'imainun kananuna nu rabéa ënxuma 'anun kan, usa 'ain kananuna uínsaranbi ënananima nuibananti 'ain, usa 'ain ka min rëbúnkikama 'akianan 'ën rëbúnki kamaribi 'akinti 'ikën.

Ësokin katankëx ka David kuantamainun Jonatánnëx anuaxa ukë ëmanu kuantëkéankënx.

Saúlnën 'aisatankëx

David abá

21 ¹Usai a rabëtax banai sënëntankëx ka David Nob kakë ëma anu tsókë sacerdote

Ahimélec kakë abë banai kuan-këxa, kuankëbë aín 'ikënuax chikikinbi a mërai ratúkin ka ñukákëxa:

—¿Uisa kupí kaina mix bëtsibë aíma miratsushi aín? ²Kakëxun ka Davidtan kakëxa:

—'Apun ka achúshi ñu mënionun 'ë xuaxa, kixun këmëkin uinbisa uisoti kara 'ë xutia 'unántima 'ikë kiaxa kixun kakëxa, uisa bana kara 'ën békë 'ikë aribi unántima 'ikë kiox ka kiakëxa. Usa 'ain kana 'ën nikinkë suntárukama 'ëbë mërananuxa unun kabëtsian. ³'Aínbi kana panan ira, ¿ñu kaina piti nankëma 'ain? 'Ë kamina mapai achúshi pán 'inánan añu kaina nan a 'ë 'inánti 'ain. ⁴Kakëxun ka sacerdotenën kakëxa:

—'Ën nankë pán 'aíshbi ka bëtsi pán kamasama 'ikë, ax ka sacerdote kamananshi 'ikën. 'Aínbi kana min suntárukamaxa xanu aín nami 'aíma a 'urapain 'ikë 'ain mi 'inánti 'ain. ⁵Kakëxun ka Davidnën këmëkinma asérami kakëxa:

—'Ën suntárukamabë 'akanani nitsi kananuna xanun nami 'ai a rapasu 'ima a 'ura 'ian. 'Imainun kananuna nitsi chikiti atun kakë-sabi oí nitsi tëmëraKin suntárukamabë 'aish añu ñubi 'akëma 'ain, usa 'ain kananuna ñu 'atima 'akëma 'aish bërí upí 'ain. ⁶Ësokin kakëxun ka sacerdotenën pán upíira nankë a bixun 'inánkëxa, anua bëtsi pán 'aíma 'ain, ax ka Nukën 'Ibu nanxunkë pán 'iakëxa, a bixun ka a nëtënbi anua bikë a mesanu bëtsi pán xana bërí 'akë nankëxa.

Davidbë Saúl mëníonan
ñuikë bana

24 ¹Usai filisteo unikama 'anuxun nuibiani kuantankëxa atu ëbëtsini aia ka, Saúl kakankëxa David ka anu uni 'ikëma me En-gadi anu 'ikë kixun. ²Usakin kakëxun ka Saúlnën kamabi Israel kamanua tres mil suntáru kaístankëxun timëbiani atu buani aín bashi anun kuain-sama anunbi aín suntárukamabë David bari kuankëxa.

³Kuantankëx ka anua carnero bërúankë unikaman aín ñuina xëpukë a 'urama 'ikë bashi kini anu bëbakëxa, bëbaxka anua David 'ain suntárukamabë unëkë 'aínbi 'unánkëma 'aish. Saúl anu puikatsi kiax kini anu atsíankëxa, ⁴usai 'ikë-bëtan ka aín suntárukaman David munura baxëxkin ësokín kakëxa:

—Kaina sinanin Nukën 'Ibun ka ax mimi nishkë uni uisakin kaina 'aisatani usakinmi 'anun 'inánti 'ai kixun mi ká bana ka asérabi sënëanxa. Usa 'ain kamina uisa kaina oisatani usakin bërí 'ati 'ain. Èsokín kakëx a 'itsaira sinanibi ka David ñuitsimarua nirutan-këxun, Saúlnën pañukë aín tari kuëbí tanumashi tëakín biakëxa; ⁵'aínbi ka usokín 'atankëxbi sinanati 'axumari 'anuma kana 'ia kixun sinánkin, ⁶aín suntárukama munura baxëxokín kakëxa: ¡Nukën 'Ibun ka ax 'apu 'ikë uisabi oxuma 'anun 'ë 'amítima 'ikën! ¡Ax ka asérabi 'apu 'ikën! ¡Usaia 'ikë ax ka Nukën 'Ibun usai 'iti kaisa

'ikën! ⁷Èsokín kakín ka Davidnën aín suntárukama kananuna uisabi otima 'ai kixun sinánmikin Saúl uisabi omiama 'ikën, usakin uisabi okëxma ka anua atsínkë bashi kini anuax chikíkiani kuankëxa.

⁸Kuankëbë a kaxú anua unëkë bashi kini anuax chikíkin, ka munuma kuënkénkin kakëxa:

—¡Èn 'apu 'ën 'ibu! kikëbëtan ka Saúlnën kaxú bësukinbi David aín bëmánanën me tikai tsóbutia isakëxa, ⁹usai 'ikín ka kakëxa:

—¿Uisa kupí kaina unikaman paránkin mi isa Davidnën 'akatsi kixun mi baria kixun kakëxun atun bana tankín 'ë barín? ¹⁰Mibi kamina iskë 'itsían, bëría Nukën 'Ibun aín bashi kininu atsínkë mi 'anun 'inán-këxun 'ën 'ati, 'ixunbi kana mi 'aisamatan. Usa 'ixun kana mi uisabi okínma chikímia, mix kamina 'apu 'aish Nukën 'Ibun kaísun 'imikë 'ain kixun 'unánkin. ¹¹“Min ka upíokín is 'ën 'apu añu karana tuian kixun kakëxa: Ènëx ka min pañukë tari aín kuëbí tukakín 'ën bikë 'ikën, ësokín 'akín kana mi 'akë 'itsían. Usa 'ain kamina 'unánti 'ain 'ën kana mi uisabi oisamatan kixun, 'ianan kana këmëxun mi 'ati kuënkëma 'ain. 'Aínbi kamina mix 'apu 'ixunbi 'akatsi kixun 'ë barín. ¹²¡Usa 'ain ka Nukën 'Ibun nu rabé uisa kara oisatania usokín 'ati 'ikën, 'anan ka uin kara bëtsi 'aisama oisatania a istankëxun! aín 'apu 'ikëbi mi 'anan 'ëribi 'ati 'ikën, 'aishbi kana 'ëx uínsaranbi mi 'akatsi kitima 'ain. ¹³Bërámabi ka uni ësai banai kiakëxa: An ñu 'atima 'akë uni an ka ñu 'atima 'atishi

sinania; 'aínbi kana 'ëx usama 'ain, usa 'ixun kana uínsaranbi mi 'akatsi kixun sinántima 'ain. ¹⁴'Imainun kaina ¿Mix Israel unibunën 'apu 'aíshbi kaina uix ukëbë a kaxú 'akatsikiax uan? ¿Ui kara ami 'anuxun nuibëtsinkin barikë ax 'ik? ¡'Ëx karana achúshi 'uchiti bama-kësa 'ianan achúshi 'iasaribi 'ain! ¹⁵Usa 'ain ka Nukën 'Ibun ka istankëxun uisa kara oisatania usakin nu rabé 'ati 'ikën; ¡'anan ka min 'akatsikixun nuibëtsiniabi 'ë 'akinti 'ikën!"

¹⁶Ësai kitankëx David sënënkëbë ka, Saúl munuma banai kiakëxa:

—¡An 'ë usakin kakë mix kamina 'ën piaka David 'ain! Ësokin kaíshi masánuituti inkin, ¹⁷ka kakëxa:

—Mixmi kikë ax ka asérami 'ikën, 'ën mi 'aisama oti sinánxun 'akëxunbi kamina min 'ë usaribi okin 'atima oti sinánkëma 'ain.

¹⁸Bëri kamina 'ë ismian min kamina 'ëx upitax kuanun 'akinin kixun, Nukën 'Ibun mi uisa kaina oisatani usakin 'anun nankë 'ixunbi kamina 'ë uisabi okëma 'ain. ¹⁹Ax ka asérami 'ikën, uínbi ka ax ami nishkë uni mërakin usabi 'inun ënima ka uisa oxun kara 'ati 'ikë kixun sinánxun 'aisama oia. Usa 'ain ka Nukën 'Ibun mi upíokin 'akinti 'ikën 'ëmi bëri 'akinkësa ësaribiokin.

²⁰Bëri kana upíokin 'unanin mixmi Israel kaman 'apu 'ain ka atun min kakësabiokin 'ai upitax bukukanti 'ikën. ²¹Usa 'ain kamina uisaxunbi sinántëkëntima okin Nukën 'Ibu anëmbi 'ë kati 'ain, 'ën rëbúnkikama këñukin 'atankëxun kaina

'ën aintsin anëkamaribi uínbia atun anë sinántimokin tërënti 'ai kixun.

²²Usakian kakëxun ka Davidnën Saúl sinántëkëntima okin mënókëxa. Usakin 'akëx ka Saúl aín xubunu kuantamainun David aín suntárukamabëbi anuaxa ukë aín bashi kini anubi kuantëkëankëxa.

Samuel ñua ñuikë bana

25 ¹Usa 'ain ka Samuel ñukë 'ain kamabi israel unikama timëkamë 'ëox masá nuituti inkankëxa. Usai pain 'itankëxun ka anua aín xubu 'ikë Ramá kakë me anubi maínkankëxa. Usokin 'an ka anu uni 'ikëma me Parán kakë anu David kuankëxa.

28 ¹Usa 'ain ka bëtsi nëtë-kaman filisteo unikamax Israel suntárukamabë 'akananux timéakëxa, timékë 'ain ka Aquís kakë uni an David kakëxa:

—Mínbi kamina 'unanin, mi 'imainun min suntárukamax ka 'akanani 'ëbë kuantu 'ikën. ²Kakëxun ka Davidtan kakëxa:

—Asábi ka. Usa 'ain ka, 'apu an ñu 'axúnti uni ënëx ka 'akanainsa 'ikë kixun 'unánti 'ikën. Usai kia ka Aquís an David kakëxa:

—'Ën suntárukaman kushi mi chikitima 'inun kana mi anëti 'ain kixun ka kakëxa.

Saúl 'imainun an ñu tankë xanu Endor kakë ëmanuax 'ia ñuikë bana

³Usa 'ain ka Samuel ñukë 'ain kamabi Israel menua 'ikë unikama

anun rabanan masá nuituti 'ikan-këxa, usai anun rabanan 'itan-këxun ka anuaxa bakëan aín me Ramá kakë anubi maínkankëxa. 'Imainun ka Saúlnën an ñu tankë unikama 'imainun an ñukë uni ain ñunshin abë banati kuëenkë a kamabi a menua chikínkë 'iakëxa. ⁴Usa 'ain ka filisteo unikama timëkiani kuanx Sunem kakë anu atun 'iti 'ax anu 'ikankëxa, 'imainun ka Saúlnëxribi aín suntárukama timëbiani kuanx Guilboa kakë anu atúxribi timéakëxa. ⁵Anuxun ka Saúlnën filisteo unikamaxribi anu atux 'iti 'ax bukukë isakëxa, isí ka 'itsaira rakuéti atun ka kupitanuma nu 'ati 'ikë kiox bërëi 'iakëxa. ⁶Usai 'ikin ka uisai kara Nukën 'Ibubë banati 'ikë kixun tankëxa, 'aínbi ka Nukën 'Ibun an ñukákëxunbi kuatima 'ianan namámikinbi ismiama 'ikën, 'ianan ka Urim kakë anbi kaima 'imainun an Dios kikë bana uni ñuixunkë akamanbi ñuixuama 'ikën, usai kamina 'iti 'ai kixun kanun 'amiama 'ikën.

⁷Usokëxun ka ain suntárunën kushikama kakëxa:

—Axa ñukë uni aín ñunshinbë banakë xanu achúshi kamina 'ë barixunkanti 'ain, 'ëx abë banai anu kuanun. Kakëxun ka ain suntárunën kushikaman kakëxa:

—Endor kakë ëmanu ka axa ñukë unikaman ñunshin kuëntankëxa abë banakë xanu 'ikën kixun ka kakëxa. ⁸Kakëxun ka Saúlnën an pañukë chupa a pëanan bëtsi chupa pañuakëxa ax ka Saúl 'ikë kixun 'unántima rabanan.

'Tkiani ka aín suntárunën kushi rabé buani imé xanu a iskatsi kiox kuankëxa. Kuankin ka aín xubunu bëbakin kakëxa:

—'Ën kana mi ësokin kain añu karana 'ati 'ain 'ë tanxunkin kamina, uni ñukënën ñunshin añu karana 'ati 'ai kixuan 'ë kanun kuëënti 'ain. ⁹Kixun kakëxun ka xanun kakëxa:

—Min kamina upíokin 'unan, Saúlnën ka ënë menua an ñu tankë unikama 'imainun axa uni ñukë aín ñunshin kuëanx abë banakë unikama chikíanxa. ¿Uisati kaina a bana kuaxuan 'apun aín suntárukama 'aminunbi usakin 'ë kain? ¹⁰'Aínbi ka Saúlnën Nukën 'Ibu kakëxa:

—Aséribi kana Nukën 'Ibun kuamainunbi mi kain uisa ñu 'aisamabi kamina inútima 'ain.

¹¹—¿Ui uni mi bëxúnti kaina kuëënin? —kixun ka a xanun kakëxa.

—Kakëxun ka 'ë kamina Samuel kuënxunti 'ai —kixun ka Saúlnën kakëxa. ¹²Kakëxun Samuel isi ka xanux achúshiti munuma kuënkëankëxa; usai 'ikin ka Saúl kakëxa:

—¿Uisati kaina 'ë paránkin ësokin 'ain? ¡Míx kamina Saúl 'ain! ¹³Kakëxun ka 'apu Saúlnën kakëxa:

Rakuéaxma kamina 'iti 'ain. ¿Añu ñuira kaina isan?

—Achúshi dios kana menuaxa manámiki kuaruia isin ka xanun kakëxa.

¹⁴—¿Añu ñu iskësa kara min iskëx 'iax? —kixun ka Saúlnën kakëxa.

Kakëxun ka —Achúshi uni kaniakëkë 'aish, chupan rakukë 'i'axa —xanun kakëxa. Kakëxun ka Saúlnën ax ka Samuel 'ikë kixun bënëkinshi 'unánkëxa, 'unani ka ñanati aín bëmánan memi bëtiki 'iakëxa.

¹⁵Usaia 'ia ka Samuelnën bëru ñunshinan kakëxa:

—¿Uisoti kaina unun kixun 'ë ubíokin umian? Kakëxun ka Saúlnën kakëxa:

—'Ëx kana 'aisamaira sinani masá nuitutin, filisteo suntáru-kaman ka 'ë 'anux timékamë 'ëoxa Diosanbi ka 'ë 'akinti éanxa. Usa 'ixun ka ñukákëxunbi 'ë 'akinima 'imainun ka namámikinbi bërí 'ë kaima. 'Imainun ka an Dios kikë bana ñuikë unikamanbi 'ë kanun kixun kaima, usa 'ain kana mi kuéan añu karana 'ati 'ai kixun mi ñukánuxun. ¹⁶Kakëxun ka Samuelnën bëru ñunshinan kakëxa:

—¿Uisati kaina 'ën Nukën 'Ibun ka mi 'akintima 'ikë kixun kakë 'ixunbi mimisa bërí nishia kixun kain? ¹⁷Nukën 'Ibun usakia mi 'ati kanun kakëxun 'ën kakë-sabiokin ka mi 'axa. An ka 'apu 'ikë a mi bikuanbin min 'unánkë uni David a 'apu 'inun kaisaxa, ¹⁸min kamina Nukën 'Ibun kakësookinbi 'axunkin aín bana kuakëma 'ain, 'ianan kamina mia amalecitakama këñunkin 'anun kakëxunbi 'akëma 'ain. Usa 'ain ka bërí Nukën 'Ibun ësokin mi axa. ¹⁹Usa 'ain ka Nukën 'Ibun Israel suntárukama këñun mi ribi filisteo suntárukaman abámi-kin 'anun 'amiti 'ikën, 'imainun

ka iméishi mi 'imainun min bakë bëchikëkama 'akanani ñutankëx 'ëbë 'iti 'ikën. 'Ianan ka Nukën 'Ibun filisteo suntárukama anua 'ikë aín 'itinua Israel suntárukama ñatanun 'amiti 'ikën. ²⁰Kakëxun kuatishi ka Saúl menu nipakëakëxa, ax ka uni chaxkéira 'iakëxa. Samuelnën bana kuati ratuti ka ain ñunshin nëtétishi pakëakëxa. Usai 'ixun ka a nëtën ñu pima 'ianan iméribi añu ñubi pëkaramikin piama 'ikën. ²¹Usai 'aisamairai ratutia iskin ka xanun Saúl a 'uramokin kakëxa:

—An mi ñu 'axunkë xanu énen ka min kakë-sabiokin 'axuanxa. Èsokin 'ai kana bamati 'ai kixun 'unán-kinbi ka éné xanun min bana tankin usakin 'axa. ²²Usa 'ain kamina bërí 'ën kakëxun kuati kuéënnun mi kain, 'ën kana piti chukúmashi mi 'inanin, usa 'ain kamina mi kuanun narakakin piti 'ain.

²³Kaxúan 'inánkëxunbi ka Saúlnën piisama tankëxa, 'aínbi ka aín suntárunën kushikama 'imainun xanu anbi ubíokin urainra kakëxun kana piti 'ai kixun kakëxa. Usakin kaíshi menuax nirui ka anua 'uxkënuax tsórakëakëxa. ²⁴Anua tsómainun ka xanu an achúshi vaca bërí kanikë xuá aín xubu rapasu 'ikë a réakëxa, 'anan ka harina putuakë anun chamiti ñukëñunma chékakin mamua okín 'axun xuiXuankëxa. ²⁵Usokin 'abiankin namikëñun uanxun ka Saúl 'imainun aín suntárunën kushikama pinun 'inánkëxa, 'inánkëxun a pibiani ka a ñantánbi kana kuanin kixun kabiani kuankëxa.

Saúl 'imainun aín bakë
bëchikëkama 'akanani
kuanx bamá ñuikë bana

(1 Cr 10.1-12)

31 ¹Filisteo suntárukaman ka Israel unikama 'akëxa, 'akëxun oí ka israel suntárukamax atubë 'akananibi abákankëxa, usakia filisteo unikaman 'akëx ka aín bashi Guilboa anu uni bamakë 'aisamaira 'iakëxa. ²Usa 'ain ka filisteo suntárukamax Saúl 'imainun aín bëchikë Jonatán, Abinadab 'imainun Malquisúa akamaribi nuibianxun 'akëxa. ³Usokin nuibianx ka raíri 'akinma Saúl 'anux ami 'ikuainkankëxa; usai 'ixun ka ax pian 'akánanti 'unánkë filisteo unikaman Saúl atun pia pukin 'akëxa, usakin ax ka 'itsaira atumi rakuëkankëxa. ⁴Usokia 'akankëxun ka Saúlñen an manë pará tuinxukë uni a kakëxa: —Mín manë xëtokë bikin kamina anun bëríbi 'ë 'ati 'ain, 'ëx kana filisteo unikama an Dios rabikëma kamaxa 'ë 'atankëx 'ëmi kuaiti kuëñiman. Usokian kakëxunbi ka an aín manë pará tuinxukë uni an usokin 'aisama tani 'itsaira rakuëakëxa. Usai 'ikë-bëtan ka Saúlñen aín manë xëtokë bitsi anun abi tarókatí bamakëxa. ⁵Usai abi 'ia Saúl bamaia isi ka, an aín manë pará tuinxukë uni axribi aín manë xëtokë bitsi anun abi tarókatí bamakëxa. ⁶Usai ka a nëtënbi Saúl 'imainun aín bakë bëchikë rabé 'imainun achúshi akama 'ianan an aín manë pará

tuinxukë uni 'imainun kamabi abëa abákë suntárukama atúxribi bamakëxa. ⁷Usai 'ikë ka israel unibu axa aín bashi 'ukëmanan tsókë 'imainun Jordán kakë baka au tsókë unikaman kuakëxa, kuanan ka Israel suntárukamax ka abáxa 'imainun ka Saúl nën bakë bëchikëkamaxribi ñuaxa kixun ñuikania kuakëxa, kuabiani ka atux anu 'ikë ëma ëbiani anuax abákankëxa. Usai abákian atun ëma ñankáishi 'itánun ëbiankë ka filisteo suntárukaman anu bëbarukin atun ëmakama 'ibúakëxa.

⁸Usai 'ikë a pëkaran ka filisteo suntárukamax uni bamakë atun ñu bikatsi kiox rikianxun Saúl 'imainun aín bëchikë achúshi 'imainun rabé axribia bamax bashi Guilboa kakë anu rakákë mërakëxa. ⁹Mëraxun ka suntáru achúshinën Saúl aín maxká tëbískakin bimainun raírinën anuan 'akanankë akamabi biakëxa, usokin 'atankëxun ka kamabi filisteo mekamanu 'ikë unikama 'imainun anuxua atun dios rabikë xubunu 'ikë unikamabia chaníonun kixun uni xuakëxa. ¹⁰Usokin 'anan ka raíri filisteo suntárukaman anúan 'akanankë aín manë xëtokë 'imainun aín manë pará okían 'akë aribi, anuxun atun dios Astarté rabikë xubu anu nankëxa, nanan ka Saúl ain bakë bëchikëkama ñukë akëñunbi anun Bet-sán kakë ëma bëararakin kënëkë anu bëntankankëxa.

¹¹Usokia filisteo unikaman Saúl ñukë 'akë ka Galaab menua 'ikë ëma Jabés anu bukukë unikaman kuakëxa, ¹²kuabiani ka uni kushi

sinánñubu atux ishi kanankiani
imé kuanëkin Bet-sán kakë
ëma anun bëararakë anua Saúl
këñunbia aín bakë bëchikëkama
ñukë bëntankankë a nanopabëtsin-
kin bëxun Jabés kakë ëma anuxun

xarokankëxa. ¹³Usokin 'axun ka
aín xokama ashi Jabés kakë ëma
anua nikë i pëchiñu tëmú, anu
maínkankëxa. Usokin 'atankëx ka
mapai achúshi 'imainun rabé nëtë
'imikin ñu pima samákankëxa.